SOCIETATEA AUTORILOR
DE ROMANE POLIȚISTE

6

CLASICII ROMANULUI POLIȚIST

afacere neobișnuită

negru

S.S. VAN DINE

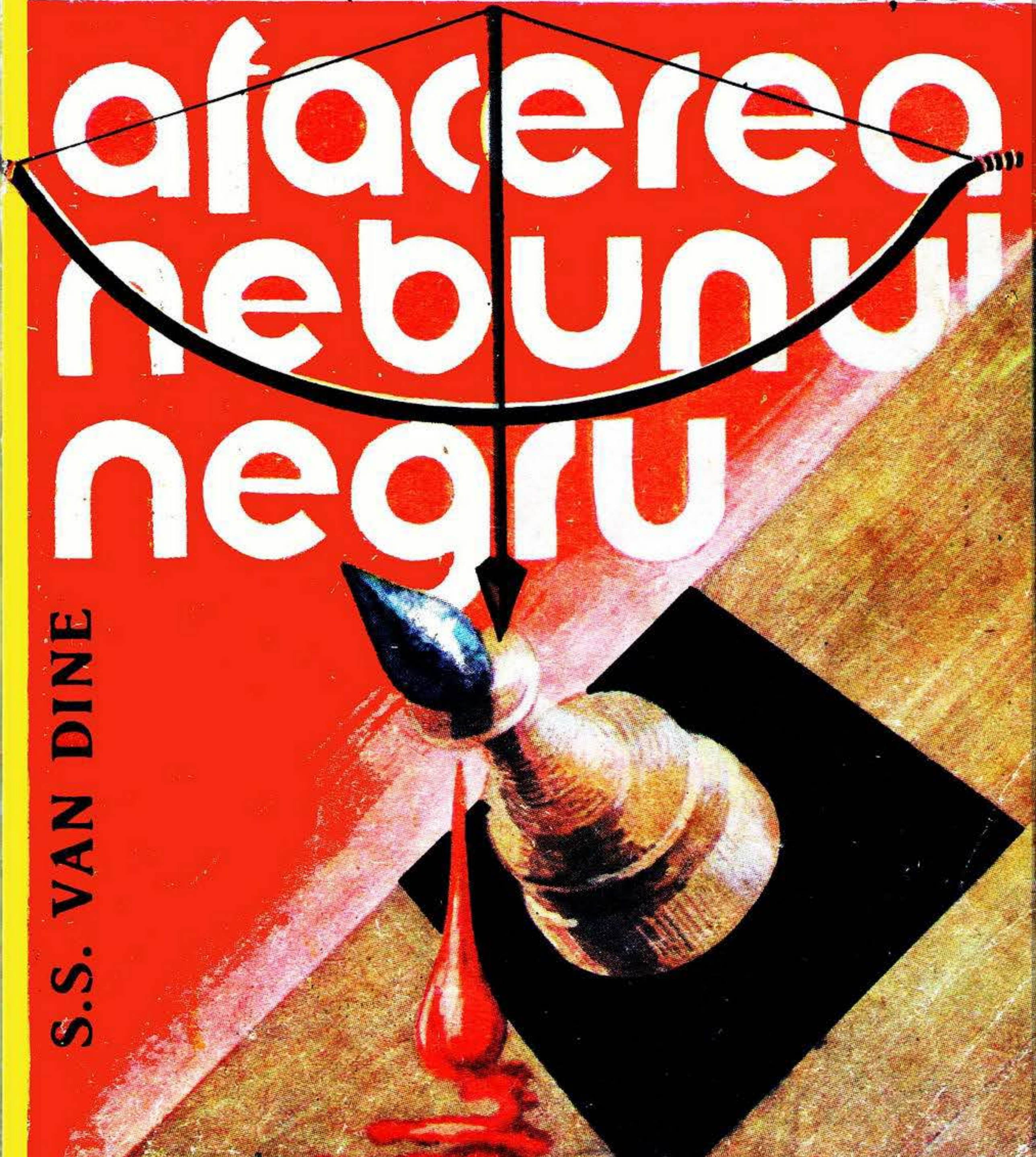

Coperta : Dorin Crenganiș

ISBN : 973-955561-3-2.

S. S. Van Dine

Afacerea „Nebunul Negru“

Traducere și adaptare ANDA BUCȘINESCU

Iași, 1991

Pămîntul e un templu în care se joacă un Mister copilăros și înspăimîntător, rizibil și teribil.

CONRAD

CAPITOLUL I

Cine l-a ucis pe Cock Robin ?

(Sîmbătă, 2 aprilie, prînz).

Eram de cîțiva ani prietenul și consilierul lui Philo Vance și la el îmi petreceam cea mai mare parte a timpului.

În dimineața aceea, sosisem puțin înainte ca el să se fi trezit și profitam că eram singur ca să verific niște conturi.

În scurt timp veni și el.

„Știi, Van, spuse el apăsat, perspectiva de a-mi petrece la New York primăvara și vara nu-i deloc îmbucurătoare. O să mă plictisesc groaznic. Dar, orice ar fi, tot e mai bine, decît să mă duc în Europa, să mă înghesuie hoardele de turiști americani..."

Habar n-avea ce-l așteaptă. De altfel, mă întreb dacă ar fi consimțit să plece, admițînd că și-ar fi închipuit că o să găsească la Paris același farmec

[1] Cock Robin (Pițigoiul) este eroul unui cîntec de leagăn, în care se povestește că un pițigoi a fost ucis de o vrabie înarmată cu arc și cu săgeți.

dinainte de război. Doar îi plăceau atît de mult situațiile complicate ! Și astrele care-i veghează destinul îi pregăteau una dintre acele enigme care răscolesc o țară pînă-n rărunchi.

Vance abia își pusese a doua ceașcă de cafea, cînd Currie, majordomul, apăru cu un telefon portativ.

„E domnul Markham, domnule", zise.

Puse telefonul în priză și-l așeză apoi pe masă.

„Bine, Currie, șopti Vance, luînd receptorul. Orice-i mai bun decît monotonia asta".

Apoi se adresă lui Markham.

„Ei ! dragul meu, chiar nu dormi niciodată ? Tocmai mănînc o omletă cu condimente. Vrei și tu ? Sau poate ai chef să te lași fermecat de conversația mea ?"

Deodată, se opri și trăsăturile lui se încordară ironic. Vance era tipul nordic bine desenat fața alungită și ascuțită, ochii mari, cenușii, nasul acvilin și îngust, bărbia dreaptă și ovală. Dacă era frumos ? Nu, nu tocmai ; avea toate aparențele unui gînditor.

Deși în general își stăpînea foarte bine emoțiile, am observat că ceea ce-i spunea Markham îi trezea un viu interes și cînd răspunse, tonul lui lăsa să se întrevadă o emoție neobișnuită.

„O ! fără îndoială, zise. N-o să las să-mi scape această afacere ! Mă-mbrac și vin... Noroc !"

Punînd receptorul în furcă, îl chemă pe Currie.

— „Costumul meu gri, ordonă el, cravata închisă și pălăria neagră".

Apoi, gînditor, continuă să-și mănînce omleta.

După o clipă, îmi spuse pe un ton glumeț

„Te pricepi la tirul cu arcul, Van ?"

Nu știam decît că se folosesc arcuri și săgeți, de aceea mi-am mărturisit nepriceperea.

„Nu contează, ne vom apuca să studiem tirul cu arcul. Nici eu nu știu mare lucru, cîte ceva am învățat la Oxford. Nu-i prea pasionant".

Continuă să fumeze.

„Van, dă-mi tratatul doctorului Elener despre tirul cu arcul..., e acolo..., în bibliotecă..., mulțumesc".

Îi dădui cartea, pe care o răsfoi vreo jumătate de oră, parcurgînd capitolele despre societățile de tir, turniruri, comparînd rezultatele celor mai buni trăgători americani. La sfîrșit, se tolăni în fotoliu, cu un aer preocupat.

„E o absurditate, Van, zise el. O tragedie medievală în modernul New York!"

Se ridică, înghiți o gură de cafea și reluă :

„Nu, nu, e absurd... Încă un serviciu, Van, dă-mi dicționarul german și volumul de poezii de Burton E. Stevenson".

Căută un cuvînt în dicționar.

„Din păcate asta-i..., știam eu".

După care cercetă în antologia cu cîntece pentru copii a lui Stevenson.

„Imposibil, zise el ca pentru sine. Ar fi prea diabolic. O poveste cu zîne, care se termină însîngerată... Mai rău decît magia neagră..."

Se uită la ceas, apoi se ridică și se întoarse în apartamentul lui, lăsîndu-mă singur. Ce legături puteau fi între dicționarul german, cîntecele de leagăn ale lui Stevenson și exclamațiile lui ?

Vance îmi întrerupse deîndată speculațiile. Își luase haine de oraș și aștepta nerăbdător sosirea lui Markham.

„Îmi trebuia o aventură interesantă, nu ? O crimă pasionantă ! Dar, pe legea mea !, nici nu îndrăzneam să sper ceva care să semene cu un coşmar. Dacă nu l-aş cunoaşte pe Markham, aş crede că e o mistificare".

Markham îşi făcu apariţia pe terasă, cîteva minute mai tîrziu, tulburat, iar salutul lui, cordial altădată, se reduse la un semn scurt. Markham şi Vance se cunoşteau bine, de 15 ani, deşi erau naturi diametral opuse.

Se completau reciproc şi prietenia lor avea argumentele durabilităţii.

De un an şi patru luni, Markham ocupa postul de *District attorney*[1] al Contatului New York şi făcuse de multe ori apel la înţelepciunea lui Vance ; şi de fiecare dată Vance îi confirmase încrederea, rezolvînd crimele senzaţionale care-au avut loc în cei patru ani de magistratură a lui Markham. Cunoştinţele lui despre natura umană, lecturile numeroase, simţul ascuţit al logicii, pasiunea adevărului, totul îl recomanda pentru cercetări oficiale. Nu era deci de mirare că Markham apelase la Vance de la începutul afacerii „Nebunul".

„Poate că totul nu-i decît un vis urît, spuse Markham, fără convingere. Dar m-am gîndit că ai putea să mă însoţeşti".

— „Sigur !"

Vance surîse glumeţ.

---

[1] Attorney înseamnă literal : însărcinat cu procură. Acest titlu se aplică unui magistrat ale cărui funcţii seamănă puţin cu acelea ale procurorilor Republicii de la noi. District attorney, într-un oraş mare ca New York, are în grijă un district sau un arondisment. Superior îi este un attorney general, echivalent cu procurorul general.

„Așază-te și povestește-mi istoria asta. Trebuie să cunoaștem toate faptele... Tot ce mi-ai spus, nu e *deloc* obișnuit".

Markham se așeză, contemplîndu-și țigara.

„Un moment, Vance !... Crima, dacă e vreo crimă, e destul de clară. Mijloacele ei nu sînt obișnuite, recunosc : dar ele nu sînt mai puțin plauzibile. Tirul cu arcul a devenit o pasiune în ultima vreme, mai ales în America.

— De acord, dar de multă vreme nu mai sînt uciși oameni cu numele de Robin".

Vance trase cîteva fumuri de țigară.

„Cine l-a ucis pe Cock Robin ?... E uimitor cum țin minte versulețele acestea din copilărie ! A propos, care e primul prenume al lui Robin ?

— Joseph, cred.

— Nu e nici edificator, nici sugestiv... Și al doilea ?

— Ei, asta-i bună, Vance !"

Și, iritat, Markham se ridică.

„Ce importanță are al doilea prenume al victimei ?

— Crede-mă că nu sînt beat !..."

Îl chemă pe Currie și-i ceru cartea de telefon. Markham protestă, dar Vance, netulburat, răsfoi cartea.

„Defunctul locuia în cartierul Rive Side ? întrebă el în sfîrșit, punînd degetul pe numele căutat.

— Așa cred.

— Bine".

Vance închise cartea și-l privi surîzînd pe *District Attorney*.

„Markham, zise el încet, nu e decît un singur Joseph Robin trecut în carte, și al doilea lui prenume e... Cochrane !

— Ce glumă !"

Markham aproape că se supără.

„Şi totuşi, e chiar Cochrane ?"

Vance dădu din umeri.

„Constat doar. Pentru moment, un anumit domn Joseph Cochrane Robin, Cock Robin, adică... a fost ucis cu un arc şi-o săgeată... Nu ţi se pare ciudat, cu spiritul tău juridic ?

— Deloc ! Mortul avea un nume destul de comun ; şi e de mirare că n-au mai fost pînă acum accidente cauzate de tirul cu arcul.

— Şi totuşi !"

Şi Vance făcu un gest de dezaprobare.

„Şi chiar dac-ar fi aşa, situaţia n-ar fi mai clară. Nu, ar fi şi mai ciudată. Exact Robin, din mii de oameni care practică acest sport, să fie ucis, accidental, de o săgeată ! Afacerea e mult mai complicată. Mi-ai spus la telefon că ultima persoană care-a fost văzută cu Robin, înainte de a fi ucis, se numeşte Sperling. Ştii ce înseamnă Sperling în germană ?, întrebă Vance, cu blîndeţe.

— Am studiat germana în liceu", răspunse Markham.

Vance îi întinse dicţionarul german.

Markham căută febril, găsi, apoi făcu o mişcare de alungare a unui gînd neplăcut.

Sperling înseamnă *vrabie*. Şi ce ?

— Oh, nimic".

Vance îşi aprinse, calm, altă ţigară.

„Şi toţi şcolarii ştiu cîntecul acela de leagăn de demult, care se cheamă *Moartea lui Cock Robin*, nu-i aşa ? Fiindcă spui că nu te prea pricepi la clasici, dă-mi voie să-ţi recit prima strofă".

Un frison, asemănător celor pe care le simți cînd aștepți o fantomă, ne scutură, în timp ce Vance repeta cuvintele cunoscute :

„Cine l-a ucis pe Cock Robin ?
Eu, răspunse vrăbiuța,
Cu arcul și cu săgetuța,
Eu l-am ucis pe Cock Robin."

CAPITOLUL II

Pe terenul de tir

(Sîmbătă, 2 aprilie, ora 12,30)

Privirea lui Markham coborî încet spre Vance.

„E o idioțenie, spuse el, pe tonul unui om pus în fața unei situații inexplicabile și groaznice totodată.

— Ei ! Ei ! făcu Vance dînd din mîini. Mă îngîni, dragul meu. Eu am făcut primul remarca asta."

Ca să-și ascundă mai bine jena, își luă un aer detașat.

„Și acum, ar trebui să executăm o *inamorata,* ca să-l plîngem pe defunct. Precis n-ai uitat continuarea :

„Cine dricu-l va conduce ?
Eu, răspunse porumbița.
Dragostea pierdut-oi plînge,
Da, eu dricul l-oi conduce."

Markham dădea din cap și bătea darabana pe masă.

„Doamne, Vance, chiar e o femeie în afacerea asta ! De unde poți să știi că gelozia nu e implicată și ea ?“

— Ei hai ! Mă tem să nu asistăm la o regizare teribilă... Acum ar trebui să descoperim musca.

— Care muscă ?

— *Musca domestica*, pre limba ălor de la Academie... Ascultă :

„Cine l-a văzut murind ?

Eu, răspunse musca.

Cu ochișorul meu pindind,

Da, eu l-am văzut murind.“

Da', întoarce-te pe pământ ! zise Markham cu acreală. Nu-i decît un joc de copii, pe cînd treaba noastră e foarte serioasă.

Vance fu de-acord, dar adăugă :

— Un joc de copii e uneori un lucru foarte grav pentru existență.

Trase adînc în piept fumul țigării și continuă :

„Dă-mi cîteva detalii ca să vedem ce știm despre lumea asta extravagantă.“

Se așeză iar.

„N-am multe detalii. Ți-am spus la telefon cam tot ce știu. Profesorul Dillard abia-mi povestise întîmplarea...

— Dillard ? O fi vorba, din întîmplare, de profesorul Bertrand Dillard ?

— Chiar el. Drama s-a întîmplat la el acasă. Îl știi ?

— Nu personal. Știu doar că e foarte cunoscut în lumea științifică și că trece drept unul din cei mai mari matematicieni ai timpului nostru. Cum de ți s-a adresat tocmai ție ?

— Îl știu de mai bine de douăzeci de ani. Am urmat cursurile lui de matematică la Columbia și i-am făcut de curînd niște lucrări juridice. Cînd s-a descoperit trupul lui Robin, mi-a și telefonat. Era vreo 11,30. L-am chemat pe sergentul Heath, de la biroul de Omucideri, căruia i-am încredințat afacerea, avertizîndu-l însă că mă voi interesa personal de ea. Chiar atunci ți-am telefonat. Sergentul și oamenii lui mă așteaptă acum la Dillard.

— Vorbește-mi despre oamenii din casă.

— Profesorul, după cum știi, desigur, și-a abandonat catedra acum vreo zece ani și a venit să locuiască în Strada nr. 75, aproape de Drive. Cu el locuiește fiica fratelui său, în vîrstă de 25 de ani. Protejatul lui, Sigurd Arnesson, fostul meu coleg de colegiu, locuiește la el. Profesorul l-a adoptat cînd acesta era foarte tînăr. Țara lui de origine e Norvegia, pe care a părăsit-o împreună cu părinții săi de la vîrsta de 3 ani, și nu avea decît cinci, cînd a rămas orfan. În matematică e un adevărat geniu.

— Am auzit, spuse Vance. Și cele trei persoane, Dillard, Arnesson și fata, trăiesc singure ?

— Sînt și doi servitori. Dillard pare să se bucure de un venit considerabil. Casa a devenit sanctuarul matematicienilor care au constituit acolo un cerc. Mai mult, fata, sportivă emerită, și-a organizat și un mic clan. De mai multe ori am fost primit la ei și de fiecare dată am găsit o companie foarte numeroasă de studenți care profită de biblioteca profesorului, sau de oameni de lume adunați în salon.

— Și Robin ?

— Făcea parte din clanul lui Belle Dillard. Avea un aer puțin bătrîncios, dar cîșigase multe premii la concursurile de tir cu arcul...

— Știu. I-am văzut numele în anuarele sportive. Un domn J.C. Robin, cred c-a cîștigat ultimele campionate. Am observat și că un domn Sperling s-a remarcat în mai multe întreceri de arcași. Miss Dillard e și ea pasionată de arc ?

— Da, e o entuziastă. Ea a organizat clubul Arcașilor de pe River Side. Terenul ei permanent de tir se află la Sperling acasă, la Scarsdale, dar terenul de antrenament este în curtea laterală a casei profesorului de pe strada 75. Acolo a fost ucis Robin.

— Aha ! Și spui că ultima persoană care-a fost văzută cu el a fost Sperling ? Unde e „Vrăbiuța" în clipa asta ?

— Nu știu. Cînd a fost descoperit cadavrul, Sperling dispăruse. Sper că Heath o să poată să ne dea veşti despre el.

— Și unde începe acum gelozia care ar fi putut fi mobilul crimei ?"

Vance privea în jos, semn evident al interesului pe care-l dădea conversației.

„Profesorul Dillard mi-a vorbit despre o anumită afecțiune care există între Robin și nepoata lui, și mi-a mărturisit că Sperling era și el interesat de fată.

— Și iată de ce „Vrăbiuța" l-ar fi ucis pe Cock Robin ! Nu, spuse Vance, nu cred. Există un motiv mai ascuns și mai oribil. Și cine a descoperit cadavrul ?

— Chiar Dillard. L-a zărit de sus, din balconul lui, care dă spre curte, zăcînd cu o săgeată în inimă. Deși are gută, a coborît repede și, descoperind mortul, mi-a telefonat urgent. Altceva nu știu.

— Nu e foarte clar, zise Vance ridicîndu-se, dar e ceva. Dragă Markham, pregătește-te pentru niște

surprize și să lăsăm accidentele și coincidențele. Fără a nega faptul că săgețile de antrenament pot străpunge pieptul chiar prin haine, trebuie să admitem că un om cu numele „Vrăbiuța" a ucis un alt om ce se numea Cock Robin, cu un arc și o săgeată. E în toate acestea un sens subtil și diavolesc."

Vance înaintă spre ușă.

„Să mergem să căutăm o explicație !"

Markham ne luă cu mașina lui.

Casa Dillard e în Strada 75, nr. 391, West End Avenue, la capătul unui bloc, spre rîu. O construcție uriașă, de 15 etaje, îi închide vederea spre Drive. Între cele două construcții, se întinde o curte lungă și largă, izolată de stradă printr-un zid înalt în care se deschidé o poartă mare de fier. Poarta de la intrarea clădirii, la care se ajunge urcînd o scară de piatră, este împodobită cu 4 stîlpi corintieni. La etajul al II-lea, ferestre cu vitralii luminează biblioteca.

Mașinile poliției se înșiruiseră în fața porții și la sosirea noastră se aflau acolo curioșii.

Un majordom bătrîn ne anunță și ne conduse. La intrarea în salon ne întîmpină sergentul Ernest Heath, împreună cu doi agenți de la Biroul de Omucideri.

„Mă bucur să vă văd, domnule Markham. Vă așteptam. Istoria e destul de misterioasă, nu-i dăm de capăt".

Și observînd prezența lui Vance, îl salută surîzînd.

„Ce mai faceți, domnule Vance ? Mi-am închipuit că veți fi solicitat...

— Ce să fac, sergent, am fost foarte ocupat, răscolind gloria pierdută a unui atenian pe nume Menandru, rivalul poetului tragic Filemon..."

Heath surîse îngăduitor.

„Dacă vă pricepeți la fel de bine la jocul ăsta, așa cum știți să puneți mîna pe criminali, sigur vă veți descurca...“

Markham îl întrerupse :

„Ce greutăți aveți ?“

„N-aș spune că avem greutăți, domnule, cred că am prins pasărea, dar ceva neînțeles mă sîcîie...

— Înclinați să-l credeți vinovat pe Sperling ?

— Fără îndoială. Dar nu despre asta-i vorba... Mărturisesc că nu-mi place numele tipului care-a fost doborît cu o... săgeată...“

Și, după un moment de ezitare :

„Nu vă miră, domnule ?“

Perplex, Markham răspunse :

„Observ că n-ați uitat cîntecele de leagăn...“

Și se îndepărtă.

Vance îl privea pe Heath cu un aer distrat.

„Lui Sperling i-ați spus „pasăre“, sergent ? Nimic mai adevărat că Sperling înseamnă „vrăbiuță“ în germană, și o vrăbiuță, ți-amintești, l-a ucis pe Cock Robin cu o săgeată... Interesant, nu ?“

Sergentul rămase o clipă surprins...

„Am spus eu c-o s-avem ce pescui în afacerea asta.

— Nu e vorba de pești, observă Vance, ci de păsări “.

Heath se întrebă dacă-și bătea joc de el. Dar Markham se așeză strategic, între ei.

„Spune-mi ce știi, sergent, îmi închipui că i-ai interogat pe cei din casă.

— Doar superficial, răspunse Heath, punîndu-și un picior pe masă. V-am așteptat. Știam că-l cunoașteți pe bătrînul domn și n-am vrut să merg mai departe cu investigațiile...

— Unde-i arcul cu care s-a tras ?, întrebă Vance.

— Era dovada cea mai bună, dar Dillard l-a dus în casă, cred că a șters de pe el toate amprentele.

— Ce măsură ați luat cu Sperling ? făcu Markham.

— Am adresa lui, locuiește la țară, pe drumul spre Westchester. Am trimis doi oameni acolo care-l vor aduce dacă-l vor găsi. Am vorbit și cu doi servitori. Nici unul din ei nu știe nimic sau nu vrea să vorbească. Am vrut s-o interoghez pe fată."

Sergentul dădu din mînă a neputință.

„... Izbucnea în plîns. V-am rezervat plăcerea s-o interogați. Cei doi detectivi ai mei, Snitkin și Burke au cercetat curtea, dar n-au găsit nimic.

— Cred, conchise Heath, că atunci cînd îl vom avea pe Sperling la mînă și vom fi terminat interogatoriul, vom afla repede noutăți...

— Mă îndoiesc, sergent, replică Vance.

Markham dădu din cap cu un aer contrariat.

„Hai să studiem locurile, zise el, îl voi vedea mai tîrziu pe profesor și voi inspecta restul casei. Dar, sergent, nu mi-ai vorbit deloc despre Arnesson. Unde-i ?

— La Universitate. Trebuie să sosească din moment în moment".

Atunci auzirăm zgomot dinspre capul scării și o voce tremurată :

— Dumneavoastră sînteți, domnule Markham ? Unchiul meu v-a recunoscut vocea, vă așteaptă în bibliotecă.

— Imediat, miss Dillard, răspunse Markham, pe un ton părintesc. Fiți bună și așteptați-mă și dumneavoastră, căci vreau să vă vorbesc.

Fata dispăru.

Ne îndreptarăm spre o ușă care dădea într-un hol strîmt, terminîndu-se cu o scară de lemn, pe care

se cobora în subsol: Ajunserăm deîndată într-o cameră, cu plafon jos, care dădea în curte. Un agent stătea în faţa uşii întredeschise.

Podeaua camerei era acoperită cu linoleum. Pe pereţi erau reprezentaţi arcaşi din toate timpurile. Un pian, un fonograf, scaune de bambus, un divan multicolor şi o masă mare, acoperită cu ziare şi reviste. Pe o etajeră, cîteva cărţi despre tirul cu arcul. Într-un colţ erau aşezate ţinte. Aproape de uşă, agăţate pe perete, arcuri de diferite mărimi. Pe o a doua etajeră, colecţia de săgeţi.

„Săgeţi de vînătoare şi de război, remarcă Vance. A !, o panoplie pare să fi dispărut. Cineva s-a grăbit s-o ia, cîrligul în care a fost fixată e îndoit."

Pe jos, zăceau tolbe cu săgeţi. Se aplecă, luă una şi o întinse lui Markham.

„Săgeata asta subţire nu cred că poate să pătrundă într-un piept omenesc, dar săgeţile pentru ţinte, dimpotrivă. Ar trebui să ştim de ce lipseşte o săgeată de vînătoare din panoplie."

Markham îşi muşcă buzele şi înţelesei că se agăţase pînă acum de ideea unui accident. Aruncă săgeata pe un scaun şi se îndreptă spre uşă. „Hai să examinăm corpul şi să explorăm locurile", zise preocupat.

În curte se putea pătrunde printr-o uşă şi o scară practicate în zid. Doar cîteva ferestre dădeau spre interiorul ei, precum şi o fereastră a casei din Strada 76, a cărei curte interioară o continua pe a domnului Dillard.

Această casă aparţinea unei anume doamne Drukker. Eram uluit de insistenţa cu care Vance examina acea fereastră rotundă.

Terenul de tir se întindea de la zidul care mărgineşte Strada 75 pînă la propietatea Drukker, unde

fusese înălțată o movilă de baloturi de fîn, așezate pe un pat de nisip. Distanța dintre cele două extremități era suficientă pentru exerciții.

Corpul lui Robin era aproape perfect întins în fața ușii camerei în care se păstrau arcurile. Era culcat pe spate, cu brațele întinse, cu picioarele ușor îndoite și cu capul în direcția străzii 76, situată la extremitatea terenului de tir. Robin putea să albă circa 35 de ani, era de talie mijlocie, puțin grăsuț. Purta o haină sport de culoare gri, o cămașă de mătase albastră-deschis, pantofi galbeni cu talpă de cauciuc. Pălăria, de culoare gri-perle, îi căzuse la picioare.

Lîngă corpul lui, o baltă de sînge. Furăm surprinși constatînd fragilitatea săgeții care ieșea vertical din partea stîngă a trupului,

„Ciudată de tot, săgeata asta, spuse Vance. Lovitura e bine aplicată. Între coaste, fără cea mai mică deviație. Cel care a ucis n-a tras la întîmplare...

Se aplecă peste corp :

„Ah ! Foarte bine ! Capătul săgeții e rupt și mă îndoiesc c-a putut fi așezată în coada arcului."

Apoi, întorcîndu-se spre Heath :

„Sergent, în ce loc s-a găsit arcul profesorului Dillard ? Cred că nu departe de fereastra asta, nu ?"

Heath făcu o mișcare bruscă :

„Exact în fața ferestrei, domnule Vance. Acum e pe pian, așteptînd să i se ia amprentele.

— Mă tem că n-o să găsim decît urma degetelor profesorului."

Vance își aprinse o țigară.

„Sînt tentat să cred că săgeata n-are urme..."

Heath îl privea pe Vance și încerca să înțeleagă.

„De ce credeți că arcul era aproape de fereastră, domnule Vance ?

— Mi se pare logic, avînd în vedere poziția corpului.

— Vreți să spuneți că s-a tras de aproape ?"

Vance dădu din cap.

„Nu, sergent. Uite ! Picioarele sînt îndreptate spre ușă, îndoite, iar brațele întinse."

Heath medita.

„Aveți dreptate. Dacă n-ar fi căzut pe spate, picioarele i-ar fi fost întinse și brațele îndoite.

— Privește-i pălăria. N-ar trebui să fie la cap ? Or, e la picioare.

— Vance !, zise Markham, ce-ți mai trece prin cap ?

— Înclin să cred că omul n-a fost ucis cu săgeata...

— Dumnezeule, dar de ce ?

— E o afacere sinistră. De ce a fost nevoie de o asemenea regizare ?

În timp ce Vance vorbea, ușa camerei se deschise și apăru doctorul Doremus, însoțit de detectivul Burke.

„Ei, asta-i bună, sergent !, zise el, n-am decît 3 ore din 24 ca să-mi iau prînzul și alegi exact momentul ăsta ca să examinez cadavrele ?"

Îngenunchie și începu să-și plimbe degetele pe trupul victimei.

Markham îl privi cîteva clipe, apoi se întoarse spre Heath.

„Cît doctorul e ocupat, sergent, urc la profesorul Dillard."

Apoi, adresîndu-se lui Doremus :

„Nu plecați pînă nu vorbim, doctore !

— Fiți fără grijă."

Doremus tocmai pipăia baza craniului.

CAPITOLUL III

O veche profeție

(Sîmbătă, 2 aprilie, ora 13,30)

Intrînd în hol, îi găsirăm pe căpitanul Dubois și pe detectivul Bellamy, experți în identitatea judiciară. Detectivul Snitkin îi conduse imediat în subsol, în timp ce Markham, Vance și eu urcam la etajul II.

Biblioteca era o cameră mare și luxoasă.

Profesorul Dillard era la birou, cu un picior întins pe un mic taburet răsturnat. Nepoata lui, ghemuită într-un șezlong, îi ținea companie. Bătrînul profesor nu se obosi să se ridice. Prezentările fură repede făcute și Markham explică prezența lui Vance și a mea.

„Îmi pare rău, Markham, spuse profesorul, că o tragedie e cauza întîlnirii noastre : dar îmi face întotdeauna plăcere să vă văd. Vreți să ne interogați, pe mine și pe Belle, nu-i așa ?"

Dillard trecuse de 60 de ani. Ridurile care-i brăzdau colțurile gurii trădau ani lungi de muncă asiduă.

Markham vorbi cu o deferență evidentă :

„Fiți bun și spuneți-mi, domnule, tot ce știți. Apoi vă voi pune eu întrebări, dacă va fi nevoie."

Profesorul își luă pipa, și-o umplu, o aprinse și se instală confortabil în scaun.

„V-am spus deja, la telefon. Robin și Sperling au venit s-o vadă pe Belle, azi-dimineață, la ora 10, si fiindcă ea plecase, au așteptat-o în salonul de jos. Au discutat timp de o jumătate de oră, apoi

au coborît în subsol. Am continuat să citesc vreo oră și, vrînd să profit de timpul frumos, am ieșit să iau aer pe balconul care domină terenul de tir. Eram acolo doar de cinci minute cînd, privind din întîmplare în curte, l-am văzut pe Robin culcat pe spate, cu o săgeată înfiptă în piept. M-am grăbit, dar n-am putut din păcate decît să-i constat moartea. Atunci v-am telefonat. Eram singur acasă cu bătrînul Pyne, majordomul meu. Bucătăreasa era la piață, Arnesson la Universitate și Belle nu se-ntorsese încă de la tenis. Am trimis pe Pyne după Sperling și m-au întors aici să vă aștept. Belle abia a apărut, cu bucătăreasa, Arnesson nu va fi aici decît peste două ore.

— Și dumneavoastră n-ați primit în dimineața asta pe nimeni ?"

Profesorul făcu semn că nu.

„Numai pe Drukker. Cred că deja l-ați întîlnit. E vecinul meu, urcă mereu să-l vadă pe Arnesson, căci au multe lucruri să-și spună. Acum studiază pentru o lucrare.

— Cît era ceasul cînd a plecat Drukker ?

— Circa nouă și jumătate. Nu mai era aici cînd au sosit Robin și Sperling.

— Domnul Arnesson are obiceiul să lipsească sîmbăta dimineața ?", întrebă Vance.

După o clipă de ezitare, profesorul răspunse :

„Uneori. Azi-dimineață avea de făcut cercetări la bibliotecă Universității... Colaborează la viitoarea mea lucrare."

Se făcu un moment de liniște, înainte ca Markham să întrebe :

„Mi-ați spus dimineață că Robin și Sperling rîvneau la mîna domnișoarei Dillard..."

Fata se ridică protestînd :

„Unchiule...

— Dar ăsta-i adevărul, draga mea."

Vocea lui avea un ton patern și tandru.

„Bine, să admitem, dar era inutil să vorbești despre asta. Eram doar buni prieteni. Aseară le-am declarat că nu mă interesează nimic... Bietul Cock Robin."

Ea se străduia din răsputeri să-și ascundă emoția.

Vance o privea, încercînd să o ghicească.

„Cock Robin ?

— Așa-i spuneam noi ca să-l enervăm ; nu-i plăcea glumița asta.

— Glumița asta era chiar la locul ei, zise Vance cu tact. E chiar foarte drăguță."

„Știu. De fapt, toată lumea îl iubea. Era atît de bun !"

Markham răspunse :

„Mi-ați spus, domnule profesor, că i-ați auzit pe Robin și Sperling vorbind în salon. Ați înțeles ce-și spuneau ?"

Fata fu cea care rupse tăcerea ce urmă :

„De ce nu spui ce-ai auzit, unchiule ? Ce-i rău în asta ?

— La tine mă gîndeam, Belle... Ascultă, Markham, Robin și Sperling se certau din cauza nepoatei mele și se acuzau reciproc de nesinceritate...

— E adevărat că erau puțin geloși, dar nu din cauza mea. Știți bine că Raymond, adică domnul Sperling, era mai abil, dar, de cîtva timp, Joseph îl întrecea de fiecare dată, astfel că la ultimul concurs el a fost declarat campion.

— Şi probabil asta-l făcea pe Sperling să creadă că-l stimaţi mai puţin.

— E absurd ! ripostă Belle.

— Copila mea dragă, să-l lăsăm pe domnul Markham să elucideze povestea asta", zise Dillard.

Markham se întoarse atunci spre fată.

„Îi cunosc de mult, continuă ea. Joseph avea cu opt sau zece ani mai mult decît Raymond. A locuit în Anglia, unde au murit părinţii lui şi apoi s-a stabilit în America. Bucurîndu-se de o avere consistentă, îşi consacra timpul pescuitului, vînătoarei şi sporturilor. Era un prieten excelent. Din punct de vedere intelectual nu avea nimic ieşit din comun... Sperling e fiul unui industriaş bogat. Locuieşte cu părinţii la Scarsdale, într-o casă minunată de ţară, unde ne-am instalat terenul de tir. Este subinginer, dar cred că nu munceşte decît ca să facă plăcere familiei. E tipul omului sincer, puţin timid, dar foarte drept."

Markham părea încurcat, dar continuă :

„Domnişoară Dillard, aţi putea să ne daţi cîteva lămuriri în legătură cu moartea lui Robin ?

— Nu ! .

— Totuşi, copila mea, spuse profesorul Dillard, omul acesta a fost ucis. De unde rezultă că trebuie să fie în existenţa lui ceva ce noi nu ştim.

— Nu cred că Joseph a avut duşmani, răspunse ea.

— Atunci, întrebă Markham, credeţi că e neverosimil ca Sperling să fie în vreun fel răspunzător de moartea lui ?

— Imposibil !

— Doar ştiţi, domnişoară Dillard — Vance vorbea acum — că Sperling înseamnă *vrabie* ?"

Fata se îngălbenise de tot. Izbucni în plîns.

„O ! Mi-e teamă !“

Vance se ridică și-i cuprinse umerii :

„De ce să vă temeți ?

— Acum cîteva zile, zise ea, eram jos, făceam tir. Raymond se pregătea să tragă, cînd Joseph se repezi pe scări în mijlocul curții. Nu era nici un pericol pentru el, dar Sigurd, domnul Arnesson, care se afla în balcon și ne privea, îi strigă în glumă : „La o parte ! Habar n-ai prin ce pericol treci, tinere ! Ești un Cock Robin și arcașul ăsta e Vrabie. Și știi ce i s-a întîmplat omonimului său, cînd domnul Vrabie își arunca săgețile...“ Acum am făcut legătura cu spusele acestea...

— Hai, Belle, nu te neliniști, n-a fost decît o glumă proastă de-a lui Sigurd, zise profesorul.

— Sigur că era o glumă, dar acum pare să fi fost o profeție teribilă. Numai că Raymond nu se pricepe la așa ceva.“

În chiar clipa aceea, în ușa bibliotecii apăru un personaj înalt și slab.

„Sigurd !“

Belle Dillard tresări.

Sigurd Arnesson, protejat și fiu adoptiv al profesorului Dillard, era unul din acei oameni care fac impresie. N-avea mai mult de 40 de ani. Sclipirea de inteligență care-i ilumina ochii, îi dădea un aer serios și gînditor. Îmi deveni simpatic.

Markham îi rezumă situația.

„S-a găsit arcul ?, întrebă Sigurd.

— Ah !, interveni Vance, ca și cum s-ar fi trezit din vis. O întrebare excelentă, domnule Arnesson. Da, s-a găsit un arc sub fereastra camerei de la subsol, la nici zece pași de cadavru.

— Asta simplifică lucrurile, spuse Arnesson, cu un strop de dezamăgire. Nu mai rămîne decît să luați amprentele.

— Din păcate arcul a fost atins, spuse Markham. Domnul profesor l-a luat și l-a adus în cameră.

— Dragă Sigurd, mi-am zis că e o piesă necesară elucidării cazului și l-am pus într-un loc sigur, ca să-l ofer poliției...“

Burke bătu la ușă.

„Doctorul Doremus vă așteaptă jos, șefule. A terminat expertiza.“

Markham se ridică :

„N-o să vă mai tulbur acum. Vă rog să rămîneți aici. Voi reveni.“

Doremus era nerăbdător.

„Totul e limpede, zise el. A fost ucis cu o săgeată al cărei vîrf era foarte ascuțit și care a pătruns între a IV-a și a V-a coastă. Moartea a survenit acum două ore. Era vreo 11 și jumătate. Nici o urmă de luptă. În mod cert victima nu a prevăzut nimic. Și-a făcut un cucui mare, la cap, căzînd pe ciment. Ar putea fi și o fractură de craniu căci, în vîrful capului s-a format un hematom zdravăn, nările și urechile sînt pline de sînge, iar pupilele inegal dilatate. Toate indică leziuni ale boltei craniene. Mă voi lămuri la autopsie...

— Doctore, să-mi trimiți raportul cît mai repede !

— O să-l aveți în seara asta, răspunse, părăsind locul în grabă.

— N-am avansat defel, interveni Heath. Nu e nici o urmă pe arc sau săgeată. Dubois pretinde că au fost șterse cu mare grijă.“

Markham nu reacționă.

„Lucrurile au fost făcute cu cap și această tragedie a fost admirabil montată“, observă, preocupat, Vance.

CAPITOLUL IV

Un bilet misterios

(Sîmbătă, 2 aprilie, ora 14)

Markham își luă un scaun și se așeză la masă.

„Sergent! Ce-ar fi să-i interogăm acum pe servitori?"

Heath ieși. Reveni în cîteva clipe, însoțind un om vînjos și cu mersul dezlînat. Avea circa 60 de ani și aerul viclean.

„Iată-l pe majordom, domnule. Îl cheamă Pyne...

— De cît timp slujești în casa Dillard, Pyne?

— Acuș se-mplinesc 10 ani, domnule.

— Ai venit pe vremea cînd profesorul și-a abandonat catedra de la Universitate?

— Așa cred, domnule."

Avea vocea cavernoasă, fața puhavă și bolnăvicioasă, sprîncenele groase și cărunte, mîinile lungi, picioarele mari și diforme.

„Ce știi despre tragedia de azi dimineață?",

Pyne nu-și pierdu deloc calmul.

„Nimic, domnule. Nu am știut nimic pînă în clipa în care profesorul Dillard m-a chemat și m-a rugat să văd dacă nu-l pot găsi pe domnul Sperling.

— Atunci te-a pus la curent?

— Mi-a zis: „Domnul Robin a fost asasinat! Vezi unde e domnul Sperling!" Asta-i tot, domnule.

— Ești sigur că a pronunțat cuvîntul „asasinat", Pyne?, întrerupse Vance.

Pentru prima oară majordomul ezită, viclenia lui deveni și mai evidentă:

„Da, domnule, „asasinat", așa a spus.

— Și ai văzut trupul lui Robin?, continuă Vance.

— Am deschis ușa de la subsol ca să privesc spre terenul de tir și atunci l-am văzut pe bietul tînăr...

— L-ai atins cumva din întîmplare ?

— Nu..., sigur că nu, domnule, de ce s-o fi făcut ?

— Dar ai văzut arcul ?

— Nu știu, domnule, poate da, poate nu, nu-mi amintesc."

Markham își reluă interogatoriul :

„Am înțeles, Pyne, că domnul Drukker a venit dimineață la nouă și jumătate. L-ai văzut ?

— Da, domnule. Vine mereu pe ușa din subsol și de fiecare dată cînd trece prin fața oficiului îmi spune bună ziua.

— A ieșit tot pe acolo ?

— Așa cred, domnule, eram sus atunci. El locuiește în casa de alături.

— Știu... Tu ai deschis dimineață domnilor Robin și Sperling ?

— Da, domnule, era cam ora 10.

— I-ai mai văzut și auzit discutînd cînd erau în salon ?

— Nu, domnule. Am fost ocupat la domnul Arnesson.

— Aha !"

Vance îl întrebă :-

„La etajul doi, înspre curte, camera cu balcon ?

— Da, domnule.

— Interesant... De la balconul acela profesorul Dillard a văzut prima oară corpul lui Robin ? Ai spus că n-ai aflat de tragedie decît atunci cînd te-a chemat profesorul să-ți ceară să-l cauți pe Sperling."

Majordomul deveni palid. Văzui că-i tremurau mîinile.

„Poate că am ieșit pentru cîteva clipe de la domnul Arnesson, spuse el cu efort, e posibil. Da, îmi amintesc că m-am dus la lenjerie...

— Da ! Probabil !“

Și Vance reveni la starea de visare. Markham reluă firul întrerupt :

„A mai venit altcineva azi dimineață, Pyne ?

— Nimeni, domnule.

— Ce părere ai despre toată povestea asta ?

— Domnul Robin era un băiat de treabă. Nu era din ăia care să provoace crime...

— Ce te face să crezi că n-a fost un accident ?

— Nu știu, domnule (era răspunsul lui invariabil). Dar mă pricep un pic la tirul cu arcul și am văzut deîndată că domnul Robin a fost ucis cu o săgeată de vînătoare.

— Ai spirit de observație, Pyne, zise Vance. Așa e !“

Era clar că n-o să scoatem nimic de la majordom.

Markham îi ordonă lui Heath s-o aducă pe bucătăreasă.

De îndată ce intră, mă frapă asemănarea izbitoare cu tatăl ei, Pyne. Avea cam 40 de ani, era văduvă, o chema Beedle, în urmă cu 5 ani fusese angajată, la recomandarea tatălui ei, în casa profesorului Dillard.

„La ce oră ai părăsit locuința azi dimineață, Beedle ?, întrebă Markham.

— După ora 10,30, domnule.

— Și la ce oră te-ai întors ?

— În jur de 12,30. Omul acesta mi-a deschis (îl privi răutăcioasă pe Heath) și m-a tratat ca pe o criminală. Veneam de la magazinul Jefferson...

— I-ai văzut pe Robin sau pe domnul Sperling ?

— Au coborît în sala de arme din spatele bucătăriei, cu o clipă înaintea plecării mele.

— Ai surprins vreun cuvînt din conversația lor ?

— N-ascult niciodată pe la uși."

Iritat, Markham tocmai voia să continue, cînd Vance i se adresă femeii :

„*District attorney* credea că, ușa fiind deschisă, ai fi putut să-i auzi în ciuda lăudabilelor tale eforturi de a nu-i asculta.

— Ușa era poate deschisă, dar eu n-am auzit nimic, răspunse ea morocănos.

— Atunci nu știi dacă era cineva cu ei ?

— S-ar putea. Mi se pare că l-am auzit pe domnul Drukker...

— A venit azi dimineață devreme să-l vadă pe domnul Arnesson.

— Ah ! el era ?"

Vance nu-și putu ascunde surpriza :

„Poate l-ai și văzut ?

— L-am văzut intrînd, nu și ieșind. Tot timpul vine să spioneze pe cineva prin casă.

— Să spioneze, spui ? Cine ar fi crezut... Â propos, pe care ușă ai ieșit ca să mergi la magazin ?

— Prin față. De cînd Belle a organizat un club la subsol, ies mereu prin față.

— N-ai intrat în sala armelor, azi dimineață ?

— Nu.

Vance se ridică ușor din scaun.

„Mulțumesc pentru informații, Beedle. Poți pleca."

Cînd femeia ieși, spuse :

„Ne pierdem vremea, Markham. N-o să ajungem la nimic interogînd. Fiecare are un secret pe care-l va păstra. E descurajant, dar asta e. Nimic nu concordă cu aceste depoziții.

— Asta fiindcă n-am găsit încă punctele de legătură, zise Markham și n-o să le găsim dacă oprim interogatoriile.

— Ești prea încrezător. Profesorul însuși nu ne-a spus tot. De ce a luat arcul ? E șmecher și Arnesson ăsta. Apoi fata cu alură atletică și glezne puternice ! E prinsă în intrigile lui amoroase și vrea să iasă basma curată cu tot clanul ei. E lăudabil, dar nu ne ajută să descoperim adevărul. Și Pyne are ideea lui. Și văduva Beedle. Nu-l prea agrează pe Drukker și n-a pierdut ocazia să-l amestece în afacerea asta..."

Auzirăm pași pe scară și în ușa salonului apăru Arnesson :

„Am venit să-mi ofer serviciile pentru nobila cauză a justiției (și se așeză în fața lui Markham). Ecuația mea nu e încă stabilită, Am avut întotdeauna ambiția s-o fac pe detectivul în mod practic ; înțelegeți că e vorba și de curiozitatea fizicianului. Științele matematice s-ar putea aplica foarte util trivialităților existenței. Și nu văd de ce nu s-ar putea determina identitatea unui criminal tot așa cum Leverrier a calculat masa și durata rotației lui Neptun după devierile pe care le observase în orbita lui Uranus."

Arnesson se întrerupse ca să-și umple pipa.

„Domnule Markham, mi-ar place să am ocazia de a aplica acestui absurd imbroglio metode de analiză analoage. Acceptați-mă, deci, în deliberările dumneavoastră și spuneți-mi tot ce știți... Sînteți de acord ?

— Asta vreau și eu, să vă spun tot ce știm, dar nu promit nimic referitor la ce vom descoperi mai tîrziu. Ne-ar putea încurca în cercetările noastre.

— Nu văd nici un motiv care ar putea să ne împiedice să-i oferim domnului Arnesson ocazia să

trateze această afacere în termeni matematici, adăugă Vance.

— Foarte bine. Ce vreți să știți acum domnule Arnesson ?

— Pentru moment, nimic. Știu și eu tot atît cît și dumneavoastră. După ce veți pleca, voi smulge tot ce pot de la Pyne și Beedle."

Ușa dinspre stradă se deschise. Agentul introduse un străin.

„Domnul acesta cere să-i vorbească profesorului, spuse el pe un ton bănuitor. (Și arătîndu-l pe Markham cu un gest al mîinii). Iată-l pe *District attorney*, spuneți-i, vă rog, de ce ați venit."

Părea puțin încurcat. Mic la trup, bine îmbrăcat, avea un aer foarte distins. Putea să aibă cincizeci de ani, dar părea mai tînăr. Ochii lui erau ai unui visător dezamăgit de viață.

Tocmai voia să se adreseze lui Markham, cînd îl zări pe Arnesson.

„Bună, Arnesson, zise el cu o voce calmă și clară. Sper că nu- i nimic serios.

— Nu mai mult decît o crimă, Pardee, răspunse celălalt.

— Ce doriți, domnule ? interveni Markham.

— Nu vă deranjez ? spuse omul scuzîndu-se. Sînt un prieten de familie ; casa mea este pe partea cealaltă a străzii și mi-am dat seama că se-ntîmplă aici ceva neobișnuit..."

Arnesson rîse înăbușit.

Vance interveni :

„Poate ați observat casa aceasta dimineață ?

— Nu prea bine, domnule, cabinetul meu de lucru dă în Strada 75 și am stat la fereastră aproape tot timpul. Eram ocupat cu scrisul. După prînz am

văzut la poartă o mare vînzoleală și un agent în uniformă."

Vance îl privea cu coada ochiului :

„Ați văzut pe cineva ?...

— Am observat doar doi tineri, prieteni de-ai domnișoarei Dillard, care au venit la ora 10. Am recunoscut-o pe Beedle care mergea după tîrguieli. Dar altceva nu-mi amintesc.

— Ați văzut pe vreunul din tineri plecînd ?

— Nu-mi amintesc." Pardee se gîndea.

„Și totuși, mi se pare că unul dintre ei a ieșit pe ușa dinspre terenul de tir, dar e numai o impresie vagă.

— Ce oră era ?

— Nu aș putea spune. Poate o oră sau două după ce sosise. Am văzut-o pe domnișoara Dillard care venea de la tenis pe la 12,30, în momentul în care eu mă duceam să iau masa. Ea m-a salutat cu racheta.

— Altcineva ?

— Nu cred."

În tonul lui era o undă de regret.

„Unul din cei doi tineri pe care i-ați văzut intrînd a fost ucis, îi spuse Vance.

— Domnul Robin... *alias* Cock Robin, adăugă Arnesson cu o grimasă sarcastică.

— Doamne, ce nenorocire !" Pardee era sub imperiul unei emoții puternice.

„Robin" nu era campion la clubul lui Belle ?

— Ba da !

— Biata Belle... Sper ca nenorocirea asta să n-o afecteze prea mult.

— A făcut o întreagă dramă din asta, bineînțeles, răspunse Arnesson, și la fel și poliția. Și n-au de ce."

Pardee surîse forțat.

„Pot să-i văd pe domnișoara și pe unchiul ei ?

— Fără-ndoială, i se răspunse. Îi găsiți în bibliotecă.

— Ce om ciudat, observă Arnesson. Putred de bogat ; n-are nici o ocupație. Singura lui pasiune e să rezolve probleme de șah...

— De șah ?" Vance păru foarte interesat. „Nu e John Pardee, inventatorul faimosului gambit al lui Pardee ?"

Arnesson rîse sarcastic :

„Și-a petrecut douăzeci de ani pentru asta. A scris și o carte pe tema asta. Dar Lasker, Capablanca și Rubinstein l-au bătut. A fost o lovitură teribilă pentru el. E un om sfîrșit.

— Știu povestea, murmură Vance. Și eu i-am folosit metoda.

Reapăru agentul în uniformă și-i făcu semn lui Heath. Sergentul îl urmă în hol. Cînd se întoarse, avea în mînă o foaie de hîrtie.

„Iată ceva neobișnuit, domnule, spuse el, dînd-o lui Markham. Agentul care e de gardă la ușă a zărit o bucățică de hîrtie care ieșea printr-o gaură a cutiei de scrisori și a luat-o. Ce ziceți ?"

Markham o citi surprins și i-o înmînă lui Vance. Mă ridicai și privii peste umărul lui. Era o foaie de hîrtie pentru mașina de scris, îndoită astfel ca să poată fi introdusă în cutie. Erau cîteva rînduri bătute la mașină.

Primul rînd spunea : „Joseph Cochrane Robin e mort."

Al doilea : „Cine l-a ucis pe Cock Robin ?"

Și dedesupt se citea : „Sperling înseamnă Vrăbioi."

În colțul din dreapta jos, în loc de semnătură se afla cuvîntul următor, cu litere majuscule : NEBUNUL.

CAPITOLUL V

Strigăte de femeie

(Sîmbătă, 2 aprilie, ora 14,30)

După ce a citit acest ciudat mesaj, Vance și-a luat monoclul, l-a studiat, apoi l-a oferit, surîzînd ironic, lui Arnesson :

„Iată, pentru ecuația dumneavoastră, un element foarte important."

Arnesson luă hîrtiuța dispreţuitor :

„Nebunia nu are nimic matematic și nu cred să-l pot pune pe nebun în ecuație.

— Atunci, domnule Arnesson, îi spuse Vance, mă tem că ecuația se va prăbuși. Această scrisoare e pentru mine plină de sens. Și, dacă-mi permiteți o părere de profan, e lucrul cel mai matematic pe care l-am găsit pînă acum. Nu ne mai conduce întîmplarea, ci forța gravitațională care vă va guverna ecuațiile.

— Vreun șocat o fi scris asta, domnule Vance, spuse sergentul cu dispreț.

— Sigur că un șocat, Heath. Dar nu pierde din vedere că șocatul ăsta trebuie să știe multe lucruri interesante : mai întîi, că al doilea prenume al lui Robin era Cochrane, că acest domn a fost ucis de o săgeată și că domnul Sperling era foarte aproape de locul unde a murit Robin. Mai mult, acest șocat atît de bine informat trebuie să fi prevăzut crima, căci nota a fost în mod evident scrisă și plasată în cutie înainte ca dumneata și oamenii dumitale să fi sosit.

— Numai să nu fi fost, continuă încăpățînatul Heath, vreun vagabond care, aflînd de eveniment,

a introdus hîrtia asta în cutie în timp ce agentul era cu spatele.

— Şi apoi s-a dus acasă să bată la maşină, nu ?"

„Dacă vreţi, d-le Markham, să mergem să petrecem cîteva clipe cu acest domn Drukker, pe care Beedle îl detestă.

— Drukker ! strigă Arnesson, foarte surprins. Ce amestec are el în toată treaba asta ?"

Markham explică :

„Domnul Drukker a venit aici azi dimineaţă, să vă vadă, şi s-ar putea să-i fi întîlnit pe Robin şi Sperling înainte de a se întoarce acasă. Vreţi să ne însoţiţi ?

— Nu mulţumesc." Arnesson îşi scutură pipa şi se ridică. „Am un munte de lucrări de corectat. Mai bine aţi lua-o pe Belle cu dumneavoastră. Lady Mae e o fiinţă deosebită...

— Lady Mae ?

— Ah ! Pardon ! Uitasem că n-o cunoaşteţi. E un titlu de curtoazie pe care i l-am acordat. E o femeie de demult. (Şi lovindu-se peste frunte :) Un pic şocată. Are o idee fixă. E convinsă că Drukker este centrul universului. Îl răsfaţă ca pe un copil. Trist... Da, luaţi-o pe Belle, Lady Mae o iubeşte mult.

— Excelentă idee, domnule Arnesson," spuse Vance. Fiţi bun şi întrebaţi-o pe domnişoara Dillard dacă vrea să ne însoţească.

— Mă duc." Şi zîmbindu-ne complice şi ironic, Arnesson urcă iar.

Domnişoara Belle veni repede.

„Sigurd mi-a spus că vreţi să-l vedeţi pe Adolphe. Cred că lui îi e indiferent, dar pe biata Lady Mae orice nimic o răscoleşte.

— Voi face tot posibilul să n-o sperii, spuse Vance pe un ton liniştitor. Dar domnul Drukker era

aici dimineață și bucătăreasa crede că l-a auzit discutînd cu Robin și cu domnul Sperling în sala armelor. Poate va putea să ne ofere detalii.

— O va face cu plăcere, răspunse fata. Dar fiți prudenți cu Lady Mae, vă rog."

Vance o privi curios.

„Înaintea întrevederii noastre, vorbiți-ne de domnul Drukker sau de Lady Mae...

— Viața ei n-a fost decît un șir de nenorociri. Altădată era celebră ca interpretă. S-a căsătorit la Viena cu un critic eminent, Otto Drukker, căruia i-a dăruit un fiu, după patru ani de la căsătorie. Într-o zi, în Prater, l-a scăpat din brațe pe copil, care n-avea atunci decît doi ani. Din ziua aceea existența ei s-a schimbat total. Adolphe avea o leziune la coloana vertebrală și a rămas infirm. Lady Mae era disperată și, fiindcă se învinovățea de ce se întîmplase, își abandonă cariera ca să se consacre în întregime fiului ei. După moartea soțului ei, survenită un an mai tîrziu, a venit să se stabilească în America și și-a cumpărat casa unde locuiește acum. Adolphe a rămas cocoșat . Ea i-a sacrificat totul și îl îngrijește de parcă ar fi copil..." Belle se întristase. „În vremea din urmă, a căpătat o înfățișare ciudată. Am surprins-o uneori cîntînd vechi cîntece de leagăn, nemțești, cu brațele încrucișate pe piept, ca și cum ar ține un copil. Săptămîna trecută i l-am dus pe domnul Sperling... O vizitam, uneori fără s-o anunțăm. Cînd l-a văzut, s-a înfuriat și i-a spus : „De ce nu sînteți și dumneavoastră infirm ?..."

Fata se opri și ne privi.

„Înțelegeți acum de ce v-am cerut să fiți prudenți ? Lady Mae ar putea crede că vreți să-i faceți rău lui Adolphe.

— Nu-i vom mai accentua necazurile", articulă Vance. Apoi, cînd ne îndreptam spre hol îi puse o întrebare care-mi aduse în memorie curiozitatea lui insistentă. „Unde e camera doamnei Drukker ?"

Belle, fără să înţeleagă, îi răspunse :

„În partea de apus a casei, fereastra ei rotundă domină terenul de tir.

— Ah !" Vance îşi scoase o ţigară. „Stă des acolo ?"

— Foarte des. Lady-ei Mae îi plac exerciţiile noastre. De ce ? Nu ştiu. Sînt sigură că regretă că Adolphe nu poate să participe cu noi. A încercat de mai multe ori, dar e prea slab pentru asta.

— Poate că, zise Vance cînd ieşeam din subsol, ar fi mai bine să vorbim întîi cu doamna Drukker, fără să ştie fiul ei."

Belle păru încîntată de idee.

Doamna Drukker era aşezată aproape de fereastră într-un şezlong mare. Belle o sărută pe frunte.

„Lady Mae, azi-dimineaţă s-a întîmplat un lucru groaznic, spuse ea, de asta au venit aceşti domni. Eu i-am însoţit.

Faţa palidă şi tristă a bătrînei se contractă de spaimă.

Era o femeie de vreo 60 de ani, înaltă şi foarte slabă. Figura, crispată, păstra încă urme ale frumuseţii de odinioară.

Ne privi un timp, fără să vorbească.

„Ce doriţi ? spuse ea în sfîrşit.

— Doamnă Drukker, spuse Vance, Miss Dillard v-a vorbit despre tragedia care s-a petrecut azi-dimineaţă în casa ei, şi fiindcă fereastra dumneavoastră dă chiar spre terenul de tir cu arcul, ne-am gîndit că aţi putea să ne ajutaţi în cercetările noastre."

Doamna nu păru să audă, apoi răspunse după un timp :

„Și ce s-a întîmplat ?“

— Un anume domn Robin a fost ucis... Poate îl cunoașteți ?

— Campionul de la clubul lui Belle ? Da, îl cunoșteam... Era un copil puternic și sănătos, care mînuia arcul fără încetare...“

Vance o privea derutat.

„A fost ucis pe cîmpul de exerciții, spuse el, exact în fața ferestrei dumneavoastră, și ne gîndeam că ați putea să ne dați niște informații...

— Sînteți siguri că a fost ucis pe terenul de tir ?

— Cel puțin acolo l-am găsit, spuse Vance.

— Dar ce să fac eu ?“

Și se întoarse în scaunul ei.

„Ați văzut ceva azi-dimineață pe teren ?

— Nu !“ Răspunsul era categoric. „Pe nimeni. Nici măcar nu m-am uitat într-acolo toată dimineața.“

Ochii lui Vance și cei ai doamnei se încrucișară.

„Păcat ! murmură el. Dacă v-ați fi uitat, sigur ați fi văzut ce s-a întîmplat. Domnul Robin zăcea cu o săgeată în piept...

— Normal. E perfect normal, nu ?... O săgeată în inima lui Robin.“

Vorbea detașat, dar ochii îi scînteiau.

O liniște penibilă urmă și Vance se apropie de fereastră.

„Dați-mi voie să privesc.

— De ce ? spuse ea aprins. Nu se vede mare lucru, abia zăresc copacii de pe Strada 76, spre nord, și o parte din terenul lui Dillard, la sud, dar zidul ăsta imens de cărămidă, din față, mi-a blocat vederea.“

Vance privi un moment terenul de tir.

„Tocmai asta e, făcu el. Dacă ați fi fost la fereastră, azi dimineață, ați fi văzut ce s-a întîmplat. E simplu de aici..."

Se uită la ceas :

„Fiul dumneavoastră s-a întors, doamnă Drukker ?

— Fiul meu ! Copilul meu ! Ce vreți să-i faceți ?"

Vocea ei stîrnea mila ; ochii i se fixaseră, plini de ură, asupra lui Vance.

„Nimic rău. Dar poate a văzut pe cineva, spuse el încercînd s-o calmeze.

— N-a văzut pe nimeni ! E imposibil, fiindcă nu era aici. A plecat azi dimineață devreme și încă nu s-a întors."

Vance o privea compătimitor.

„Știți unde s-a dus ?

— Știu mereu unde se duce, răspunse doamna Drukker, orgolioasă.

— Și v-a spus unde s-a dus azi-dimineață ?" insistă Vance, amabil.

Ea bătea darabana pe brațele scaunului și ochii i se mișcau continuu.

„Nu-mi amintesc. Dar o să-l întreb cînd vine.

— Totuși, Lady Mae, Adolphe era la noi, azi-dimineață. A venit să-l vadă pe Sigurd..."

Doamna se ridică.

„Nu-i adevărat ! strigă ea privind-o pe fată, furioasă. Nu era la voi, știu asta."

Ușa camerei se deschise brusc și doamna întinse brațele.

„Vino aici, dragul meu !"

Dar omul rămase în prag, nemișcat și clipind. Era cocoșat, avea picioare lungi, cap enorm. Fața respira inteligență. Profesorul Dillard îl considera un matematician de viitor.

„Ce înseamnă asta ?“ întrebă el cu o voce ascuțită și tremurată, privind-o pe Miss Belle. „Domnii sînt prietenii tăi ?“

Fata se pregătea să răspundă, cînd Vance îl opri cu un singur gest :

„Iată ce ne aduce aici, domnule Drukker, spuse el. Azi dimineață s-a petrecut o nenorocire. Vi-l prezint pe domnul Markham, *District attorney*, și pe sergentul Heath, de la poliție. La rugămintea noastră, Miss Dillard ne-a condus aici ca s-o întrebăm pe mama dumneavoastră dacă n-a observat nimic neobișnuit pe terenul de tir. Tragedia a avut loc chiar în fața ușii de la subsol a casei Dillard.“

Fața lui Drukker deveni prelungă.

„O tragedie ? Ce s-a întîmplat ?

— Un anume domn Robin a fost ucis cu o săgeată.

— Robin ucis ? ucis ?... La ce oră ?

— Între unsprezece și doisprezece, probabil.

— Între unsprezece și doisprezece ?“

Drukker se uită la maică-sa. Era agitat și-i tremurau degetele.

„Ce ai, fiul meu ?“

Răspunsul veni cu un suspin îngrozit.

„Vreau să spun că în intervalul ăsta am auzit țipete în cameră...

— Ba nu, n-ai auzit nimic ! Bătrîna se sufoca. „Te înșeli, n-am strigat azi dimineață.

— Atunci altcineva.“

Era o ezitare în vorbele lui. După o clipă adăugă :

„E adevărat că am urcat după ce am auzit strigătele acelea și am ascultat la ușă. Dar tu te plimbai prin cameră și fredonai *Eia Popeia*. Atunci m-am retras.“

Doamna Drukker își ascunse fața în batistă.

„Lucrai între unsprezece și doisprezece, doar te-am chemat de mai multe ori...

— Te-am auzit și n-am răspuns fiindcă eram prea ocupat.

— Ah ! De asta !“

Ea se întoarse încet spre fereastră. „Credeam că ai ieșit. Nu mi-ai spus...

— Ți-am spus că mă duc la Dillard. Dar fiindcă Sigurd nu se întorsese, am venit revenit înainte de unsprezece.

— Nu te-am văzut. Și cum nu răspundeai la apelurile mele, am crezut că ești plecat.

— Am părăsit casa Dillard pe ușa dinspre stradă și m-am dus să fac un tur în parc.“ Drukker părea iritat. „Apoi m-am întors pe ușa din față.

— Și spui că m-ai auzit strigînd ? De ce să fi strigat, fiul meu ? Nu sufeream azi-dimineață.“

Drukker ridică din sprîncene.

„Am auzit pe cineva strigînd... era o femeie... aici, în camera asta, repetă el cu violență. Era cam unsprezece și jumătate.“ Apoi se așeză, cu un aer terminat.

Acest tulburător dialog dintre mamă și fiu ne tăiase respirația. Deși Vance păruse că nu e interesat decît de tablourile care decorau pereții camerei, știam că nu pierdea nici un cuvînt din ce se spunea. Brusc se apropie de doamna Drukker.

„Sîntem dezolați, doamnă, că v-am creat necazuri. Vă rugăm să ne scuzați.“

Se înclină și-i spuse lui Miss Dilard :

„Ne conduceți sau găsim drumul singuri ?

— Vin cu dumneavoastră, răspunse și îndreptîndu-se spre bătrînă o sărută :

— Ce rău îmi pare, Lady Mae...“

În hol, Vance se opri și-i spuse lui Drukker :

„Ați face bine să veniți cu noi, domnule. Îl cunoașteți pe Robin și ați putea să ne ajutați...

— Nu te du cu ei, fiul meu!“ strigă doamna Drukker. „Nu! Ei ne sînt dușmani, or să ne facă rău.“

„De ce nu? răspunse el. Vreau să știu ce să cred despre afacerea asta!“ Și cu un gest de nerăbdare, ni se alătură.

CAPITOLUL VI

Eu, zise Vrăbioiul

(Sîmbătă, 2 aprilie, ora 15)

Cînd ne-am regăsit în salonul familiei Dillard și după ce Belle a plecat, Vance s-a pus deîndată pe treabă.

„N-aș fi vrut să o neliniștim pe mama dumneavoastră, spuse el, dar fiindcă erați aici azi-dimineață, puțin înainte de moartea lui Robin, sîntem obligați, pentru formalitățile procedurii, să culegem toate informațiile pe care sînteți în măsură să mi le dați.“

Drukker se așezase lîngă șemineu.

„Ați venit aici spre ora nouă și jumătate, cred, ca să-l vedeți pe domnul Arnesson...

— Da.

— Ați trecut prin terenul de tir și ați intrat pe ușa de la subsol?

— Întotdeauna procedez astfel. De ce să fac înconjurul casei?

— Dar domnul Arnesson era plecat...

— La Universitate.

— Şi văzînd că domnul Arnesson e plecat, aţi discutat o clipă cu profesorul Dillard în bibliotecă despre expediţia astronomică în America de Sud. Cît timp aţi rămas în bibliotecă ?

— Mai puţin de o jumătate de oră.

— Şi apoi ?

— Am coborît în sala armelor, unde am răsfoit cîteva reviste. Am găsit o problemă de şah şi m-am aşezat, încercînd să o rezolv.

— O clipă, domnule Drukker !" În vocea lui Vance se simţea un viu interes. „Vă pricepeţi la şah ?

— Oarecum. De altfel, nu-i consacru prea mult timp : jocul ăsta nu e pur matematic.

— Aţi găsit dificultăţi în acea problemă ?

— Mai ales subtilităţi." Drukker îl privea pe Vance cu neîncredere. „Cînd mi-am dat seama că un pion aparent inutil era cheia, soluţia mi s-a părut foarte simplă.

— Cît timp v-a luat ?

— Vreo jumătate de oră.

— Cam pînă la ora zece jumătate, nu ?

— Cam aşa."

Drukker se aşează comod pe scaun.

„Eraţi fără îndoială în camera armelor, cînd Robin şi domnul Sperling au coborît ?"

Nu răspunse imediat ; Vance, care nu părea să fi remarcat această ezitare, adăugă :

— Profesorul Dillard a spus că ei au sosit pe la ora zece şi, după ce au aşteptat puţin în salon, au coborît la subsol.

— Unde e Sperling acum ?

— Îl aşteptăm dintr-un moment în altul, răspunse Vance. Sergentul Heath a trimis după el."

Cocoşatul privi cu ochii mirati.

„Atunci îl aduceți cu forța... M-ați întrebat, domnule, dacă i-am văzut pe Robin și Sperling în sala armelor ? Da, au sosit chiar cînd plecam eu."

Vance se răsuci în scaun și își întinse picioarele.

„Cînd i-ați văzut, vi s-a părut că ar fi avut loc o dispută între ei ?

— Da, adăugă el într-un tîrziu, îmi amintesc că se simțea o oarecare răceală. Totuși, nu pot fi sigur. Am plecat imediat.

— Ați venit pe ușa de la subsol, ați spus, și apoi pe cea care dă în Strada 75. Așa e ?

— Chiar așa. Voiam să mă duc să mă plimb pe malul rîului, înainte de a-mi relua lucrul. M-am îndreptat spre Drive, apoi am apucat-o pe aleea Cavalerilor și am intrat în parc prin Strada 79."

Heath care, prin profesia lui, n-avea încredere în nici o declarație făcută poliției, întrebă :

„Ați întîlnit oameni cunoscuți ?"

Vance interveni :

„N-are importanță, sergent. Mai tîrziu, dacă va fi cazul, vom verifica și asta." Și adresîndu-se lui Drukker : „V-ați terminat plimbarea la ora 11 și v-ați întors acasă pe ușa dinspre stradă.

— Exact.

— În timp ce vă aflați aici azi dimineață n-ați observat nimic anormal ?

— Nimic în afară de ce v-am spus.

— Și sînteți absolut sigur că ați auzit-o pe mama dumneavoastră strigînd, pe la 11 și jumătate ?"

Drukker se ridică de pe scaun și-l privi pe Vance cu suspiciune.

„Unde vreți să ajungeți ? V-am spus : am auzit-o strigînd. Nu-mi pasă dacă ea recunoaște sau nu. În fond, ce vă privește ?"

Vance continua să fumeze, așteptînd ca Drukker să se calmeze. Reluă fără cea mai mică afectare :

„Nu mai avem nimic să vă întrebăm, domnule Drukker. Nu trebuie să vă neliniștiți. Mi s-a părut că strigătele mamei dumneavoastră ar putea să ne ajute în stabilirea orei exacte a săvîrșirii crimei...

— Ce legătură ar putea avea ? V-a spus ea c-ar fi văzut ceva ?"

Epuizat, Drukker își așeză coatele pe masă.

Atunci apăru profesorul Dillard, urmat de Arnesson.

„Dar ce s-a mai întîmplat ? întrebă profesorul. Am auzit zgomot și am venit." Îl privi rece pe Drukker. „Oare Belle n-a fost destul de tulburată pînă acum ca s-o speriați în halul ăsta ?"

Vance se ridicase, în timp ce Arnesson îi strîngea mîna lui Drukker.

„Ar trebui să înveți să fii calm, Adolphe. Iei viața prea în serios. Lucrările tale despre spațiile interstelare ar fi trebuit să-ți dea măsura proporțiilor..."

Drukker abia respira.

„Mizerabilii ăști... începu el.

— Vai ! Dragă Adolphe ! îi tăie vorba Arnesson. Omenirea întreagă e așa. Hai, vino, te conduc." Și luîndu-l de braț, îl conduse pînă jos.

„Ne pare rău că vă deranjăm, domnule profesor, se scuză Markham. Omul s-a supărat fără motiv.

— Bine, Markham. Grăbiți-vă. Și, mai ales, menajați-o pe Belle... Cînd plecați, să veniți să-mi spuneți."

După retragerea profesorului, Markham a început să se plimbe prin cameră, încruntat și cu mîinile la spate.

„Ce crezi despre domnul Drukker? zise el, oprindu-se în fața lui Vance.

— În mod sigur nu e o persoană comodă. E infirm fizic și intelectual. E un mincinos înveterat, dar prudent, foarte prudent. Are un creier anormal, de felul celor pe care îl au adesea infirmii ca el. Totuși, mica noastră discuție n-a fost inutilă...

— Totuși! Nu cred că am înaintat prea mult, zise Markham.

— Fără-ndoială, făcu Vance, n-am făcut nici un pas. Astronomul ăsta interesant ne-a oferit cîteva subiecte de meditație și nu va întîrzia să spună și mai multe. Dacă am ști cît mama și fiul la un loc, nu ne-ar fi greu să găsim cheia enigmei."

De vreo oră, Heath nu-și ascundea, indirect, disprețul față de tot ce se întîmpla în jurul lui. Interveni.

„Pierdem timpul degeaba, domnule Markham. La ce bun toată vorbăria asta? Omul care ne trebuie e Sperling. El îi făcea curte domnișoarei Dillard, era gelos pe Robin, nu numai din cauza ei, dar și pentru că mînuia arcul mai bine ca el. S-au certat în camera asta, i-a auzit profesorul. Sperling a coborît cu Robin, după spusele martorilor, la cîteva clipe înainte de crimă...

— Și, adăugă Vance ironic, numele lui înseamnă „Vrăbioi"... Nu, sergent, ar fi prea simplu.

— Sperling se înfurie, insistă Heath, pune mîna pe un arc, își fixează săgeata, îl urmărește pe Robin, îi ține inima, trage și-l ucide".

Vance oftă.

„Nu, nu așa a fost ucis Robin. Capătul săgeții e astfel rupt încît nu se potrivește cu coarda. Pe urmă, Robin era întors cu fața spre săgeată, în timp ce era ochit, deci ar fi avut timp să se ferească. Sergent,

cînd un om e lovit în inimă, sîngele țîșnește imediat, mai ales dacă vîrful armei e mai mare decît extremitatea ei. E foarte posibil să găsim pete de sînge pe jos, în sala de arme... undeva, aproape de ușă."

Heath ezită o clipă, Din experiență, știa că părerile lui Vance erau prețioase. De aceea se grăbi să dispară după casă.

„Vance, cred că încep să înțeleg ce vrei să spui, remarcă Markham. Sîngele e important! Dar dacă moartea lui Robin, datorată în aparență unei săgeți, n-a fost decît o înscenare macabră?

— E opera unui „nebun", declară Vance sec."

Markham era pierdut în propriile reflecții.

„Aș vrea ca Heath să nu găsească nimic, spuse la un moment dat.

— Da' de ce? întrebă Vance. Dacă n-avem dovada materială că Robin a fost lovit în sala de arme, problema va fi și mai dificilă."

Dar această dovadă materială exista. Sergentul se întoarse foarte tulburat.

„Cu-adevărat, domnule Vance, strigă el, ați ghicit!"

Privirea lui era admirativă.

„Nu e chiar sînge pe jos, dar am constatat că pe ciment e o pată neagră, curățată cu o cîrpă udă azi dimineață. Nu s-a uscat încă și locul e, așa cum ați spus, aproape de ușă. Și, lucru și mai suspect, unul din covoare a fost scos. Dar asta nu-l absolvă pe Sperling, adăugă el, combativ. L-ar fi putut ucide pe Robin în sala de arme.

— Și atunci el a spălat sîngele, a șters arcul și teaca săgeții, a așezat corpul și arcul pe terenul de tir, înainte de-a ieși din casă. De ce?... Tirul cu arcul nu e un sport de interior, sergent. Sperling, arcaș încercat, știa asta. De altfel, o lovitură ca asta,

care i-a curmat cariera lui Robin, ar fi putut fi o pură întîmplare."

Terminînd ce avea de spus, Pardee traversă holul. Era deja aproape de uşă, cînd Vance se ridică şi se îndreptă spre el.

„Domnule Pardee, o clipă, vă rog !"

Acesta se opri.

„Vreau să vă mai întreb ceva. Aţi spus că Sperling şi Beedle au părăsit casa pe poarta din zidul de incintă. Sînteţi sigur că n-aţi văzut şi alte persoane ieşind pe poarta aceea ?

— Nu-mi amintesc să fi văzut pe altcineva.

— Mă gîndeam în special la domnul Drukker.

— Drukker ?" Pardee dădu din cap. „Nu, nu-mi amintesc. Dar trebuie să fiţi de acord că ar fi putut intra şi ieşi şi alte persoane, fără ca eu să le văd.

— Desigur, şopti Vance. A propos, domnule Drukker e un bun jucător de şah ?"

Pardee fu surprins de întrebare.

„Nu chiar. E un excelent analist, care înţelege de minune regulile jocului. Dar l-a practicat foarte puţin."

După plecarea lui Pardee, Heath îi aruncă lui Vance o privire triumfătoare.

„Observ, domnule, spuse el cu încîntare, că nu numai eu încerc să spulber alibiul cocoşatului."

Uşa dinspre stradă se deschise chiar atunci ; se auziră paşi apăsaţi pe hol şi trei oameni îşi făcură apariţia. Doi dintre ei erau fără doar şi poate detectivi şi încadrau pe un tînăr înalt, elegant, de vreo treizeci de ani.

„L-am prins sergent, zise unul dintre detectivi, plin de încîntare. Tocmai îşi făcea bagajele."

Sperling cercetă camera, curios. Heath se aşeză în faţa lui şi îl privi satisfăcut :

— Ei bine, tinere, credeai că scapi, nu ? N-ai nimic de spus ?

— Să răspund la ce ? făcu el. Mă pregăteam să plec la țară, cînd zbirii ăștia au năvălit în camera mea. Am fost adus aici fără explicații și fără să fiu lăsat să-mi anunț familia.

— La ce oră ați plecat de aici, azi dimineață, domnule Sperling ?"

Vance vorbea pe un ton liniștitor.

„Pe la 11,15. Mai aveam timp doar să prind trenul de 11,44 spre Scarsdale.

— Și domnul Robin ?

— Nu știu la ce oră a plecat. Mi-a spus că o așteaptă pe Belle... domnișoara Dillard. L-am lăsat în sala armelor.

— L-ați văzut pe domnul Drukker ?

— Doar o clipă. Era în sala armelor, cînd am coborît. Dar a plecat imediat după aceea.

— A ieșit pe poarta din zid ? sau prin terenul de tir ?

— Nu-mi amintesc. Nu l-am observat... Dar, spuneți-mi, ce-i cu asta ?

— Domnul Robin a fost ucis azi dimineață, spuse Vance, pe la ora 11.

— Robin ucis ? Doamne !, cine... cine l-a ucis ?

— Nu știm încă, răspunse Vance. O săgeată în inimă..."

Sperling era îngrozit. Își căută mașinal o țigară în buzunar. Heath se așeză aproape de el, cu bărbia amenințătoare.

„Ați putea să ne dați cîteva informații ?

— Credeți că eu ?...

— Exact, spuse sergentul. Erați gelos pe Robin, nu ? V-ați certat cu el din cauza fetei, aici, în aceas-

tă cameră, nu ? Și sînteți un bun trăgător cu arcul, nu ?"

El închise ochii și scrîșni din dinți.

„Hai ! Vorbiți, mărturisiți ! V-ați bătut cu el din cauza fetei...

— Cu ce fel de arc s-a comis crima ?" întrebă el.

Vance, care-l privea atent, interveni :

„Înțelegeți întrebarea, sergent, nu ? Era un arc mai degrabă ușor, de femeie, domnule Sperling."

Sperling suspină adînc :

„Da, l-am ucis."

Heath scoase un mormăit de satisfacție.

„Sînteți mai rezonabil decît credeam", spuse el, pe un ton aproape patern.

Făcu semn celor doi detectivi.

„Luați-l !"

Ca și cum nu l-ar fi auzit, Sperling rămase o clipă nehotărît. Ochii lui, fixați pe Vance, păreau că imploră.

„N-aș putea....?" începu el.

Vance dădu din cap:

„Nu, domnule Sperling. Mai bine să n-o vedeți pe domnișoara Dillard. Să n-o tulburăm acum. Curaj !..."

Omul făcu stînga-mprejur, fără să adauge un cuvînt și ieși încadrat de gardieni.

CAPITOLUL VII

Vance ajunge la o concluzie

(Sîmbătă, 2 aprilie, ora 15,30)

Cînd am rămas singuri, Vance se ridică și, întinzîndu-se, se duse spre fereastră. Eram încă zăpăciți de scena care tocmai se consumase.

„S-ar zice, făcu el cu glas tare, că ne-am întors la bătrînul nostru cîntec de leagăn.

„ Eu, spuse Vrăbioiul/ Cu arcul şi săgeata/ L-am ucis pe Robin Cock.

— Se complică treaba, Markham, nu ?"

Se-ntoarse încet la masă, strivi, concentrat, mucul de ţigară şi-l privi cu coada ochiului pe Heath.

„Ai rămas pe gînduri, sergent ? Ar trebui să arăţi mai vesel. Asasinul bănuit de d-ta şi-a mărturisit fapta.

— Domnule Vance, răspunse el, scărpinîndu-se la ureche, nu-s mulţumit. Prea repede a venit mărturisirea.

— În orice caz, interveni Marckham, confesiunea va tempera un timp curiozitatea presei.

— Raţionamentul băiatului ăstuia e foarte simplu, zise Vance. El ştia că Robin o aştepta pe domnişoara Dillard şi că în seara din ajun ea îi respinsese cererea. Aflînd că el a fost ucis de cineva care a folosit un arc scurt şi uşor, nobilul şi cavalerul nostru „vrăbioi" şi-a asumat, generos, faptele...

— Nu contează, mormăi Heath, n-am chef să-i dau drumul."

Markham se duse spre hol.

„Vreau să le explic situaţia, profesorului şi domnişoarei, înainte de a pleca, spuse el. Ce vrei să faci, sergent ?

— Am intenţia să caut cîrpa cu care s-a şters pata din sala armelor şi apoi să răscolesc prin încăpere. O să-i înghesui şi pe bucătăreasă şi pe majordom, apoi voi urma procedura obişnuită : anchete la vecini şi celelalte...

— Să-mi spui rezultatele. În seara asta şi mîine după masă mă găseşti la Club.

— Știi, îi spuse Vance, nu neglija scrisoarea. Am sentimentul că aici e cheia problemei. Întreabă pe profesor și nepoată dacă au motive să se teamă de acest „Nebun“ ? Semnătura trebuie să aibă vreo semnificație.

— Nu sînt de părerea ta, replică Markham. Pentru mine, nota nu are nicio legătură cu ei. Dar îți voi urma sfatul.“

În adevăr, semnătura „Nebunul“ nu i-a sugerat nimic profesorului, nici fetei.

„Țin să vă informez, zise Markham, asupra faptului că domnul Sperling, aflînd de moartea lui Robin, a mărturisit că el e autorul...

— Raymond a mărturisit !“ strigă domnișoara Dillard.

Markham o privi pe fată cu simpatie.

„Aș zice chiar că nu l-am crezut. După mine, el a cedat unui sentiment cavaleresc.

— Un sentiment cavaleresc ? Ce vreți să spuneți ?“

Răspunse Vance.

„Arcul crimei era un arc pentru femei.

— Oh !“

Fata își ascunse fața în mîini și izbucni în plîns.

„ Ce glumă ! Orice arcaș poate mînui un arc pentru femei !, spuse, furios, profesorul.

— A propos, zise Vance, oprindu-se la ușă, s-o fi amuzat vreo rudă scriind biletul acela ? E vreo mașină de scris în casă ?“

Profesorul nu se putu opri să pară ofensat. Totuși, răspunse politicos.

„Nu... și nici n-a fost vreodată. În caz de nevoie, mă adresez unei Agenții de dactilografie.

— Și domnul Arnesson ?

— Nu folosește niciodată.“

Ne întîlnirăm cu Andersson pe scară. Venea de la Drukker.

„Am reușit să-l calmez pe Leibniz al nostru, ne spuse el, exagerînd cu nu oftat de ușurare. Bietul Adolphe ! S-a crăpat cerul. Nu-i liniștit decît scăldîndu-se în hiperspații și relativitate.

— Veți fi desigur bucuros să aflați că Sperling și-a recunoscut vinovăția, îi spuse Vance cu aerul său neutru.

— Ah ! făcu Arnesson, înăbușindu-și rîsul. Chiar așa, „eu", spuse Vrăbioiul... Totuși, nu văd cum s-ar potrivi asta cu matematica.

— Și fiindcă am convenit să vă ținem la curent cu evenimentele, continuă Vance, o să vă spun, ca să vă fie calculele mai ușoare, că avem toate motivele să credem că Robin a fost ucis în sala armelor și cadavrul lui a fost transportat pe terenul de tir."

Arnesson deveni deodată serios.

„Asta poate să schimbe datele problemei."

Vance se oprise să-și aprindă o țigară, dar înțelegeam că era pe punctul de a lua o decizie.

„Știți cumva, îl întrebă el, dacă domnul Drukker sau domnul Pardee au mașină de scris ?"

Întrebarea păru să-l surprindă pe Arnesson, care clipi din ochi.

„Ah !, scrisoarea „Nebunului" ?... Da, au și unul și altul. Drukker o folosește în mod curent... Cît despre Pardee, corespondența la care-l obligă șahul este la fel de voluminoasă ca a unui star de cinema. Dactilografiază singur.

— Dacă nu vă deranjează, spuse Vance, ați putea să ne faceți rost de o mostră a caracterelor mașinilor și a tipului de hîrtie pe care-l folosesc ?

— Cu plăcere."

Arnesson părea încîntat de comision.

Markham se întoarse la biroul lui.

În aceeaşi seară, la ora şapte, ne întîlnirăm la Stuyvesant Club, pentru cină, şi la ora 8 şi jumătate ne beam toţi trei cafeaua în fumoar.

Ziarele de seară povesteau pe scurt moartea lui Robin, ceea ce demonstra că Heath reuşise să-i satisfacă pe reporteri şi să devieze cursul imaginaţiei lor.

„Nu e decît o acalmie, zise Vance. Începînd din clipa în care vom cunoaşte combinaţia Săgeată-Vrabie-Robin, redactorii şefi de la „Cité" vor fi nebuni de bucurie şi fiecare pagină întîi a fiţuicii lor va fi asemeni unei palisade acoperite cu afişe de la *Mama Gîsc*ă.

— Ajunge, Vance ! spuse Markham nervos, destul cu poveştile voastre de adormit copiii."

Şi adăugă :

„E doar o coincidenţă, vă asigur, nimic altceva."

Vance oftă.

„Ba, să fiţi convinşi de contrariu."

Scoase din buzunar o foaie de hîrtie.

„Dînd la o parte copilăriile, iată o cronologie edificatoare, pe care am scris-o înainte de masă... Edificatoare ? Poate, dacă ştim să o interpretăm."

Markham studie hîrtia cu atenţie. Iată ce scrisese Vance :

„Ora nouă dimineaţă : Arnesson se duce la Biblioteca Universităţii.

Ora 9,15 : Belle Dillard se duce la tenis.

Ora 9,30 : Drukker vine să-l vadă pe Arnesson.

Ora 9,50 : Drukker coboară în sala armelor.

Ora 10 : Robin şi Sperling ajung la Dillard şi rămîn în salon o jumătate de oră.

Ora 10,30 : Robin și Sperling coboară în sala armelor.

Ora 10,32 : Drukker spune că se duce să se plimbe și iese pe poarta din zid.

Ora 10,35 : Beedle pleacă la piață.

Ora 10,55 : Drukker se-ntoarce acasă.

Ora 11,15 : Sperling iese pe poarta din zid.

Ora 11,30 : Drukker spune că a auzit-o pe mai-că-sa strigînd.

Ora 11,35 : Dillard trece pe sub balconul camerei lui Arnesson.

Ora 11,40 : Dillard zărește corpul lui Robin pe terenul de tir.

Ora 11,45 : Dillard telefonează lui *District Attorney*.

Ora 12,25 : Belle Dillard se-ntoarce de la tenis.

Ora 12,30 : Poliția sosește la Dillard.

Ora 12,35 : Beedle vine de la piață.

Ora 14 : Arnesson se-ntoarce de la Universitate.

Deci : Robin a fost ucis între 11,15 (cînd Sperling a plecat) și 11,40 (cînd profesorul a descoperit trupul).

Singurele persoane despre care avem cunoștință că au fost în casă în acest timp sînt Pyne și profesorul Dillard.

Iată unde se aflau celelalte persoane care au mai mult sau mai puțin de-a face cu crima.

1. Arnesson — la bibliotecă, între 9 dimineața și 2 după-masă.

2. Belle — la tenis între 9,15 dimineața și 12,25 după-masă.

3. Drukker — se plimba prin parc între 10,32 și 10,55 dimineața și se afla în cabinetul său de lucru, după aceea.

4. Pardee — n-a părăsit casa toată dimineața.

5. Doamna Drukker — a rămas în camera ei în tot acest timp.

6. Beedle — la piață, între 10,35 dimineața și 12,35 după-masă.

7. Sperling — se îndrepta spre stația de la Grand Central între 11,15 și 11,40 dimineața și lua trenul spre Scarsdale.

Concluzie. Dacă unul dintre aceste 7 alibi-uri va fi distrus, toate bănuielile vor cădea asupra lui Pyne sau a profesorului Dillard."

Markham a făcut un gest de exasperare.

„Acuzațiile voastre sînt ridicule și concluzia e fără sens. Cronologia indică exact ora morții lui Robin, dar presupunerile că una dintre persoanele pe care le-am văzut azi ar fi neapărat vinovate este un non sens. Respingeți complet posibilitatea ca un străin să fi comis crima. Sînt trei căi de acces spre terenul de tir și spre sala armelor, fără trecere prin casă: poarta din zid din strada 75, cealaltă poartă spre Strada 76 și aleea care separă cele două mari imobile și care duce spre Drive.

— Oh! e foarte probabil ca una din aceste trei treceri să fi fost utilizată, răspunse Vance. Dar nu uitați că aleea, cea mai disimulată din toate, are o poartă închisă cu cheie, pe care o posedă o singură persoană din familia Dillard. Cît despre pătrunderea prin una sau alta din porțile terenului de tir, ai risca prea mult să fii văzut."

Și Vance, aplecîndu-se spre Markham, continuă:

„Markham, în definitiv, am alte motive să-i exclud pe străini. Persoana care l-a expediat pe Robin *ad patres*, trebuie să cunoască exact rudele lui Dillard și orarul familiei între 11,15 și 12 fără douăzeci.

Știa că Pyne și profesorul erau singuri ; că Belle lipsea, că Beedle era ocupată cu piața. Știa că Robin era acolo și Sperling plecat. Mai mult, cunoștea locurile, plasarea sălii armelor, căci e foarte sigur că acolo a fost Robin ucis. Nimeni, afară de cei cunoscuți, n-ar fi organizat regia crimei.

— Ce ziceți de strigătele doamnei Drukker ?

— Ei, asta-i ! Fereastra doamnei Drukker este un element pe care asasinul l-a neglijat. Și știm noi dacă într-adevăr a strigat ? Ea neagă, fiul o contrazice. Fiecare din ei ascunde ceva... Și acea scrisoare ! Ucigașul cunoștea al doilea prenume al lui Robin.

— Admițând că el a scris-o, spuse Markham.

Apăru, precipitat, Heath. Îi înmînă o foaie scrisă la mașină.

„A fost primită la *World*, de ultimul curier de după-masă. *Time* și *Herald* au primit și ele. Plicurile poartă ștampila poștei dintre orele 11 și 12 și au fost puse la cutie în vecinătatea casei Dillard, căci au trecut pe la biroul de poștă din Strada 69."

Markham luă textul. Reacționă foarte surprins. Era duplicatul celei pe care-o primisem noi.

Își aruncă și Vance o privire peste ea.

„Se potrivește perfect, nu vedeți ? „Nebunul" se temea ca publicul să nu fie pus la curent cu gluma lui, de asta a trimis-o și la presă.

— Ziceți că-i o glumă, domnule Vance, spuse Heath, cu amărăciune. N-am mai văzut niciodată așa ceva..."

Un mesager în uniformă se apropie de District Attorney și-i vorbi la ureche.

Și adresîndu-ni-se :

„Domnul Arnesson. Cred că are mostrele de hîrtie."

Era gînditor şi privi din nou scrisoarea.

„Vance, zise el încet, încep să cred că aveţi dreptate. Mă întreb dacă şi caracterele de dactilografie vor fi aceleaşi."

Dar cînd, împreună cu Arnesson, comparară scrisorile, recunoscură că erau diferite şi cerneala şi hîrtia şi caracterele.

CAPITOLUL VIII

Actul II

(Luni, 11 aprilie, ora 11,30)

Toată săptămîna care urmă descoperirii asasinării lui Robin, detectivii de la Biroul de Omucideri şi cei ataşaţi cabinetului lui District Attorney nu slăbiră nici o clipă investigaţiile. Scrisorile trimise de „Nebun" la diverse cotidiene, zdruncinară convingerea lui Heath referitoare la vinovăţia lui Sperling.

Ajutat de oamenii lui, el răscoli̇se, chiar în seara crimei, sala armelor şi subsolul casei, dar fără rezultat. Numai linoleumul fusese pus recent pe ciment, ca să acopere partea spălată.

Autopsia stabilea în concluziile ei că Robin fusese ucis în sala armelor şi transportat după aceea pe terenul de tir, că lovitura care afecta partea posterioară a capului fusese aplicată cu o extremă violenţă, cu ajutorul unui instrument rotund şi destul de greu ca să desprindă cutia craniană.

Interogatoriile repetate la care Heath îi supusese pe Beedle şi Pyne n-au dat nici un rezultat.

Vecinii chestionați nu văzuseră nici intrînd nici ieșind pe nimeni pe porțile din zid ; Pardee era aparent singurul care ar fi zărit ceva. Astfel că după mai multe zile de căutări fervente, sergentul își dădu seama că trebuie să schimbe tactica.

Alibiurile invocate de persoanele ale căror nume figurau pe tabelul făcut de Vance, fură discutate. Era o sarcină dificilă, căci nu trebuia să trezească bănuieli. Aflarăm în special că :

1. Arnesson fusese văzut în bibliotecă de către doi studenți.

2. Belle participase la jocuri de tenis, dar lipsise din timp în timp.

3. Drukker părăsise sala armelor la ora indicată de Sperling, dar nimeni nu-l văzuse după aceea. Se jucase, spunea el, în parc, cu copii necunoscuți.

4. Pardee era singur în cabinetul său de lucru și nu a apărut decît la ora prînzului.

5. Nu se putu controla mărturia doamnei Drukker, care rămăsese închisă toată dimineața în cameră.

6. Alibiul lui Beedle fu recunoscut ca exact.

7. Era tot exact că Sperling luase trenul de la ora 11,40 și, în consecință, a părăsit casa Dillard la ora 11,15.

Sergentul se văzu constrîns să-și extindă cîmpul de investigație.

După o săptămînă de eforturi, ancheta nu făcuse nici un pas.

Sperling era tot închis. Mărturisirea lui ridiculă se opunea eliberării lui.

Markham chestionase pe oamenii din casa fam. Dillard și ascultase, sub jurămînt, pe domnul Pardee. Doamna Drukker fusese interogată din nou. Doar Drukker revenise asupra afirmației lui, susținînd

acum că probabil a confundat strigăte de pe stradă cu presupusele strigăte ale mamei sale.

Singura speranță care-i rămînea lui Markham era să-și concentreze atenția asupra casei Dillard. Arnesson nu adusese nici o lămurire ; totuși, Vance avea încredere că într-o zi sau alta colaborarea lor oficioasă va da rezultate.

„Bineînțeles că teoria lui crimino-matematică nu rezistă, spunea Vance. Într-o afacere ca asta, psihologia este superioară. Dar ne trebuie fapte și Arnesson cunoaște interiorul casei Dillard mai bine ca noi. El îi cunoaște pe Drukker și Pardee. Și, cine știe, întîmplarea o să-i folosească, poate, într-o zi.

— Poate c-aveți dreptate, răspunse Markham, dar felul său de a lua totul în glumă mă scoate din sărite.

— Ai răbdare, insistă Vance. Ce-i de mirare că un om ia în rîs micimile existenței, cînd el își petrece viața studiind spațiile interplanetare, unde nu se socotește decît în ani-lumină..."

Vance însuși se devota cu trup și suflet afacerii. Devenise morocănos, ca atunci cînd se afla în fața unei probleme copleșitoare. În fiecare seară, după cină, se ducea în bibliotecă și-și petrecea acolo ceasuri întregi, puricînd rapoartele poliției. De două ori se duse la domnul Dillard și o vizită pe doamna Drukker, împreună cu Belle Dillard. El studie chiar, spre a înțelege mai bine caracterul autorului ei, lucrarea publicată de Drukker asupra *Duratei multidimensionale a sistemului universului !*

Și, într-o duminică, opt zile după uciderea lui Robin, el îmi spuse :

„Van ! problema asta este incredibil de subtilă. O anchetă făcută cu mijloace obișnuite nu va ajunge la nimic. Adevărul se află într-un creier ciudat, ceea ce face lucrul și mai tulburător și mai groaznic. Și criminalul nu se va opri aici. Moartea lui Cock Robin nu are un scop precis. Imaginația pervertită care a realizat această crimă este nesătulă..."

Această profeție fu confirmată chiar a doua zi. Ne duserăm la biroul lui Markham, spre ora 11, ca să ascultăm raportul lui Heath și să luăm noi măsuri. *District Attorney* era singur și părea descurajat. Și, cînd, după cîteva momente, Heath intră, constatarăm că și el se afla în aceeași stare de spirit.

„Oriunde ne-am întoarce, domnule, spuse el, ne lovim de-un zid. Nu e nici un motiv, și în afară de Sperling nu văd alt suspect... Nu înțeleg nimic din tot ce se întîmplă în oraș de cîtva timp. Chiar azi dimineață, un anume Sprigg a fost ucis în Riverside Park, aproape de Strada 84. N-a fost jefuit și nu i se cunosc dușmani. Ieșise să-și facă obișnuita plimbare și, o jumătate de oră mai tîrziu, un zidar îl găsise mort."

Sergentul își mușca furios țigara.

„Altă afacere pe care o s-o primim plocon ! Și dacă n-o sfîrșim repede, las' pe ziare !

— Sergent, spuse Vance, consolator, numai de n-am găsi datele esențiale în cîntecele de leagăn !... Ai spus că-l cheamă Sprigg ?

— Da, domnule !

— Asta-i bună, dar..."

Se citea o mare emoție în vocea lui Vance.

„Care-i e primul prenume ?"

Heath îl privi cu uimire, apoi răsfoi paginile carneţelului.

„John Sprigg, răspunse el. John E. Sprigg.

— A fost ucis cu un 0,32 ?

— Cum ? Da, un 0,32...

— Şi a fost lovit în vîrful capului ?

— Dar cum naiba, domnule...".

Cu un gest, Vance îl făcu să tacă. Apoi se îndreptă spre fereastra din spatele mesei lui Markham, contemplînd zidurile cenuşii ale închisorii Tombs !

„Nu înţeleg nimic, murmură el. E prea macabru... dar asta nu înseamnă că nu-i chiar aşa..."

Apoi accentuă :

„Ce mormăi acolo, Vance ? De ce misterul ăsta ? De unde ştiai că Sprigg a primit un glonte în vîrful capului cu nu 0,32 ? Şi ce poate să însemne asta ?

— Nu-nţelegi ? E al doilea act al acestei diabolice parodii... Ai uitat de *Mama Gîscă ?*

Şi cu voce scăzută şi pe un ton care ne înfioră, el recită :

„Era un omuleţ
Ce-avea o puşculiţă
Cu gloanţe mici de plumb, plumb, plumb.

A tras în Johnny Sprigg
Chiar în vîrful perucii
Care i-a sărit din cap, cap, cap."

CAPITOLUL IX

Unde e vorba de o formulă

Ca halucinat, Markham îl privea pe Vance Heath, cu gura căscată, părea înlemnit.

Markham vorbi primul.

„Încă o extravaganță de-a ta !"

El lupta disperat împotriva obsedantei sugestii a lui Vance.

„Sînt de acord că această nouă crimă ascunde elemente inexplicabile. Dar dacă presupunem că există un maniac dornic să pună în practică vechi cîntece de leagăn, nu văd unde o să ajungem. Ar fi sfîrșitul tuturor metodelor noastre de investigație.

— Tot ce ne rămîne de făcut e să căutăm acul în carul cu fîn, interveni, sarcastic, sergentul Heath.

— Avem date sigure asupra locului unde se afla..."

Markham sări ca ars :

„Ce vrei să spui ?

— Pur și simplu că această a doua crimă este urmarea primeia, nu numai din punct de vedere psihologic, dar și geografic. Diavolul nostru destructor și-a arătat slăbiciunea pentru districtul unde se află casa Dillard. Elementele celor două crime exclud posibilitatea ca ucigașul să fi venit de departe ca să-și exercite spiritul maladiv într-un district străin. Așa cum v-am explicat atît de savant, Robin a fost trimis pe lumea cealaltă de cineva care cunoștea situația casei Dillard la ora cînd tragedia s-a consumat și e evident că această a doua

crimă n-ar fi avut loc dacă asasinul n-ar fi cunoscut obiceiurile ambulatorii ale lui Sprigg."

Liniștea care urmă fu întreruptă de Heath.

„Dacă aveți dreptate, domnule Vance, Sperling este nevinovat."

Sergentul spuse aceasta cu vădită neplăcere. Se întoarse disperat spre *District attorney*:

„Ce trebuie să fac, domnule?

— Cine se ocupă de afacerea asta?, interogă Markham.

— Căpitanul Pitts, cu doi oameni de-ai lui."

Markham îl sună pe Swacker, tînărul lui secretar.

„Pune-mă în legătură cu inspectorul Moran, îi spuse el."

La telefon, vorbi cîteva minute și, punînd receptorul în furcă, îi surîse lui Heath cu înțeles.

„O să vă ocupați de afacerea Sprigg, sergent. Căpitanul Pitts va veni și vom vedea atunci ce vom avea de făcut... Mai rămîne să mă convingi, Vance, că afacerile Robin și Sprigg trebuie puse în aceeași oală."

Pitts, scund și gros, purtînd o mustață tunsă scurt, apăru după vreo 10 minute. Era unul dintre cei mai buni detectivi de poliție. Îi strînse mîna lui Markham, îi surîse prietenos lui Heath și ne privi, pe mine și pe Vance, după prezentări, cu amicalitate.

„Domnul Vance ne ajută cu înțelepciunea lui în afacerea Robin, căpitane, explică Markham. Și fiindcă Sprigg a fost ucis în același cartier, ne-am gîndit că ar fi util să cunoaștem raportul dumneavoastră preliminar.

— Inspectorul m-a informat. Ce vreți să știți, domnilor?

— Tot ce ați aflat, spuse Markham.

— Eram de serviciu azi dimineață, cînd spre ora opt ne-a fost semnalată povestea cu pricina. M-am dus la locul faptei, cu doi agenți. Poliția locală ne-o luase înainte și medicul legist ajunsese aproape odată cu noi...

— Cunoașteți raportul lui ? întrebă Vance.

— Da. Sprigg a primit un glonte în vîrful capului, cu un revolver de calibru 32. Nici un semn de luptă, nimic altceva.

— Corpul era culcat pe spate, cînd a fost găsit?

— Da.

— Și craniul nu s-a fracturat căzînd pe asfalt ?

Pitts scoase țigara din gură.

„Înțeleg că ați primit deja niște informații... Da, avea craniul zdrobit, desigur, în cădere.

— Și această împușcătură de revolver nu vi s-a părut bizară ?

— Totul, domnule Vance, e deconcertant.

— Într-adevăr, căpitane, și înțeleg că focul a fost tras foarte de aproape.

— De la cîțiva centimetri. În jurul rănii, părul era ars. Cred că victima, văzîndu-se amenințată, a aplecat capul și i-a căzut pălăria. Asta ar explica poziția rănii.

— Desigur, numai că în cazul acesta ea n-ar fi căzut în spate, ci în față... Continuați, vă rog, căpitane.

— Mai întîi am întors pe dos buzunarele mortului, și i-am luat ceasul și 15 dolari în bancnote și monede. Deci n-au vrut să-l jefuiască. Dacă nu cumva asasinul s-a speriat și a fugit, ceea ce nu e verosimil, căci locul era perfect ascuns vederii... Atunci, lăsînd agenții să-l păzească, m-am dus la Sprigg, în Strada 93. Îi știm numele din actele pe care

le-am găsit asupra lui. Era un student din Columbia, care locuia la părinții lui și care avea obiceiul să facă o plimbare prin Parc înainte de masă. Azi dimineață a plecat de acasă la 7,30.

— Ah ! Avea obiceiul să se plimbe în Parc în fiecare dimineață ? șopti Vance. E important de știut.

— Nu vă ajută la nimic, replică Pitts. Mulți oameni fac la fel. La Universitate am vorbit cu profesorii lui și cu cîțiva colegi .Sprigg era un băiat liniștit, foarte iubit, student excelent. Nu căuta companie și nu i se cunoștea nici o legătură. A fost victima unui accident sau a unei erori.

— Și la ce oră a fost găsit ?

— Pe la 8 și un sfert. L-a observat un zidar. A anunțat imediat poliția.

— Dar Sprigg plecase de acasă, din Strada 95, la 7,30 ! Ca urmare, a avut timp suficient să ajungă în locul unde a fost ucis. Asasinul îi cunoștea sigur obiceiurile... Ce zici, Markham ?"

În loc de răspuns, acesta i se adresă lui Pitts.

„Nu s-a găsit nimic care să ne pună pe urmele cuiva ? întrebă el.

— Nu, domnule. Oamenii mei au răscolit peste tot.

— Și prin buzunare, prin acte ?

— Nimic. Tot ce s-a găsit s-a depus la Birou..."

Se opri, gînditor. Și, scoțîndu-și carnetul din buzunar :

„Totuși, era asta, zise el, și-i arătă lui Markham o bucățică de hîrtie triunghiulară. Era sub cadavru. Asta nu înseamnă nimic, dar am luat-o din obișnuință.

Hîrtia părea să fie ruptă dintr-o foaie mai mare şi de formă obişnuită. Avea începutul ueni formule matematice.

Vance abia o luă în seamă, dar Markham o examină îndelung. Voia să spună ceva, cînd surprinse privirea lui Vance şi, fără să spună nimic puse documentul pe masă, ridicînd din umeri.

„Asta-i tot ?

— Da, domnule."

Markham se ridică.

„Mulţumesc, căpitane. Nu ştiu ce-o să hotărîm, dar mă ocup eu de asta.

Arătă pachetul de ţigări :

„Pune-ţi cîteva în buzunar.

— Mulţumesc, domnule."

Pitts luă două şi ne întinse mîna.

După ce plecă, Vance se ridică precipitat şi aplecîndu-se peste document :

„Pe legea mea !" spuse.

Îşi luă monoclul şi cîteva momente îşi concentră atenţia asupra formulei scrisă pe hîrtie.

„Extraordinar !... Unde-am mai văzut formula asta ? Ah ! E formula Riemann-Christoffel, drace ! Drukker o foloseşte ca să determine curbura spaţului sferic..."

Se uită în zare la hîrtie :

„E aceeaşi ca şi în scrisorile „Nebunului"... Uită-te la caractere, sînt aceleaşi !"

Heath se apropiase şi privea şi el.

„E chiar la fel !"

Era uluit.

„Sigur asta e veriga de legătură între cele două crime.

— Ah, veriga, zise Vance, dar prezența acestei formule sub trupul lui Sprigg mi se pare la fel de irațională ca și crima însăși...“

Markham nu mai avea stare.

„Zici că e o formulă folosită de Drukker ?

— Da. Dar asta nu dovedește că e el. E folosită de matematicieni în probleme de relativitate. Nu cred că are legătură directă cu moartea lui Sprigg.“ Se așează.

„Găselnița asta o să-l bucure pe Arnesson.

— Nu văd de ce e nevoie, zise Markham, să-l punem pe Arnesson la curent cu această nouă istorie.

— „Nebunul“ n-o să te lase, mi-e teamă“, răspunse Vance.

Markham scrîșni din dinți.

„Doamne, strigă el, ce înspăimîntător ! Mi se pare că o să mă trezesc dintr-un coșmar.“

Apoi, adresîndu-se lui Vance :

„Mi se pare că ai o idee despre treaba asta, ce zici ?

— Bătrîne Markham, nu se poate trage decît o concluzie. Aceste crime au fost zămislite de aceeași țeastă ; și fiindcă prima a fost regizată de cineva familiar casei Dillard, rezultă că trebuie să căutăm persoana care e la curent cu obiceiurile lui Johnny Sprigg. Apoi vom verifica momentul, locul, ocazia și motivele plauzibile. Mai întîi să știm dacă familiile Sprigg și Dillard se cunosc. Vom începe deci chiar cu casa Dillard.

— Hai să mîncăm acum, propuse Markham, mergem după aceea la Dillard.“

CAPITOLUL X

Domnul Dillard se dezice

(Luni, 11 aprilie, ora 14)

Era puțin după ora 14, cînd ne prezentarăm la ușa domnului Dillard. Pyne veni să ne deschidă și, deși surprins, reuși să se prefacă. De altfel, în privirea pe care i-o adresă lui Heath, citii neliniște, dar vocea îi era perfect calmă.

„Domnul Arnesson nu s-a întors încă de la Universitate, ne spuse el.

— Nu știi să citești gîndurile oamenilor, Pyne, zise Vance. Noi pe tine te căutăm și pe profesorul Dillard."

Omul se tulbură, dar n-avu timp să răspundă, căci Miss Dillard apăru în ușa salonului.

„Mi s-a părut că vă cunosc vocea, domnule Vance. Poftiți, vă rog... Lady Mae abia a venit. Vom face o plimbare cu mașina, după masă."

Doamna Drukker stătea în picioare, în fața mesei care ocupa mijlocul camerei. După ochii ei rătăciți, înțelesei că Lady-ei Mae îi era frică. Aștepta, în liniște, ca un acuzat căruia i se va citi în curînd condamnarea.

Vocea grațioasă a fetei risipi tensiunea cauzată de prezența noastră.

„Mă duc să-i spun unchiului că ați venit."

Nici nu ieși bine din cameră că doamna Drukker, aplecîndu-se peste masă, îi spuse lui Markham, cu o voce care părea să vină din adîncuri sepulcrale:

„Știu de ce ați venit! Pentru tînărul găsit azi dimineață în Parc."

Confidența era atît de surprinzătoare, încît Markham rămase blocat. Vance salvă momentul:

„Deci ați auzit vorbindu-se de crima asta, doamnă? Cum v-a ajuns vestea?"

Doamna Drukker ne privi cu un aer mefient.

„Toată lumea vorbește prin vecini, răspunse ea evaziv.

— Chiar? E surprinzător. Dar ce vă face să credeți că de asta am venit?

— Nu-l chema John Sprigg?"

Un surîs enigmatic însoți întrebarea.

„În adevăr: John E. Sprigg. Dar asta nu înseamnă că a avut legături cu casa Dillard...

— Dimpotrivă!... E un joc... Un joc de copii. Mai întîi Cock Robin, apoi John Sprigg... Toți copiii sănătoși îl joacă."

O pînză de tristețe îi acoperi privirea.

„E un joc mai curînd diabolic. Ce ziceți, doamnă Drukker?

— De ce nu? Viața nu e diabolică?

— Pentru unii, da.

— Spuneți-mi, continuă Vance, fără să-și poată ascunde emoția, îl cunoașteți pe „Nebun"?

— Pe „Nepun"? Nu, nu îl cunosc... E tot un joc de copii?

— Cam așa, cred. În orice caz, pe „Nebun" îl interesează Cock Robin și John Sprigg. Cred că el se dedă la jocurile acestea fantastice. Sîntem în căutarea lui, doamnă Drukker, sperăm să-l găsim."

Doamna făcu un gest vag.

„Nu-l cunosc, dar la ce-ar folosi să știți cine l-a ucis pe Cock Robin și a tras în Johnny Sprigg „prin perucă"? N-o să știți niciodată, niciodată..."

Și începu să tremure.

În momentul acela, Belle Dillard apăru, înaintînd spre bătrînă.

„Haideți, spuse ea, încercînd să o calmeze. O să facem o plimbare lungă, la aer curat, Lady Mae."

Și cu un vădit reproș, i se adresă lui Vance:

„Unchiul meu vă așteptă în bibliotecă!" Și o conduse pe doamna Drukker spre hol.

Profesorul ne primi fără entuziasm. Era evident că-l deranjăm.

„Cărui fapt datorez această vizită neașteptată, Markham? Ați cules informații despre moartea lui Robin? Sînt foarte ocupat în dimineața asta...

— Regretele mele, răspunse Markham. N-am aflat nimic despre moartea lui Robin. Dar a mai fost o crimă azi dimineață, prin apropiere, și avem toate motivele să credem că este o legătură între cele două crime. Ceea ce doresc, e să știu dacă ați auzit de John E. Sprigg?

— E numele omului care a fost ucis?

— Da. Ucis cu un foc de revolver în Riverside Park, azi dimineață, puțin după ora 7,30."

Profesorul căzu pe gînduri.

„Da, zise el în sfîrșit. Eu... noi... cunoaștem un tînăr cu numele ăsta, deși poate nu-i același.

— Cine e?"

Hotărît, Markham insista.

O nouă ezitare a profesorului.

„Băiatul la care mă gîndesc este elev, student de-al lui Arnesson și e un matematician de viitor.

— Cum l-ați cunoscut, domnule profesor?

— Arnesson mi l-a adus de mai multe ori, mîndru de el. Mărturisesc că tînărul era capabil.

Deci, toată casa îl cunoștea?

— Da. Și Belle l-a întîlnit..."

Vance, la rîndu-i, întrebă :

„Știți, profesore Dillard, dacă familia Drukker îl cunoștea ?"

— Probabil, căci Arnesson și Drukker se văd des. Și, dacă-mi amintesc bine, Drukker a fost aici într-o seară cu Sprigg...

— Și Pardee ?

— Nu pot afirma nimic. Vă ajută la ceva răspunsurile mele ?

— Recunosc că pînă acum nu putem să ne bazăm cercetările pe ceva solid, articulă Markham, dar inutilitatea acestor două crime și absența totală de motiv, par să le dea o curioasă unitate de aspect."

Atitudinea profesorului era vizibil disprețuitoare :

„N-ați fost niciodată un bun matematician, Markham, dar ar trebui măcar să știți că nu se pot construi ipoteze pe date atît de sărace.

— Aceste două nume, interveni Vance, Cock Robin și Johnny Sprigg, sînt subiecte de cîntece foarte cunoscute de copii."

Profesorul îl privi fără să-și ascundă surprinderea și, puțin cîte puțin, îl cuprinse furia.

„Gluma dumneavoastră nu e la locul ei, domnule !"

— Dar nu e o glumă, din păcate ! E o farsă a „Nebunului"!

— A „Nebunului" ?"

Dillard făcu un efort spre a-și stăpîni enervarea.

„Hai, Markham, nu vreau să fiu luat în rîs...

— S-a găsit sub cadavrul lui Sprigg o bucată de hîrtie care conține formula matematică dactilografiată cu aceeași mașină de scris și cu aceeași cerneală pe care le-a folosit „Nebunul"...

— Ce ? aceeaşi maşină ?... Şi o formulă matematică ? Ce formulă ?“

Markham arătă documentul.

Profesorul îl examină îndelung. Părea îmbătrînit brusc şi privirea i se înceţoşase.

„Nu înţeleg nimic. La urma urmei, probabil că aveţi dreptate să acţionaţi astfel !“

Markham se mira de această schimbare de atitudine.

„Am venit să aflăm dacă Sprigg avea vreo legătură cu unul dintre oamenii din casa dumneavoastră, dar nu văd cum această relaţie poate să-mi fie de ajutor. Totuşi, permiteţi-mi să-i interoghez pe Pyne şi Beedle.

— Cum vreţi, Markham. Să nu-mi reproşaţi vreodată că v-am oprit de la ceva. V-aş ruga să mă avertizaţi asupra oricărei măsuri pe care o veţi lua ulterior.

— Vă promit, domnule profesor, dar mă tem că mult timp nu vom putea lua o decizie.“

Îi întinse mîna şi văzui, după gestul lui, că ghicise anxietatea care-l chinuia pe profesor.

Dillard ne însoţi pînă la uşă.

„Dacă pot face ceva..., murmură el.

— Puteţi, domnule, zise Vance, oprit în faţa uşii. În dimineaţa morţii lui Robin, am văzut-o pe doamna Drukker...

— Ah !

— Şi deşi ea nega că ar fi zărit pe cineva pe terenul de tir, de la fereastra ei, e totuşi posibil să fi fost altfel.

— Aţi avut impresia asta ?

— Da, dar foarte vagă. Or, domnul Drukker, afirmă şi el că a auzit-o pe mama lui strigînd şi

tocmai negațiile doamnei m-au făcut să cred că avea un secret pe care-l păstra cu gelozie. Sînt deci convins că dacă ați putea vorbi cu ea...

— Nu ! răspunse profesorul. Sînt lucruri pe care nu trebuie să le cereți. Dacă doamna a văzut ceva, numai dumneavoastră trebuie să aflați. Nu vreau s-o torturez și doresc ca și dumneavoastră s-o lăsați în pace...

— Deci vom acționa singuri, răspunse hotărît Markham.

— V-ați gîndit că adevărul pe care-l căutați e poate mai groaznic decît crimele înseși ?

— Îmi asum riscul.

— Markham, dacă ați avea experiența mea, ați aprecia lucrurile la adevărata lor valoare și v-ați convinge că ceea ce vine de la oameni n-are nici o importanță.

— E de datoria noastră să-i facem pe oameni să respecte instituțiile și nu pot, în ciuda simpatiilor mele personale, să refuz să merg pe drumul care duce la adevăr.

— Cine știe dacă n-aveți dreptate ? zise profesorul suspinînd. În orice caz, fiți bun, asigurați-vă că vinovatul e responsabil, înainte de a-l trimite pe scaunul electric. Sînt minți bolnave, ca și trupurile. Și de multe ori, bolnave sînt și mințile și trupurile, deopotrivă."

În salon, Vance își aprinse o țigară.

„Profesorul, spuse el, nu pare liniștit în privința lui Sprigg și, deși nu vrea s-o recunoască, formula Riemann l-a convins că cele două crime aparțin aceleași ecuații. Mai mult, a ezitat să admită că Sprigg a fost acasă la el. Nu spun că bănuiește ceva, dar îi e teamă... Nu vrea să intervină pe lîngă familia

Drukker... Să mergem să-i interogăm pe Pyne și Beedle."

Nu-l văzusem pe Markham niciodată atît de abătut.

„Ce aștepți de la ei ? zise el. Sergent, cheamă-l pe Pyne !"

Cînd Heath ieși, Vance spuse :

„Nu ofta, Markham. Te consolează Terențiu : *Nil tam difficile est, quin quaerendo investigari possit.*"

Auzirăm pași prin casă și Heath intră, urmat de bătrînul majordom.

CAPITOLUL XI

Revolverul furat

(Luni, 11 aprilie, ora 15)

„Așază-te, Pyne, zise Vance, binevoitor, dar ferm. Profesorul Dillard ne-a autorizat să te interogăm.

— Desigur, domnule. N-am nimic de ascuns.

— Foarte bine, zise Vance relaxîndu-se în scaunul său.

— La ce oră ați servit masa azi dimineață ?

— La 8,30, ca de obicei !

— Toată lumea era prezentă ?

— Da, domnule.

— Cine invită membrii familiei la masă și la ce oră ?

— Eu. La 7,30. Bat la ușile lor.

— Și așteptți răspunsul ?

— Întotdeauna, domnule.

— Toți au răspuns azi dimineață ?

— Da, domnule.

— Și nimeni nu întîrzie la masă ?

— Nimeni."

Vance își aruncă mucul de țigară în șemineu.

„Ai văzut pe cineva ieșind din casă sau întorcîndu-se înainte de masă ?"

Ușor surprins, Pyne răspunse :

„Nu domnule.

— Chiar dacă n-ai văzut pe nimeni, un membru al familiei ar putea să iasă și să intre fără să știi ?"

Pyne ezită, apoi răspunse :

„Ar fi putut să iasă pe ușa dinspre stradă fără să știu. Și chiar prin sala de arme.

— Avea cineva din casă vreun revolver ?

— Nu știu, domnule.

— Ai auzit vreodată vorbindu-se de „Nebun", Pyne ?

— Niciodată, domnule ! Vorbiți de cel care scrie scrisorile prin ziare ?"

Pălise.

Vorbesc pur și simplu de „Nebun". Ei ! spune-mi, știi că un om a fost ucis azi dimineață în Riverside Park ?

— Da, domnule, mi-a spus-o portărelul de la casa vecină.

— Îl știai pe domnul Sprigg, nu ?

— L-am văzut aici o dată sau de două ori.

— De mult ?

— Săptămîna trecută. Cred că era joi.

— Cu cine s-a întîlnit ?

— Cu domnul Drukker... și cu domnul Pardee... Au rămas pînă foarte tîrziu să discute la domnul Arnesson.

— Domnul Arnesson are obiceiul să primească în camera lui ?

— Nu, dar profesorul lucra și Miss Dillard era în salon cu doamna Drukker."

Vance se opri o clipă.

„Asta-i tot, zise el în sfîrșit lui Pyne. Trimite-o, te rog, pe Beedle."

Femeia sosi și se proțăpi în fața noastră, cu un aer agresiv. A răspuns la aceleași întrebări și la urmă Vance o întrebă dacă din întîmplare nu privise pe fereastră, de la bucătărie, înainte de masă.

„O dată sau de două ori. De ce ?

— Ai văzut pe cineva pe terenul de tir sau în curtea din spate ?

— Pe nimeni, în afară de profesor și de doamna Drukker.

— Nici un străin ?"

Vance încerca să-i dea impresia că prezența profesorului și a doamnei Drukker n-avea nici o importanță.

„Nu, răspunse femeia, nerăbdătoare.

— La ce oră i-ai văzut pe profesor și pe doamna Drukker ?

— Spre ora opt.

— Vorbeau, nu ?

— Da, în orice caz, se plimbau.

— E obiceiul lor ?

— Doamna Drukker iese adesea devreme și face turul straturilor. Și profesorul n-are voie să iasă cînd vrea ?

— Nu contest dreptul lui, Beedle...

— În orice caz, asta făcea azi dimineață."

Vance o lăsă să plece și se apropie de fereastră. Era tulburat și rămase mult timp privind spre rîu.

„Bine, bine, murmură el. La ora opt, ciocîrlia ieșise din cuib și cine știe ?... Dar, pe legea mea !... Ceva nu merge !“

Perplexitatea lui Vance nu-i scăpă lui Markham.

„Ce crezi despre toate astea ? Nu prea pun temei pe informațiile furnizate de Beedle...

— Sînt de altă părere ; fără îndoială, pînă acum, ce-a spus Beedle e fără importanță, dar am aflat că doi dintre actorii melodramei noastre erau afară, cîteva clipe după moartea lui Sprigg. Acest rendez-vous matinal nu explică atitudinea sentimentală a profesorului față de doamna Drukker ?“

Și aplecîndu-se pe fereastră :

„Ah ! uite-l pe Arnesson !“

Cîteva clipe mai tîrziu auzirăm un zgomot de cheie în broască. Intră Arnesson. Văzîndu-ne, exclamă :

„Ce-am aflat ? Sprigg a fost ucis ? De asta sînteți aici ? (Și, aruncîndu-și geanta pe masă, se așează pe scaun). Bietul băiat, nu se gîndea decît la studii...“

Vance îl observa :

„Johnny Sprigg a fost ucis azi dimineață de un glonț tras în vîrful capului.“

Buimac, Arnesson îl privi pe Vance și apoi izbucni într-un rîs nervos.

„Încă un cîntec? Ca și pentru Cock Robin !...“

Vance îl puse repede la curent.

„Am uitat să menționez un detaliu, spuse. (Îi ceru lui Markham foaia de hîrtie, pe care i-o arătă lui Arnesson). Iată ce s-a găsit sub cadavrul lui Sprigg.“

Arnesson o studie cu atenție.

„Văd că e vorba tot de „Nebun". Aceeaşi hîrtie... Dar de unde a luat formula Riemann-Christoffel ? Am vorbit despre ea cu Sprigg, aseară.

— Pyne ne-a spus că Sprigg venise aici joia trecută.

— Exact. Erau şi Pardee şi Drukker ; şi Pardee spunea că vrea să aplice la şah matematicile înalte...

— A propos, jucaţi şah ? întrebă Vance.

— Odinioară. Joc superb, dar proşti jucători.

— Aţi încercat vreodată gambitul lui Pardee ?

— Bietul Pardee ! (Şi Arnesson avu un surîs de milă). Cunoaşte destul de bine matematicile elementare, dar e leneş şi s-a apucat să joace şah. I-am spus că gambitul lui e antiştiinţific. N-a vrut să mă creadă. Viaţa lui e terminată...

— E foarte interesant ce spuneţi. Pardee îl cunoştea bine pe Sprigg ?

— Oh, nu. L-a văzut aici de două ori, atîta tot. Dar îl cunoaşte bine pe Drukker. Vrea să revoluţioneze jocul de şah.

— S-a interesat de formula Riemann-Christoffel, cînd vorbea de ea aseară ?

— N-aş putea spune. În orice caz îi depăşeşte competenţa.

— Ce credeţi despre formula găsită sub Sprigg ?

— Nimic. Dacă ar fi fost scrisă de Sprigg, aş fi presupus că i-a căzut din buzunar. Dar cine se chinuie să scrie la maşină o formulă matematică ?

— „Nebunul", desigur."

Arnesson se strîmbă.

„Nebunul" = X... Va trebui să-l aflăm.

— Ah ! Era să uit să vă întreb, zise Vance, dacă domnul Dillard are revolver !

— Oh ! (Arnesson se strîmbă de rîs). O luați pe o cale greșită, aici nu e treabă de revolver, nici de uși mascate, nici de scări secrete. Nimic în mîini și buzunare."

Vance făcu atunci un gest teatral.

„Trist... trist !"

Belle Dillard venise pe neauzite pînă la ușă. Recepționase întrebarea :

„Sînt două revolvere în casă, Sigurd spuse ea, ai uitat vechiul pistol de tras la țintă ?

— Credeam că ați scăpat de mult de el."

Se ridică și trase un scaun.

„Le mai aveți, Miss Dillard ? făcu Vance cu o voce calmă.

— De ce ?... Da. N-am dreptul ?"

Și-i aruncă o privire fugitivă lui Heath.

„În realitate, nu. Totuși, nu cred că sergentul vă va deferi justiției. Unde sînt acum ?

— Jos, în sala de arme, într-un sertar din dulapul cu unelte."

Vance se ridică.

„Sînteți amabilă să ni le arătați ?"

Fata ezită. Voia să știe părerea lui Arnesson. Acesta făcu un gest de aprobare. Și toți o urmară, coborînd în sala de arme.

„Sînt acolo, aproape de fereastră, în dulap," făcu ea.

Dintr-un sertar adînc, plin de tot felul de lucrușoare, scoase un revolver automat, Colt, de calibrul 38.

„Nu e decît unul. Unde-i celălalt ?, exclamă ea.

— Dar...

— Era și unul de calibrul 32 ?"

Ea răspunse afirmativ, întorcîndu-se neliniștită spre Arnesson.

„Ei bine, nu e, Belle. N-avem ce face.

— Unde ar putea fi ?

— Încă un mister ! Ciudată dispariția unui revolver vechi, de calibrul 32 !“

Dîndu-și seama de tulburarea fetei, Vance schimbă subiectul.

„Miss Dillard, vreți să ne duceți la doamna Drukker ? Avem nevoie de cîteva lămuriri și, presupun, văzîndu-vă aici, că ați amînat plimbarea la țară.“

Fata părea vizibil plictisită.

„Oh ! Nu o mai tracasați și astăzi. E foarte bolnavă. Vizita dumneavoastră a dat-o peste cap. Am pus-o să se-ntindă în pat și de atunci nu încetează să repete „Johnny Sprigg ! Johnny Sprigg !...“

— Bine, zise Vance, o să așteptăm. Cine-i doctorul ei, Miss Dillard ?

— Whithney Barstead. O îngrijește de mult.

— E un tip excelent, remarcă Vance, un mare specialist în boli nervoase. Nu vom face nimic fără autorizație.“

Mulțumindu-i din priviri, Belle Dillard se retrase.

Arnesson, așezîndu-se în fața căminului, îl privi pe Vance cu un are glumeț.

„Johnny Sprigg... Johnny Sprigg ! Ah ! Lady Mae numai despre asta vorbește. Se poate să fie țicnită, dar creierul ei funcționează încă.“

Vance păru să nu audă remarca. Se oprise în fața unui mic bufet chinezesc, ale cărui intarsii le admira. Apoi îi spuse lui Markham :

„Nu mai avem ce face aici. Hai să vorbim cu profesorul... Vreți să ne așteptați, Arnesson ?“

Surprins, Arnesson se mulțumi să surîdă. „Sigur !“ Și își umplu pipa.

Profesorul păru foarte afectat văzîndu-ne.

„Tocmai am aflat, zise Markham, că aţi vorbit, azi dimineaţă, înainte de masă, cu doamna Drukker...

— Îl priveşte pe *District attorney* dacă eu vorbesc cu vecinii mei în grădină ?

— Deloc, domnule, dar sînt în toiul unor cercetări care interesează serios casa dumneavoastră şi credeam că aţi putea să-mi daţi concursul.

— Bine, zise el brusc. N-am văzut-o decît pe doamna Drukker, dacă asta vreţi să ştiţi."

Vance interveni.

„Nu de asta am venit, domnule profesor, voiam să aflăm dacă doamna Drukker părea să ştie cîte ceva despre evenimentul din Riverside Park."

Profesorul se abţinu să răspundă nepoliticos.

„Nu !... Văd foarte bine unde vreţi să ajungeţi, dar n-aveţi cu cine. V-am spus deja că nu vreau deloc să spionez sau să persecut pe această nenorocită femeie."

Se aşeză.

„Scuzaţi-mă, dar sînt foarte ocupat."

Am coborît. Arnesson ne mulţumi printr-un surîs uşor dispreţuitor, în timp ce ne părăseam.

Pe trotuar, Vance se opri să-şi aprindă ţigara.

„Acum hai să trăncănim puţin cu morocănosul domn Pardee. Nu ştiu ce-ar putea să ne spună dar, am chef să-l văd."

Pardee nu era acasă. O să-l găsim sigur, ne-a spus *boy*-ul lui japonez, la Manhattan Chess Club.

„Avem timp mîine, zise Vance. O să-l văd şi pe doctorul Barstead şi o să ne pregătim împreună pentru o vizită la doamna Drukker.

— Să sperăm că mîine vom fi mai în formă, mormăi şi Heath.

— Știm acum că Sprigg era cunoscut în casa Dillard și că profesorul se plimba cu doamna Drukker azi dimineață la ora opt. Am descoperit și că revolverul de calibrul 32 a dispărut din sala armelor. Nu e chiar America, dar e totuși ceva, sergent, nu ?"

Mergînd spre oraș, Markham adăugă :

„Mi-e teamă de urmările afacerii ăsteia. Dacă Presa pune mîna pe cîntecul lui Johnny Sprigg și face legătura cu cel al lui Cock Robin !?

— Mă tem, dragul meu, suspină Vance, că n-o să scapi. Nu sînt profet, dar presimt că „Nebunul" va comunica presei cîteva rînduri din cîntecele din *Mama Giscă*.

— O să-i telefonez lui Quinian, propuse Heath, ca să știu ce-a aflat."

Dar fu scutit de acest demers. Reporterul de la *World* ne aștepta în biroul lui *District attorney* și Swacker îl introduse pe dată.

„Cum merge, Markham ?"

Quinian era mai degrabă dezinvolt, dar purtarea lui trăda emoția.

„Trebuie să-i comunic ceva sergentului Heath. Mi s-a spus la Poliția centrală că e însărcinat cu afacerea Sprigg."

Se căută prin buzunare, scoase o foaie de hîntie și o întinse sergentului.

„Vedeți că sînt amabil cu dumneavoastră, sergent ! De aceea contez într-o bună zi pe reciprocitate Priviți puțin documentul. Primul ziar din America l-a primit de curînd."

Era o foaie de hîrtie obișnuită, pentru mașina de scris și conținea textul cu Johnny Sprigg, scris cu bandă albastră. În colț, dreapta jos, se lăfăia cu majuscule semnătura „Nebunului".

„Iată și plicul, sergent."

Ștampila poștală indica ora 9 dimineața și, ca și în cazul primei misive, fusese pusă la poștă la biroul „N".

CAPITOLUL XII

Un vizitator nocturn

(Marți, 12 aprilie, ora 10)

A doua zi, prima pagină a ziarelor metropolitane era consacrată relatării acestor evenimente, cu detalii mai mult sau mai puțin imaginare, care depășeau în oroare toate temerile lui Markham.

Se vorbea de Sperling cu simpatie. Era considerat drept o victimă ghinionistă a unor circumstanțe. Nu se făceau, în schimb, referiri la casa Dillard și nici la revolverul de calibru 32.

Markham adună un consiliu la Stuyvesant Club, la care asistau inspectorul Moran și O'Brien, șeful Biroului de detectivi. Cele două crime fură trecute în revistă și Vance puse-n evidență motivele care-l determinau să susțină că cifrul enigmei se află în casa Dillard sau că, oricum, e direct legat de ea.

„Sîntem în strîns contact cu cele trei persoane care le cunosc pe victime și aici trebuie să ne concentrăm cercetările."

Inspectorul Moran era de acord cu această perspectivă, „numai că, zicea el, mi-e greu să văd aici mîna unui maniac sîngeros."

„Asasinul nu e un maniac în sensul obișnuit al cuvîntului, observă Vance. Precis că e normal din alte

puncte de vedere, poate prea isteț, încît și-a pierdut orice simț al proporțiilor, în speculații transcendente.

— Dar e posibil ca un supraom pervertit să poată să se dedea la acte atît de hidoase, fără nici un motiv aparent ? întrebă inspectorul.

— Există un motiv. E nevoia teribilă și monstruoasă de crimă... O necesitate care, pentru satisfacerea ei, a luat forma jocului."

În sfîrșit, se luă hotărîrea să se facă expertiza scrisorilor „Nebunului" și să fie descoperită mașina de scris, precum și hîrtia. Trebuiau găsiți martorii eventuali ai agresiunii. În sfîrșit, Moran hotărî să se posteze agenți în apropierea locurilor unde fuseseră comise crimele și Markham fu însărcinat, împreună cu Heath, să conducă operațiunile.

„Am chestionat deja membrii familiilor Dillard și Drukker, în privința uciderii lui Robin, am vorbit despre afacerea Sprigg, cu Dillard și Arnesson, și mîine îi vom vedea pe Pardee și Drukker."

A doua zi dimineață, Markham, însoțit de Heath, ajunse la Vance puțin înainte de ora 10.

„Lucrurile nu mai pot continua așa, declară el, după un salut scurt. Trebuie să-i facem să vorbească pe cei pe care i-am interogat deja.

— I-am telefonat lui Barstead și mi-a răspuns că vom putea s-o vedem pe doamna Drukker în dimineața asta. Dar mai întîi trebuie să vorbesc cu el. Îmi trebuie informații despre starea psihologică a familiei Drukker."

Cum am ajuns, ne-a și primit doctorul.

Fără să piardă timp, Vance și vorbi:

„Avem cîteva motive să credem, doctore, că doamna Drukker și poate și fiul ei sînt implicați direct în recentul asasinat al lui Robin, acasă la Dillard. V-am

fi recunoscători dacă ne-ați spune ce credeți despre starea sistemului nervos al acestei familii.

— Nu prea vă-nțeleg, domnule.

— Mi s-a spus, continuă Vance, că doamna Drukker se crede vinovată de infirmitatea fiului ei.

— E-adevărat, dar diformitatea fiului ei este de origine pur tuberculoasă.

— Desigur, i-ați explicat și doamnei Drukker ?

— De multe ori, dar fără succes. E o idee fixă.

— Pînă la ce punct, după părerea dumneavoastră, această psihoză i-a afectat creierul ?

— E greu de spus și nu mai discut despre asta. Voi spune că ea este într-o stare morbidă care o-mpiedică să aprecieze lucrurile la justa lor valoare. Sănătatea fiului a devenit o obsesie pentru ea.

— Mulțumesc, doctore. Și n-ar fi logic să presupunem că tulburarea căreia îi căzuse pradă ieri e rezultatul grijilor pe care i le inspiră sănătatea lui ?

— Fără îndoială. Dar e imposibil de afirmat că depresiunea ei temporară e datorată unei frici reale sau închipuite. Ea trăiește de mult în irealitate."

După o scurtă pauză, Vance, calm, reveni :

„Dar Drukker însuși credeți că e răspunzător de faptele lui ?

— Din moment ce-i pacientul meu, răspunse doctorul Barstead rece, și n-am făcut nici un demers ca să fie internat, consider chestiunea închisă."

Markham interveni :

„N-avem timp de pierdut cu discuții medicale. Sîntem în căutarea făptașilor unor crime atroce. Domnul Drukker e implicat în ele, fără să pot spune încă în ce măsură. Dar trebuie să aflăm.

— Domnule, n-am nici un motiv să vă ascund din informațiile pe care vi le-aș putea pune la dis-

poziție. Dar a pune la îndoială responsabilitatea domnului Drukker înseamnă, într-un fel, a mă acuza de o neglijență capabilă să compromită securitatea publică. (Îl privea pe Vance). Desigur că sînt grade diferite de responsabilitate. Spiritul domnului Drukker este supradezvoltat și absența reacțiilor fizice tinde adesea să producă aberații. Nu e cazul lui Drukker.

— Cum se distrează ?"

Doctorul se gîndi o clipă.

„Cu jocurile de copii. Neavînd o copilărie normală, se ocupă acum cu tot ce iubește copiii. Distracțiile lui juvenile animă monotonia lui existențială.

— Ce crede doamna Drukker despre această înclinație ?

— O încurajează. Se amuză de multe ori privindu-l cum se joacă în Riverside Park. Ea prezidează reuniunile și petrecerile cu copii pe care el le dă acasă."

Plecarăm cîteva minute mai tîrziu. Din nou în Strada 76, Heath scoase un suspin adînc.

„Ați auzit ce-a zis despre jocurile de copii, domnule Vance ?"

Vance părea foarte trist și intens preocupat.

La ușa lui Drukker am fost primiți de o servitoare grasă, nemțoaică, care ne informă că stăpînul e prea ocupat ca să ne primească.

„Fiți bună și spuneți-i că îl caută *District attorney*", insistă Vance.

Cuvintele avură un efect magic. Ea urcă scările în fugă și reveni imediat, invitîndu-ne s-o urmăm.

„La ce oră s-a sculat domnul Drukker, ieri dimineață ?, întrebă Vance.

— La nouă, ca de obicei."

Drukker ne primi în picioare. Se înclină ceremonios și ne invită să luăm loc.

„Domnule Drukker, începu Vance, n-am fi vrut să vă deranjăm, dar am aflat că-l cunoşteaţi pe John Sprigg ; ştiţi că a fost ucis... Aveţi vreo idee despre mobilurile crimei ?

— Îl cunoşteam puţin ; nu vă pot spune nimic despre moartea lui.

— Am găsit o bucată de hîrtie pe care era scrisă formula Riemann-Christoffel, pe care aţi folosit-o în lucrarea despre limitarea spaţiului."

În timp ce vorbea, Vance examina folie dactilografiate care acopereau masa.

Drukker păru că n-a înţeles dar, intervenţia ultimă a lui Vance, îi atrase atenţia.

„Nu înţeleg. Arătaţi-mi hîrtia !"

Markham i-o înmînă.

„Aţi vorbit cu Arnesson ? A discutat cu Sprigg, săptămîna trecută, despre această formulă.

— Oh, da !, răspunse Vance cu un aer distrat Domnul Arnesson ne-a amintit această circumstanţă şi credeam că aţi putea completa informaţiile lui.

— Nu, îmi pare rău. Oricine poate folosi formula. O foloseşte adesea Einstein. Nu e numai a mea...

— Nu numai această formulă ne aduce aici, răspunse Vance. Avem şi motive să credem că moartea lui Sprigg e legată de a lui Robin..."

Vocea lui Drukker urcă ascuţit :

„E o absurditate !... N-aveţi nici o dovadă ! Ce prostie stupidă ! Doamne, a-nnebunit lumea ?

— Îl cunoaşteţi pe „Nebun", domnule Drukker ?", accentuă Vance.

Omul încetă, cu gura încleştată, să mai arunce, brutal, toate hîrtiile de pe masă în mijlocul camerei.

„Aţi înnebunit ! Există vreun „Nebun" ? Dumneavoastră, bărbaţi în toată firea, veniţi şi încercaţi

să mă speriați, pe mine, un matematician, cu povești de adormit copiii !"

Un rîs de dement îl zgudui profund.

Vance îl luă de braț și-l determină să se așeze. Puțin cîte puțin, se calmă.

„E o mare nenorocire că Robin și Sprigg au fost uciși. Dar numai copiii contează... Sper să descoperiți asasinul..."

Era sfîrșit și-l lăsarăm în pace.

„Se teme, Markham...", zise Vance în hol.

Ne îndreptarăm spre camera doamnei Drukker.

„Acest fel de a face o vizită unei doamne nu-i deloc politicos. În mod sigur, nu-s făcut să fiu agent de poliție, Markham."

O voce abia auzită răspunse apelului nostru. Doamna Drukker, mai palidă ca de obicei, era întinsă în șezlong, lîngă fereastră.

Înainte ca noi să fi putut spune vreo vorbă, ea ne interpelă :

„Știam că o să veniți și că n-ați terminat cu torturile.

— N-avem deloc intenția aceasta, doamnă Drukker, răspunse amabil Vance. Avem nevoie doar de concursul dumneavoastră."

Tonul lui Vance păru să liniștească iritarea doamnei.

— Ați putea să ne spuneți ce ați văzut de la fereastra dumneavoastră, în ziua morții lui Robin ?

— Nu... Nu ! (Ochii i se bulbucară cumplit). N-am văzut nimic, nu eram la fereastră în dimineața aceea. Chiar de-o să mă ucideți, tot nu, nu..., nu aș spune !"

Vance nu insistă.

„Beedle ne-a zis, continuă el, că de multe ori vă sculați devreme ca să vă plimbați prin grădină.

— Oh, da. Nu pot să dorm dimineaţă. Mă trezesc durerile...

— Beedle v-a văzut ieri dimineaţă..."

Doamna dădu din cap.

„V-a văzut cu profesorul Dillard."

Îl privea pe Vance cu ochi inchizitoriali.

„Vine uneori la mine. Mă simpatizează mult şi îl admiră pe Adolphe. Ar fi un mare om, la fel ca Dillard, dacă n-ar fi infirm. Din vina mea...

— Despre ce-aţi vorbit cu profesorul, ieri dimineaţă ?

— Mai ales despre Adolphe, răspunse ea prefăcîndu-se indiferentă.

— Aţi văzut pe cineva în curte sau pe terenul de tir ?

— Nu ! (Din nou am simţit teamă în vocea ei). Dacă era cineva ? Cineva care nu voia să fie văzut ? Da ! Da, cineva era acolo... Şi credeă că îl văd... dar nu... Oh ! doamne, nu... Dacă l-aş fi văzut !... Dacă l-aş cunoaşte ! Dar nu era Adolphe... Dormea, slavă Domnului, băieţelul meu dormea."

Vance se apropie de ea.

„De ce-i mulţumiţi lui Dumnezeu că nu era fiul dumneavoastră ?"

Ea îl privi uimită.

„De ce ? Nu vă amintiţi ? Un omuleţ l-a ucis pe Johnny Sprigg cu o „puşculiţă", ieri dimineaţă... Tot cel care l-a ucis pe Cock Robin cu un arc şi o săgeată. E un joc groaznic... Şi mi-e teamă. Dar nu pot spune nimic... Nu pot... Omuleţul ar putea face lucruri groaznice. Poate i-ar da prin cap gîndul nebun că eu sînt *bătrîna care rămîne-ntr-un papuc !...*

— Calmaţi-vă, calmaţi-vă, doamnă Drukker ! îi spuse Vance cu un zîmbet stîngaci. Ce spuneţi dum-

neavoastră nu e rezonabil. Dar sînt convins că ne puteți ajuta.

— Nu... Nu !... Nu pot. Nu trebuie. Nu înțeleg nici eu. Știu doar că se petrec lucruri îngrozitoare și că un blestem a lovit casa asta...

— De unde știți ?"

Doamna începu să tremure vizibil.

„Fiindcă... (abia o auzeam), fiindcă omulețul a venit aici azi-noapte !"

La aceste cuvinte mă înfiorai și-l auzii chiar pe imperturbabilul sergent respirînd sincopat. Dar Vance continua :

„De unde știți c-a fost aici, doamnă Drukker ? L-ați văzut ?

— Nu, dar a încercat să intre în camera mea pe ușa... aceasta !"

Și ne arătă cu degetul ușa pe care venisem noi. Nu puteam să ne îndoim de sinceritatea ei. Se-ntîmplase ceva care o înspăimîntase.

„Eram culcată, nu dormeam. Pendula tocmai sunase miezul nopții, cînd am auzit în hol un fel de foșnet de stofă. Și întorcînd capul spre ușă... la lumina slabă a lămpii care mă veghează noaptea, am văzut clanța ușii mișcîndu-se încet, fără zgomot... ca și cum cineva s-ar fi temut să nu mă trezească...

— O clipă, doamnă, o întrerupse Vance, ușa este întotdeauna încuiată noaptea ?

— O încui de puțin timp, de la moartea lui Robin. Nu m-am mai simțit în siguranță aici, nu pot să spun de ce...

— Înțeleg, continuați vă rog.

— Da, da, clanța se mișca fără zgomot. Eram înghețată de groază, dar după un moment am început să strig, clanța s-a oprit, am auzit pași înde-

pârtîndu-se pe hol... Atunci m-am putut ridica. M-am apropiat de uşă, să ascult. Mi-era teamă, teamă pentru Adolphe. Şi auzeam paşii care coborau scara...

— Ce scară ?

— Cea de la bucătărie... Atunci, poarta de la curte s-a închis şi totul a reintrat în linişte. Am apăsat pe clanţă. Uşa s-a deschis şi un mic obiect, care fusese pus pe clanţă, prin exterior, a căzut. Holul era luminat. Nu voiam să mă uit... nu voiam... La picioarele mele... Doamne !... Era..."

A trebuit să se oprească. Oroarea părea să-i fi paralizat vorbirea. Cu greu, se ridică şi, străduindu-se să-şi regăsească echilibrul, se îndreptă spre masa de toaletă. Deschise un sertăraş, căută printre obiecte şi întinse spre noi o piesă de şah... Era „Nebunul" !

CAPITOLUL XIII

Umbra „Nebunului"

(Marţi, 12 aprilie, ora 11)

Vance luă piesa şi o puse în buzunar.

„Ar fi periculos, doamnă, spuse el solemn, să se afle ce s-a petrecut aici azi-noapte. Cel care s-a jucat în felul acesta ar încerca sigur să vă sperie dacă aţi vorbi cu poliţia.

— Nici lui Adolphe să nu-i spun ?

— Nimănui ! Păstraţi tăcerea."

Ce importanţă avea această mărturisire ? Aveam să aflu neîntîrziat.

Markham vorbi primul :

„Crezi, Vance, că persoana care a adus piesa de șah e aceeași cu cea care i-a ucis pe Robin și pe Sprigg ?

— Fără nici o îndoială. Scopul vizitei lui nocturne este clar și se potrivește perfect cu tot ce știm.

— Eu cred, dimpotrivă, că n-a fost decît o glumă proastă."

Vance dădu din cap.

„E singura manifestare a adevărului întîlnit pînă acum, singura certitudine."

Heath, mereu în căutare de fapte și nu de speculații, întrebă :

„Și care e această certitudine ?

— Mai întîi, amatorul nostru de șah cunoaște perfect planul casei ; așezarea camerei doamnei Drukker. Știa ora la care Adolphe se întorsese, altfel nu s-ar fi hazardat.

— Asta nu ne ajută cu nimic, observă Heath. Într-adevăr, noi am presupus mereu că asasinul cunoștea cele două case.

— Așa e. Dar poți cunoaște perfect o casă și să nu știi la ce oră s-au întors locuitorii ei. Trebuie să observi, sergent, că doamna Drukker ne-a mărturisit că în ultima vreme obișnuia să-și încuie ușa. Asasinul nu luase asta în calcul. Altfel, de ce mișca, precaut, clanța ? S-ar fi mulțumit să bată la ușă... Nu, avea o intenție sinistră. Dar, văzîndu-se demascat și auzind strigătele doamnei, a pus „Nebunul" și a fugit.

— În orice caz, domnule, oricine ar fi putut să-și închipuie că ea își lăsa ușa deschisă, noaptea.

— Dar, sergent, cine are cheile de la poarta din curte ? Și cine ar putea să le folosească la miezul nopții ?

— Poarta putea să nu fie încuiată, replică sergentul și, verificînd alibiurile, am descoperi firul."

Vance oftă.

„Nu avem de-a face cu imbecili, sergent..."

Și, cuprins de un elan subit, porni și ne făcu semn să-l urmăm. Se duse țintă la bucătărie, unde nemțoaica pregătea *lunch*-ul. Văzîndu-ne, se ridică, speriată.

„Ah ! strigă el, examinînd conținutul farfuriilor : Vinete à la turque, ehe, excelent ! În locul dumneavoastră, aș tăia carnea de oaie în bucăți mai mici. (Ridică ochii surîzînd). À propos, cum vă cheamă ?

— Menzel, răspunse ea, Grete Menzel.

— De cînd sînteți la familia Drukker ?

— De aproape 25 de ani.

— Mult. De ce v-ați speriat așa cînd ne-ați văzut prima oară ?

— Nu, nu m-am speriat, doar că domnul Drukker era tare ocupat..."

— Ați crezut că am venit să-l arestăm, nu ?"

Grete se holbă la noi.

„La ce oră s-a trezit domnul Drukker azi dimineață ?

— V-am spus, la ora 9, ca de obicei.

— La ce oră s-a sculat domnul Drukker ?"

Insistența lui Vance ne mira.

„V-am spus...

— *Die Warheit, Frau Menzel ! Um wieviel Uhr ist er aufgestanden ?*"

Efectul propoziției în germană surveni imediat.

„Nu știu, gemu ea. L-am chemat la 8,30, dar fără să obțin răspuns, și am încercat să deschid ușa... Nu era închisă. Doamne... el nu era acolo !

— La ce oră l-ați văzut iar ? întreabă Vance fără grabă.

— La nouă. Am urcat iar să-i spun că masa e servită. Era în cabinetul de lucru, părea foarte agitat.

— A coborît la masă ?

— Da, da... Peste o jumătate de oră."

Servitoarea se rezemase de zid și Vance îi dădu un scaun.

„Luați loc, doamnă Menzel. De ce mi-ați spus că Domnul Drukker s-a sculat la ora 9 ?

— Așa mi s-a spus... (Nu mai avea putere să mintă și respira greu). Cînd doamna Drukker s-a întors de la Miss Dillard, ieri după-masă, mi-a spus că dacă mă întreabă cineva despre domnul Drukker să spun că la ora 9 s-a trezit și m-a pus să jur."

Foarte intrigat, Vance tăcu un timp, apoi continuă :

„Din tot ce ați spus, nimic nu vă poate face rău. E destul de obișnuit ca o femeie bolnavă ca doamna Drukker să adopte asemenea mijloace pentru a-și proteja fiul. Aveți și alte motive să credeți că domnul Drukker e amestecat în crima asta ?

— Nu, nu."

Femeia dădea din cap îngrozită.

Vance, cufundat în cugetările sale, merse spre fereastră. Reîncepu dialogul, sever și implacabil :

„Unde erați, doamnă Menzel, cînd domnul Robin a fost ucis ?"

O schimbare extraordinară se petrecu în această femeie. Deveni palidă, buzele îi tremurau şi-şi împreună mîinile. Privirea lui Vance o fascina.

„Unde eraţi, doamnă Menzel ?“ repetă el.

— Eram... aici...“

Şi, oprindu-se brusc, întoarse capul spre Heath, care o privea fix.

„Eraţi la bucătărie ?“.

Ea răspunse printr-un semn, fără să poată articula vreo vorbă.

„Şi l-aţi văzut pe domnul Drukker întorcîndu-se de la familia Dillard ?“

Din nou un semn cu capul, ca răspuns.

„Asta-i ! strigă Vance. A trecut prin spate şi a urcat... Nu-şi închipuia că îl vedeţi de la uşa bucătăriei... Şi, mai tîrziu, v-a chestionat ca să ştie unde eraţi în clipa aceea... şi cînd i-aţi spus că eraţi în bucătărie, v-a ordonat să păstraţi liniştea... Şi atunci aţi aflat despre moartea lui Robin, survenită cu cîteva clipe înainte de întoarcerea lui... Şi ieri, cînd doamna Drukker v-a poruncit să spuneţi că el nu s-a sculat decît la ora 9, şi cînd aţi auzit vorbindu-se despre acest asasinat petrecut în apropiere, aţi avut bănuieli şi v-a fost teamă... Aşa-i, doamnă Menzel ?“

Femeia se mulţumea să suspine.

Heath îşi scoase ţigara din gură şi o privea cu ochi feroci.

„Iată, deci, ştiu acum ce-mi ascundeaţi ! M-aţi mințit cînd v-am întrebat, aţi mințit în faţa justiţiei.“

Îl privea pe Vance implorîndu-l.

„Sergent, spuse acesta, doamna Menzel nu voia... Şi acum, că ea a spus adevărul, putem, cred eu, să uităm acest incident.“

Și înainte ca Heath să aibă timp să răspundă, o întrebă :

„În fiecare seară încuiați poarta ?

— Da... în fiecare seară.

— Ați închis-o și aseară, sînteți sigură ?

— La 9,30... înainte să merg la culcare.“

Vance făcu cîțiva pași spre ușă.

„Cine are cheia de la ușa asta ?

— Am și eu una și doamna Drukker.

— Dar altcineva ?

— Nimeni, în afară de Miss Dillard...

— Miss Dillard ?...

Și, foarte mirat :

„De ce are cheia asta ?

— O are de ani de zile. E considerată un membru al familiei... Vine aici de două-trei ori pe zi. Cînd eu lipsesc, încui ușa și, fiindcă are cheie, o scutește pe doamna Drukker de oboseala de-a coborî și de a-i deschide.

— E destul de normal, murmură Vance. N-o să vă mai plictisim prea mult, doamnă Menzel.“

Cînd ușa s-a închis în urma noastră, Vance ne-a spus că poarta se deschide spre curte.

„Vedeți că gratia de fier a fost forțată, pentru a se putea băga mîna și ridica zăvorul. Cheia doamnei Drukker sau mai curînd a lui Miss Dillard a folosit pentru deschiderea ușii de la casă.“

Heath recunoscu acest fapt. Dar Markham nu se sinchisea prea mult. Rămăsese în urmă și avea intenția să se întoarcă, cînd Vance îl apucă de mînă și-l opri.

„Nu... nu..., Markham. Ar fi o greșeală tactică. Stăpînește-ți furia. Ești prea impulsiv.

— Dar, pe toți dracii, Vance! (Și desprinzîndu-se), Drukker ne-a mințit spunînd că plecase deja de la Dillard înainte de moartea lui Robin...

— Evident, dar e inutil să-l abordezi acum, va spune că s-a înșelat bucătăreasa.

— Vreau să știu unde era la 8,30, cînd l-a chemat femeia. Și de ce doamna Drukker vrea să ne facă să credem că dormea?

— Și ea îl căutase și nu-l găsise. Și atunci, cînd a aflat de moartea lui Sprigg, a-nceput să-i țeasă un alibi... Nu ne putem permite să riscăm. Dacă e adevărat ce crezi și dacă o să dezvălui informații pe care abia le-am aflat, omulețul ar putea să revină și poate că de data asta nu s-ar mulțumi numai cu un suvenir lăsat pe clanță...

— Crezi că aș compromite securitatea bucătăresei dacă i-aș da în vileag mărturisirea?

— Ceea ce e groaznic în afacerea asta e că sîntem toți expuși, la fiecare pas, atît timp cît nu vom fi descoperit adevărul. (Simții că Vance era descurajat). Nu trebuie să riscăm să compromitem pe nimeni."

Ușa se deschise și Drukker apăru în prag. Îl zări pe Markham și gura i se schimonosi într-un rictus răutăcios.

„Sper că nu vă deranjez, dar aflu că bucătăreasa v-a spus că m-a văzut intrînd pe ușa din spate, în dimineața morții lui Robin.

— Oh! murmură Vance, totul s-a sfîrșit."

Drukker îi aruncă o privire suverană și se redresă într-o mișcare energică și cinică.

„Și ce-i cu asta, domnule Drukker? întrebă Markham.

— Vreau doar să te asigur că bucătăreasa s-a înșelat... În dimineața cu pricina, cum v-am mai spus,

am părăsit terenul de tir prin poarta din Strada 75 și, după o mică plimbare, m-am întors pe poarta de la stradă. De fapt, am convins-o pe Grete de eroarea ei..."

Vance îl ascultase cu cea mai mare atenție.

„Ați convins-o cu vreo piesă de șah ?".

Drukker se sufoca. Timp de cîteva clipe, am crezut că va izbucni, dar, făcînd un efort supraomenesc, reuși să-și recapete sîngele rece.

„Nu vă înțeleg, domnule, ce-i cu piesa de șah ?

— Piesele de șah au mai multe nume, remarcă Vance.

— Vorbiți despre jocul de șah ? Da, au mai multe nume. Printre altele, e și „Nebunul"...

Își sprijini capul de ușorul ușii și începu să vorbească incoerent :

„Ah ! Ia te uită ! Asta voiați să spuneți ! „Nebunul"... Sînteți o adunătură de imbecili.

— Avem motive întemeiate, zise Vance, cu un calm impresionant, să credem că altcineva, nu eu, joacă șah cu „Nebunul" drept piesă favorabilă."

Drukker se calmase.

„Nu vă luați orbește după spusele mamei mele. Imaginația ei o cam ia razna.

— De ce vorbiți de mama dumneavoastră ?

— Dumneavoastră ați vorbit cu ea, nu-i așa ? și ceea ce spuneți arată că v-ați înșelat ascultîndu-i halucinațiile nevinovate.

— Pe de altă parte, zise Vance, mama dumneavoastră s-ar putea să aibă motive serioase ca să-și întemeieze presupunerile.

— Absurditate, clamă Drukker.

— Bine, oftă Vance, să nu discutăm. Ne-aţi face un mare serviciu, domnule Drukker, dacă ne-aţi spune unde eraţi ieri dimineaţă între 8 şi 9."

El vru să răspundă, dar se abţinu, reflectînd. În sfîrşit, spuse :

„Am lucrat de la 6 pînă la 9,30."

Se opri, dar simţind că se impune o explicaţie, continuă :

„De cîteva luni lucrez la o modificare a teoriei spaţiului, care rezolvă anumite cazuri pe care teoria cuantică e-n imposibilitate de-a le explica.

— Şi acolo eraţi ? Nu e foarte important. Regret că v-am deranjat azi."

Îi făcu semn lui Markham şi se îndreptă spre poartă. Intrînd pe terenul de tir, se întoarse şi-i spuse :

„Doamna Menzel e sub protecţia noastră, am fi foarte contrariaţi dacă i s-ar întîmpla ceva supărător."

De îndată ce nu ne mai putea auzi nimeni, Vance spuse lui Heath :

„Sergent, s-ar putea ca această nemţoaică nevinovată să-şi fi băgat gîtul în streang şi, zău, mă tem pentru ea. Păziţi casa Drukker, să fie un om sigur, tot timpul, şi aşezaţi-l sub copacii ăştia. Daţi-i consemn să intre, dacă aude ţipete."

CAPITOLUL XIV

Şahul

(Marţi, 12 aprilie, ora 11,30)

Ne îndreptarăm încet spre casa familiei Dillard, după ce am luat hotărîrea de a începe imediat investigaţiile referitoare la toate drumurile celor ca-

re, noaptea anterioară, ar fi putut avea mai mult sau mai puțin legătură cu macabra tragedie.

„Să fim prudenți și să păstrăm pentru noi ceea ce s-a întîmplat la doamna Drukker acasă, zise Vance. „Nebunul“ voia să nu se știe nimic despre vizita noastră. El credea că femeia va fi prea speriată ca să vorbească.

— Cred, observă Markham, că exagerezi importanța acestui incident.

— Oh ! dragul meu ! (Și Vance îi puse mîinile pe umeri). Ești obosit, se vede. Îți spun eu că acest „Nebun“, abandonat la ușa doamnei Drukker, este un avertisment.

— Crezi că ea știe ceva ?

— Cred că a văzut cum trupul lui Robin a fost transportat pe terenul de tir. Și chiar ceva mai mult... ceva ce ar fi vrut cu orice preț să nu vadă.“

Continuarăm să mergem în liniște. Cînd am ajuns în fața sălii armelor, ușa de la subsol se deschise și apăru Belle, cu un aer temător.

„V-am văzut venind, domnule Markham. E mai bine de jumătate de oră de cînd încerc să comunic cu dumneavoastră la telefon... S-a întîmplat ceva ciudat. Închipuiți-vă că micul revolver și-a reluat locul în dulap. (Vorbea cu o voce sacadată). Domnule Markham, cineva l-a adus azi-noapte înapoi.“

Această revelație avu asupra lui Heath efectul unui adevărat șoc electric.

„L-ați atins ? întrebă el.

— Nu... De ce ?...“

Sergentul se repezi spre dulap. Cele două revolvere erau acolo. Heath îl luă cu grijă pe cel de calibrul 32 și-i examină încărcătorul.

„Un lăcaș e gol ! exclamă el cu satisfacție. Și n-a fost folosit de mult... Asta o să ne ajute. (În-

veli revolverul în batistă și îl puse în buzunar). Dubois va lua amprentele și-l voi ruga pe căpitanul Hagedorn să compare gloanțele.

— Sergent, zise Vance, crezi că omul pe care-l căutăm și care a șters cu grijă arcul și săgeata și-ar fi lăsat urmele degetelor pe revolver ?

— Eu n-am imaginația dumneavoastră, domnule Vance. De aceea voi încerca să verific totul.

— Ai dreptate."

Vance începu să rîdă și se întoarse spre Miss Dillard.

„Am venit aici să vorbim cu profesorul și cu domnul Arnesson. Dar mai e ceva despre care vrem să discutăm. Am înțeles că aveți cheia de la poarta curții doamnei Drukker."

Intrigată, ea răspunse :

„Da, de mulți ani. Intru și ies fără să o deranjez pe Lady Mae...

— Vrem să știm dacă o folosiți numai dumneavoastră !

— Da, bineînțeles. N-am dat-o nimănui, niciodată. Se află mereu în geanta mea.

— Se știe că aveți cheia de la casa familiei Drukker ?

— Așa cred... Nu am făcut un secret din asta. Cred că se știe.

— Acum aveți cheia ?"

Surprinsă, ea îl privi pe Vance și, fără să spună nimic, își luă geanta, care era pe masa de răchită, o deschise și căuta în toate compartimentele.

„Iat-o, zise ea cu un suspin de ușurare.

— Ar fi putut oineva s-o ia noaptea trecută ?

— Nimeni, răspunse ea perplexă. Am fost la teatru la ora 8 și am purtat tot timpul geanta cu mine.

— Cînd ați folosit cheia ultima oară ?

— Ieri seara, după cină. M-am dus s-o văd pe Lady Mae și să-i spun noapte bună.

Vance era preocupat. Înțelegeam că această informație nu concorda cu ce crezuse el.

„După masă, nu ? Ați ținut-o în geantă tot restul serii, fără s-o pierdeți din vedere, așa-i Miss Dillard ?

— Da. Și chiar am ținut-o pe genunchi în timpul reprezentației."

Tot gînditor, Vance privea geanta.

„Bine ! Iată deci romanul cheii. Și acum ne ducem să-l necăjim pe unchiul dumneavoastră.

— Nu e acasă. Cred că se plimbă pe Drive.

— Dar domnul Arnesson...

— Va sosi în curînd pentru *lunch*.

— În acest timp vom sta de vorbă cu Beedle și cu Pyne cel grozav. Pe dumneavoastră vă rog să mergeți s-o vedeți pe doamna Drukker. O să-i facă plăcere."

Fără să-și dea prea bine seama de motivele acestei invitații, fata ne părăsi ieșind pe ușa de la subsol.

Heath se duse să-i caute pe Beedle și Pyne. Îi aduse în salon, unde Vance îi interogă despre ce au făcut noaptea anterioară. Au susținut că s-au culcat devreme, pe la ora 10, că n-au auzit-o pe domnișoara Belle cînd s-a întors de la teatru.

După plecarea lor, cîteva minute mai tîrziu, îl văzurăm pe profesor care, în ciuda așteptărilor noastre, fu încîntător.

„Markham, în sfîrşit ţi-ai ales bine momentul; sînt şi eu absolut liber. Hai în bibliotecă, e mai bine ca alci."

Îl urmarăm. Ne oferi ctîe un pahar de porto.

„Îmi pare rău că nu-i şi Drukker. Îi place mult băutura asta, deşi bea rar. E un băiat remarcabil, Markham. Dacă ar avea o forţă fizică în stare s-o egaleze pe cea a minţii, ar fi cel mai mare fizician din univers!

— Mi-a spus (şi Vance glumea) că îl tachinaţi în privinţa încetinelii cu care completează teoria cuantică."

Dillard izbucni în rîs.

„Da. Ştiu că puţină critică nu face decît să-i exalte voinţa. În realitate, Drukker e pe drumul cel bun, a descoperit deja teoreme foarte interesante... Dar, în mod sigur, nu aţi venit pentru asta aici. Cu ce-ţi pot fi de folos, Markham?

— Situaţia s-a modificat puţin, de ieri, zise Vance. Ne-ar fi de ajutor dacă am cunoaşte programul exact al membrilor familiei dumneavoastră din noaptea trecută.

Profesorul îşi ridică privirea, dar nu răspunse. Se mulţumi să spună:

„Îmi va fi uşor să vă dau această informaţie. Cine vă interesează?

— Nimeni în mod special, se grăbi să răspundă Vance.

— Păi... (Profesorul îşi umplu pipa). Belle şi Sigurd au cinat la ora 6. La 7,30 a venit Drukker, urmat, la cîteva minute, de Pardee. La ore 8, Sigurd şi Belle au plecat la teatru şi la ora 10,30 Drukker şi Pardee au plecat. La 11 m-am culcat, după ce am închis porţile... le-am spus lui Pyne şi

lui Beedle să se culce devreme. E tot ce vă pot spune.

— Miss Dillard şi domnul Arnesson s-au întors împreună de la teatru ?

— Da, Sigurd nu e pasionat de teatru, dar se duce mereu cu Belle. Îi plac mai ales piesele lui Ibsen şi urmăreşte cu regularitate piesele norvegiene.

— S-a jucat Ibsen aseară ?

— *Rosmersholn,* cred."

Vance făcu un semn din cap.

„I-aţi văzut cînd s-au întors ?

— Nu, era foarte tîrziu, cred. Belle mi-a spus, azi dimineaţă, că au luat masa la Plaza, după reprezentaţie. Dar o să vină Sigurd şi o să vă ofere mai multe detalii."

Deşi tonul profesorului era răbdător, vedeam prea bine că era foarte enervat de ciudăţenia întrebărilor.

„Fiţi bun, domnule, zise Vance, spuneţi-ne care a fost scopul vizitei domnului Drukker şi a domnului Pardee ?

— Vin des aici. Drukker voia să discute cu mine anumite puncte din lucrarea lui, dar orice discuţie încetează la sosirea lui Pardee.

— Domnul Drukker şi domnul Pardee au văzut-o pe Miss Dillard înainte de plecare ?"

Profesorul îşi scoase lent pipa din gură, expresia feţei lui deveni mai severă.

„Da, au văzut-o. Eram toţi adunaţi aici, cu o jumătate de oră înainte de spectacol. Lipsea, totuşi, Pardee. Am vorbit despre Ibsen, pe care Drukker, spre marea indignare a lui Sigurd, îl crede inferior lui Hauptmann.

— Dacă înțeleg eu bine, la ora 8 domnul Arnesson și Miss Dillard v-au lăsat singur cu domnul Pardee și cu domnul Drukker ?

— Perfect adevărat.

— Iar la ora 10,30, domnii Drukker și Pardee v-au părăsit, nu-i așa ? Au plecat împreună ?

— Au coborît împreună. Cred că Drukker s-a dus acasă, iar Pardee avea o întîlnire la Manhattan Chess Club.

— Era cam devreme, mi se pare, ca domnul Drukker să se ducă acasă.

— Sănătatea lui lasă mult de dorit. (Profesorul se străduia să rămînă calm). V-am mai spus, obosește repede. În special aseară, mi-a mărturisit că, din cauza stării lui, se duce să se culce.

— Mda... asta era, murmură Vance. Nu de mult ne-a spus că la ora șase dimineața lucrează deja.

— Nu mă mir. Cînd pornește la lucru, nu abandonează. De multe ori, mă tem pentru echilibrul lui mintal."

Vance schimbă subiectul.

„Ați vorbit despre o întîlnire a domnului Pardee la Manhattan Chess Club. Știți care era scopul ?"

Profesorul zîmbi :

„Ne-a vorbit despre asta vreo oră. Se pare că un anume Rubinstein, geniu în șah, care este acum în America, l-a rugat să joace cu el trei partide. Ultima a avut loc aseară. A început la ora două, s-a încheiat remiză și s-a reluat la ora 8. Dar Rubinstein fiind invitat la masă în oraș, partida a reînceput abia la 11. Pardee nu mai avea răbdare, căci pierduse prima manșă, a doua se terminase egal, astfel că, dacă ar fi putut s-o cîștige pe a treia, Rubinstein ar fi fost înfrînt. Credea că are șanse seri-

oase, după poziția jocului de la ora șase, deși Drukker nu era de aceeași părere... Probabil că s-a dus direct la Club, căci a plecat la 10,30.

— Rubinstein e foarte bun, observă Vance. E unul dintre marii maeștri ai șahului. L-a învins pe Capablanca, la Saint-Sébastien, în 1911. Da, ar fi fost o mare victorie pentru Pardee, dacă ar fi cîștigat, dar e deja o onoare că a fost ales de Rubinstein ca partener. Cunoașteți rezultatul partidei ?"

Profesorul surîse binevoitor :

„Nu, nu prea mi-a păsat ; dar cred că Pardee a pierdut. De fapt Drukker, care nu avansează nici o idee fără să aibă motive serioase s-o facă, i-a prezis-o."

Mirat, Vance își ridică privirea.

„Înțeleg că Pardee a discutat cu Drukker despre un joc neterminat și i-a prevăzut rezultatul. Ar fi un caz de descalificare.

— Nu prea mă pricep la șah, răspunse, acru, Dillard, dar sînt sigur că Pardee nu ar comite o indelicatețe. Mi-amintesc că a montat pe masă o tablă de șah și i-a recomandat lui Drukker să se abțină de la orice comentarii."

Vance se înclină ușor, spre a-și stinge țigara. Apoi se apropie de tabla de șah și o examină îndelung...

„Spuneați că Pardee analiza poziția pieselor, cînd Drukker s-a apropiat de el ?

— Da, exact. Începuse să facă niște observații, dar Pardee l-a rugat să nu-l deranjeze. Și abia cînd a strîns piesele, Drukker i-a prezis că va pierde."

Vance luase piesele și părea să se distreze.

„Vă amintiți ce spunea Drukker, domnule profesor ?

— N-am fost atent, nu mă interesa subiectul în mod special. (Răspunsul era ironic). Dar, atît cît mi-amintesc, Drukker susținea că Pardee ar putea cîștiga într-o partidă rapidă dar că, dată fiind lentoarea jocului lui Rubinstein, acesta n-ar putea să nu observe punctul slab al adversarului.

— Pardee a părut contrariat ?

— Oh ! da, foarte tare. Drukker nu știe să critice cu amabilitate, iar Pardee e susceptibil în legătură cu tot ceea ce ține de șah...

Markham interveni, încurcîndu-se în scuze. Era furios pe Vance. Cînd ajunserăm în salon, își exprimă nemulțumirea :

„Nu înțeleg de ce l-ai persecutat pe profesor în legătură cu Drukker și Pardee !

— Am urmărit ceva, dragul meu, am trăncănit și am aflat.

— Ce-ai aflat ?...“

După ce se asigură că nu ne-aude nimeni, Vance spuse cu glas scăzut :

„Am aflat, dragul meu Lycurg, că un „Nebun“ negru lipsește din piese și că piesa care a rămas este corespondentul celei care era la ușa doamnei Drukker.“

CAPITOLUL XV

Interviul lui Pardee

(Marți, 12 aprilie, 12,30)

Această descoperire l-a impresionat grozav pe Markham. Se ridică și se plimbă, preocupat, prin cameră. La fel de preocupat, Heath trăgea de zor din țigară.

Abia întoarsă de la doamna Drukker, Belle apăru agitată, nervoasă :

„Ce i-ați spus lui Adolphe azi dimineață ? E complet întors pe dos. Cercetează toate broaștele de la uși, zăvoarele de la geamuri, ca și cum i-ar fi teamă de hoți. A speriat-o și pe Grete, sfătuind-o să se încuie în camera ei.

— Ah ! făcu Vance. A prevenit-o pe doamna Menzel ? Foarte interesant".

Fata continuă :

„Și ceea ce e mai teribil în atitudinea lui e că refuză să-și vadă mama...

— Să așteptăm, domnișoară, poate aflăm noutăți la noapte. În orice caz, n-aveți de ce vă teme. În ce stare ați găsit-o pe doamna Drukker ?

— Era mult mai bine. Totuși, e încă foarte preocupată. Cred că din cauza lui Adolphe. Vorbește tot timpul de el.

— E normal, răspunse Vance. Încercați s-o faceți să uite... Trecînd la altceva : ați rămas o jumătate de oră în bibliotecă, aseară, înainte de a merge la teatru. Spuneți-mi, Miss Dillard, unde vă era geanta în acest timp ?

— O pusesem pe măsuța de lîngă ușă.

— Cheia era în poșeta din piele de șarpe ?

— Da, lui Sigurd nu-i place să se îmbrace în frac și, cînd ies cu el, își ia mereu costumul de oraș.

— Dar azi dimineață ?

— Am făcut o plimbare înainte de prînz și aveam geanta cu mine. Mai tîrziu, am pus-o la cuier, în hol. O fi rămas acolo vreo jumătate de oră, dar, cînd m-am dus la 10 la Lady Mae, am luat-o iar. Atunci am văzut micul revolver și am renunțat la vizită. Geanta a rămas în sala armelor pînă la sosirea dumneavoastră."

Vance îi mulțumi grăbit.

„Să uităm chestiunea poșetei", spuse el. Ea voia să întrebe ceva, dar el i-o luă înainte :

„La ce oră v-ați întors de la teatru ?

— Cînd sînt cu Sigurd, nu mă-ntorc niciodată prea tîrziu. Ne-am întors pe la 12 30 noaptea."

Vance se ridică și-i surîse cu grație.

„Vă mulțumesc pentru răbdare. Acum mergem la domnul Pardee. Sper că va putea să ne dea cîteva lămuriri."

Eram pe punctul de a ieși, cînd Vance se opri.

„Oh ! spuneți-mi, Miss Dillard, era să uit... Cînd v-ați întors aseară cu domnul Arnesson, de unde ați știut că era ora 12 30 ? Văd că n-aveți ceas !

— Sigurd mi-a spus. S-a uitat la ceas și mi-a spus că-i 12 30..."

În clipa aceea ușa de la stradă se deschise și intră Arnesson. Văzîndu-ne, se opri, prefăcîndu-se surprins.

„Bună ziua, Belle ! Iată-te în mîinile jandarmilor !"

— Ne privi cu un aer amuzant :

„Ce-i cu conclavul ăsta ? Tot pe asasinul lui Sprigg îl căutați ?

— Domnii au fost foarte drăguți, spuse fata. Tocmai le-am spus ce sălbatic ești... Să mă obligi să mă-ntorc la 12 30 !"

După care urcă în fugă scările.

Arnesson ridică din umeri, apoi îl abordă pe Markham pe un ton glumeț.

„Care sînt ultimele victime ? (Ne duse în salon). Știți, Sprigg îmi lipsește... Ce nenorocire că-l chema Johnny Sprigg !...

— Nimic nou, îngăimă Markham.

— Faceți o vizită de curtoazie, cred. Rămîneți pentru *lunch* ?

— Ne rezervăm dreptul să facem cercetări de fiecare dată cînd credem de cuviință, replică, rece, Markham. Și nu vă datorăm nici o explicație.

— Drace ! De ce vă înfuriați ? Credeam că m-ați acceptat ca secund."

Oftă cu ostentație.

Vance, care era cufundat în gînduri, fuma lîngă ușă. Înaintă spre noi.

„Domnul Arnesson are dreptate. Am convenit să-l ținem la curent și, ca să ne poată da lămuriri, trebuie să-i comunicăm rezultatul cercetărilor noastre.

— Tu ai spus că e periculos ca evenimentul de azi noapte să se afle...

— Așa-i, uitasem. Dar sînt sigur că putem conta pe discreția dumnealui."

Vance, rezumă aventura doamnei Drukker.

Arnesson ascultă foarte atent. Rămase pentru un timp gînditor, apoi spuse :

„Nebunul" pare să locuiască pe aici, pe undeva. Dar de ce s-o agreseze tocmai pe doamna Drukker ?

— Se spune că ea a strigat în momentul morții lui Robin.

— Aha !"

Arnesson se îndreptă în scaun.

„Înțeleg ce vreți să spuneți. Ea l-a văzut pe „Nebun" de la fereastră, cînd Robin a fost transportat...

— Așa o fi... Poate aveți acum suficiente integrale spre a folosi formula dumneavoastră !

— Aș vrea să văd acest „Nebun" negru. Unde e ?

— Iată-l," zise Vance.

Arnesson îl studie pedant.

„S-ar zice că-l recunoașteți, zise Vance. Nu e din cutia de șah care se află în bibliotecă ?“

Arnesson făcu un gest afirmativ.

„Așa cred.“

Se-ntoarse brusc spre Markham :

„De asta nu voiați să vorbiți ? Mă bănuiți ? Umbra lui Pitagora ! Ce pedeapsă m-ar ocoli, dacă eu aș fi distribuit piese de șah pe la vecini ?“

Markham se ridică și se duse în hol.

„Nu, Arnesson, nu vă bănuiaim, zise el, fără săncerce să-și ascundă proasta dispoziție. Exact la 12 noaptea a fost pusă această piesă la ușa doamnei Drukker.

— Și eu am întîrziat cu jumătate de oră ! Regretele mele pentru decepția pe care v-o pricinuiesc.

— Ne ducem să-l vizităm pe domnul Pardee“, zise Vance în clipa în care ieșeam.

Arnesson rămase în prag și aștepță să traversăm strada.

Pardee ne primi curtenitor, ca de obicei, cu aerul constant tragic și dezamăgit.

„Am venit să vă vedem, domnule Pardee, îi spuse Vance, ca să culegem cît mai multe informații posibile despre asasinarea lui Sprigg, survenită ieri dimineața în Riverside Park. Credeam că sînteți omul cel mai potrivit pentru asta.“

Pardee făcu un gest de resemnare.

„Întrebați-mă ce vreți, sînt la dispoziția dumneavoastră.

— Spuneți-mi mai întîi unde erați ieri dimineața între 7 și 8.“

Pardee roși ușor.

„Dormeam. Abia la 9 mă scol.

— N-aveți obiceiul să faceți o mică plimbare în Park înainte de prînz ?

— Ba da, dar ieri n-am ieșit. Lucrasem pînă tîrziu, în ajun.

— Cînd ați aflat de moartea lui Sprigg ?

— În timp ce eram la masă. Bucătăreasa a venit să-mi spună ce se vorbește prin cartier ; și am citit și niște reportaje într-un ziar de seară.

— Și precis ați văzut și reproducerea scrisorii „Nebunului" ! Ce credeți despre asta, domnule Pardee ?

— Nu cred nimic. (Pentru prima oară, ochii lui se însufleți puțin). E o situație incredibilă. Matematicile ar fi incapabile să o explice.

— Cred, făcu Vance. Și à propos de matematici, cunoașteți formula Riemann-Christoffel ?

— Da. Drukker o folosește în lucrarea lui. Matematicile mele n-au legătură cu fizica. Dacă nu m-aș fi dedicat șahului (și surise trist), aș fi devenit astronom."

Vance discută cu Pardee despre descoperirea pe care a făcut-o Pickering — planeta neptuniană O — spre uluiala lui Markham și spre plictiseala sergentului.

„Cred că eraţi la Dillard joia trecută, cînd domnul Arnesson discuta despre formulă cu Drukker și Sprigg !

— Da, mi-amintesc.

— Îl cunoșteați bine pe Sprigg ?

— Întîmplător. Nu l-am întîlnit decît o dată sau de două ori, cu Arnesson.

— Sprigg avea și el obiceiul de-a se plimba în Riverside Park, înainte de masă, remarcă Vance. L-ați întîlnit vreodată pe-acolo, domnule Pardee ?"

Acesta clipi din ochi, gînditor.

„Niciodată", spuse el în sfîrșit.

Vance păru indiferent la acest răspuns. Se ridică, se duse spre fereastră și privi în stradă.

„Credeam că de aiei se vede terenul de tir, dar observ că acest colț de stradă îl ascunde.

— Da, terenul de tir e teren privat... Credeați că s-ar fi putut vedea de aici cum a fost ucis Robin ?

— Asta-i altceva..."

Vance se-ntoarse să se așeze :

„Nu faceți tir cu arcul ?

— E prea obositor. Miss Dillard mă antrenase și pe mine, dar nu mi se potrivea."

După tonul cu care vorbea despre fată, înțelegeam că avea pentru ea un anumit sentiment de afecțiune. Vance, care, în mod sigur, fusese și el frapat, ca și mine, îi spuse :

„Înțelegeți, nu-i așa, că nu avem nici cea mai mică intenție să ne amestecăm în problemele dumneavoastră personale. Dar cercetările noastre asupra celor două crime, sînt încă împotmolite și putem presupune că mobilurile lor își aveau sursa în vreo rivalitate între cavaleri... Dumneavoastră, care sînteți un prieten al familiei, trebuie să cunoașteți preferințele lui Miss Dillard, și ne-ar face plăcere să ne spuneți ce credeți."

Pardee privea distrat pe fereastră și scoase un oftat ușor.

„Mereu am bănuit că, mai devreme sau mai tîrziu, va avea loc un mariaj între Miss Dillard și Arnesson. Dar nu e decît o presupunere. Chiar ea mi-a spus că nu se va gîndi serios la căsătorie decît spre 30 de ani.

— Credeți că nu avea nici o înclinație spre domnul Sperling ?

— Nu.

— Miss Dillard mi-a spus că veniseți s-o vedeți în dimineața aceea.

— Mă duc de obicei o dată pe zi la familia Dillard.

— O cunoașteți bine pe doamna Drukker ?

— Nu prea. Sigur, am întîlnit-o de mai multe ori.

— V-ați dus la ea ?

— De multe ori, dar de fiecare dată l-am căutat pe domnul Drukker, care e și el interesat de aplicarea matematicilor la șah...

—A propos de șah, i-o tăie Vance, cum s-a terminat partida dumneavoastră cu Rubinstein, aseară?

— Am abandonat-o la mutarea 44. (Această amintire părea să-l dispere). Rubinstein a văzut în atacul meu un punct vulnerabil.

— Profesorul Dillard ne-a povestit că Drukker prevăzuse acest rezultat."

Nu înțelegeam unde bătea Vance cu întrebările astea. Markham se neliniști, iar Pardee se foia pe scaun.

„Drukker era prea vorbăreț, aseară. Ar fi trebuit să înțeleagă că, într-o partidă încheiată remiză, orice apreciere este superfluă. Totuși n-am crezut ce spunea.

— Partida a durat mult ?

— S-a terminat puțin după ora 1.

— Erau mulți spectatori ?

— Mai numeroși decît de obicei, avînd în vedere ora tîrzie..."

În timp ce ne îndreptam spre ieșire, Vance mai spuse :

„Știți că „Nebunul" negru a circulat noaptea trecută ?"

Efectul fu extraordinar. Pardee deveni palid, buzele îi tremurau și fu în imposibilitate să răspundă.

Traversarăm Riverside Park în mașina lui *District attorney*.

„Speram, zise Vance, să surprind la Pardee o reacție care ar fi arătat că știe despre incident. Mărturisesc că nu mă așteptam la efectul pe care l-am produs. Nu-nțeleg nimic..."

Brusc ordonă șoferului să-l ducă la *Sherman Square Hotel*.

„Am un chef nebun să aflu mai multe despre partida Rubinstein-Pardee. De la 11 la 1 e cam mult pentru o partidă întreruptă la mutarea 44."

Vance dispăru în Manhattan Chess Club. După cinci minute se întoarse cu notițe.

„Teoria mea s-a prăbușit în fața faptelor, spuse el. Am vorbit cu secretarul de la Club și mi-a spus că partida a durat două ore și 19 minute. După diferite faze de succes și de revers, în care șansele alternau de o parte și de alta, Rubinstein avu o strălucire care i-a făcut praf tactica lui Pardee, așa cum bine prevăzuse Drukker. E uimitor, acest Drukker..."

Vance nu era totuși prea satisfăcut.

„Am copiat mutările jucătorilor. Voi studia această partidă, cînd voi avea timp."

CAPITOLUL XVI

Actul III

(Marți, 12 aprilie, sîmbătă 16 aprilie)

După *lunch*-ul de la Elysée, Markham și Heath își continuară drumul spre oraș. Îi aștepta o trea-

bă grea. Pe biroul lui Markham se adunaseră dosare și Heath, însărcinat cu afacerile Robin și Sprigg, trebuia să facă față unei situații duble : să răspundă la nenumăratele întrebări și să încerce să potolească incendiara curiozitate a armatei de reporteri.

Ne-am reîntîlnit seara, la cină ; eu și Markham. Conferința, care a durat pînă la miezul nopții, n-a dus la nimic.

Nici a doua zi nu eram mai avansați. Căpitanul Dubois declarase că nu era nici o amprentă pe revolver, iar căpitanul Hagedorn identificase arma ca fiind cea cu care fusese ucis Sprigg. Agentul pus să păzească casa Drukker în timpul nopții își pierduse pur și simplu timpul. El raportă că domnul Drukker venise în grădină puțin după ora opt și că la 9,30 plecase de acasă prin față.

Trecură două zile. Casa Dillard fu păzită ca și cea a lui Pardee, dar în ciuda zelului dovedit de sergent, toate căutările trebuiră să înceteze. Markham și Heath erau grozav de necăjiți. Presa îi asalta și inerția aparentă a poliției și a lui *District attorney* era taxată drept scandaloasă.

Vance merse la profesorul Dillard să discute unele chestiuni. Arnesson nu reușise nimic cu formulele lui, Pardee rămînea mereu rezervat. Vance nu încercă, în schimb, să comunice cu doamna sau domnul Drukker. Și cînd l-am întrebat care era motivul, mi-a răspuns :

„Nu de la ei vom afla adevărul. Le e teamă și pînă nu găsim vreo dovadă, o întrevedere prematură nu poate fi decît funestă."

A doua zi chiar aveam să obținem acea dovadă...

Vineri după-masă, Markham, care era disperat, ne convocă din nou, pe noi și pe Arnesson și la

ora 4 eram adunați, inclusiv inspectorul Moran, în cabinetul particular al lui *District attorney*. Întîmplător, Arnesson tăcea. Se mulțumea să asculte și nu-i răspundea nici lui Vance.

Nu trecuse nici un ceas de cînd vorbeam, cînd sosi Swacker ; cu calm, el puse un memoriu pe biroul lui *District attorney*. Markham își aruncă ochii peste el și se încruntă. Apoi semnă două formulare imprimate, pe care le înmînă lui Swacker.

„Completează-le și dă-le lui Ben", zise.

Ne explică această întrerupere.

„Sperling îmi adresează o cerere pentru o comunicare, foarte importantă și cred că avem tot interesul să-l așteptăm."

Fu adus deci Sperling. Îl salută pe Markham și-i surîse lui Vance, dar se înclină rece în fața lui Arneson. Vance îi oferi o țigară.

„Ceea ce am să vă spun, domnule Markham, vă va fi util... M-ați întrebat, după cum vă amintiți, despre prezența mea în sala de arme, cu Robin. Voiați să știți pe unde ieșise domnul Drukker, cînd ne-a părăsit. Atunci mi-aminteam că ieșise pe ușa de la subsol... Mi-au revenit cîteva impresii. Astăzi totul mi-e foarte clar..."

Se opri, privi covorul și apoi continuă :

„Una din impresii îl privește pe domnul Drukker. Azi după-masă mi-am amintit cum vorbeam cu Robin în sala armelor și, deodată, am avut în fața ochilor imaginea ferestrei care se deschide spre terenul de tir. Mi-am amintit cum, privind prin fereastra aceea, atunci, dimineață, ca să văd dacă va fi timp frumos pentru călătoria mea, l-am văzut pe domnul Drukker așezat sub scara de flori, care este în spatele casei...

— Ce oră era ? întrebă Markham.

— Era cu cîteva secunde înainte de plecarea mea la gară.

— Sînteţi sigur că l-aţi văzut ?

— Da, domnule, îmi amintesc perfect.

— Aţi jura ? întrebă Markham grav.

— Da, aş jura."

Cînd agentul îl scoase din cameră pe întemniţat, Markham îl privi insistent pe Vance.

„Cred, zise el, că avem împotriva lui Drukker o dovadă de circumstanţă excelentă. El era în curtea lui Dillard cu cîteva clipe înainte ca Robin să fie ucis. Ar fi putut să-l vadă pe Sperling plecînd şi cum tocmai îl părăsise pe profesor, ştia că ceilalţi membri ai familiei erau plecaţi. Amintiţi-vă spaima doamnei Drukker, cînd ne-a văzut că-i interogăm fiul. Ea a văzut cum a fost transportat Robin pe terenul de tir ; a strigat, aşa cum spunea Drukker şi amîndoi au minţit, pretinzînd că Drukker era acasă la el în momentul morţii lui Sprigg... Oare nu sub influenţa unui spirit echilibrat o fi adoptat numele de „Nebun" şi el o fi cel care a pus piesa de şah, furată de la Dillard în timpul experienţei lui Pardee, executînd o falsă ieşire ?"

Analiza logică făcută de Markham fu urmată de o prelungită linişte.

Vance se ridică şi rupse vraja.

„S-ar putea să ai dreptate, Markham, totuşi, principala mea obiecţie la concluziile tale este că acuzaţia împotriva lui Drukker decurge din ele prea uşor. Mă gîndisem şi eu la el, la început, dar cu cît se potrivea mai bine cu bănuielile, cu atît mă simţeam dator să-l elimin. Creierul care a regizat aceste tragedii este prea abil, prea viclean şi prea de-

monic ca să se lase cuprins într-o rețea de dovezi de circumstanță, ca aceea pe care ați țesut-o în jurul lui Drukker.

— Legea, răspunse sec Markham, nu poate abandona dovezi pentru simplul motiv că sînt prea convingătoare.

— Pe de altă parte, continuă Vance, fără să țină cont de remarcă, este evident că Drukker, chiar dacă nu e vinovat, știe ceva care are legătură directă cu afacerea ; și sînt de părere că de la el trebuie să scoatem informațiile care ne trebuie. Mărturia lui Sperling ne ajută s-o facem... Dumneavoastră, domnule Arnesson, ce părere aveți ?

— N-am nici una, răspunse el. Sînt un observator imparțial și aș fi dezolat să-l văd pe bietul Adolphe în închisoare."

În ciuda reținerii, înțelegeam că era de aceeași părere cu Vance.

Heath credea că trebuiau luate măsuri imediate.

„Dacă are ceva de spus, se va hotărî mai repede, închis fiind...

— Situația este delicată, interveni ispectorul Moran, cu voce scăzută. Nu ne putem permite să comitem o eroare. Dacă mărturia lui Drukker ar duce la condamnarea altei persoane, ce-ați spune ?"

Vance îl privi pe Markham și făcu semn că e de acord cu acest mod de a vedea lucrurile.

Markham se-ntoarse către Heath :

„Mîine dimineață să-l aduceți pe Drukker aici, la ora nouă. Luați mașina poliției. S-aveți un mandat de arestare în caz de rezistență."

Ne despărțirăm. Era ora cinci.

A doua zi dimineață, vremea era închisă și o ceață deasă acoperea orașul. Currie ne chemă la 7,30, căci Vance voia să fie prezent la interogatoriu. Luarăm masa la vreo 8 și aglomerația străzilor ne făcu să fim cu un sfert de oră în întîrziere la biroul lui *District attorney*. Heath și Drukker nu erau încă veniți.

„Nu mă simt prea bine dispus în dimineața asta, spuse Vance. Dacă Drukker ne spune versiunea lui și dacă aceasta este cea pe care o bănuiesc eu, atunci vom fi lămuriți."

Abia termină vorba că Heath intră ca vîntul, își ridică brațele și le lăsă să cadă cu un gest de resemnare disperată.

„Domnule, n-o să-l interogăm pe Drukker în dimineața asta, nici... niciodată, se bîlbîi el. A căzut de sus, de pe zid, în Riverside Park, noaptea trecută și și-a frînt gîtul. L-au găsit abia azi dimineață la 7. E la Morgă, acum..."

Se lăsă să cadă în fotoliu.

Markham îl privea neîncrezător.

„Sînteți sigur ? întrebă el.

— Eram acolo înainte de a-l fi transportat. Un agent de la un post local mi-a telefonat chiar cînd plecam. M-am dus imediat la locul faptei.

— Ce-ați aflat ?"

Markham lupta împotriva propriei descurajări.

„Nu mare lucru. Copiii care se jucau prin Parc l-au găsit la ora 7 azi dimineață și agentul de serviciu a chemat un doctor care a declarat că Drukker a căzut, probabil, de sus, aseară spre ora 10 și că a murit instantaneu. Înălțimea zidului e de 30 de picioare.

— Doamna Drukker a fost informată ?

— Nu. Am pus niște agenți s-o facă ; m-am gîndit că e mai bine să vin întîi aici."

Markham era perplex.

„Nu văd ce-am mai putea face.

— Ar fi bine, sugeră Vance, să-l prevenim pe Arnesson... Doamne, Markham ! Încep să cred că toate astea nu-s decît un coșmar. Toată speranța noastră se sprijinea pe Drukker..." Brusc sări în picioare și recită :

„Un cocoșat cade de sus... Un Cocoșat !..."

Îl privirăm speriați.

„E o altă melodramă... alt cîntec din *Mama Gîscă*... *Humpty Dumpty*, de data asta !"

Liniștea care urmă acestor vorbe fu întreruptă de un hohot de rîs al sergentului.

„Uite că merge mai departe, domnule Vance !

— E grotesc ! declară Markham.

— Al treilea act al acestei tragedii s-a jucat aproape sub ochii noștri."

Swacker veni și vorbi cu sergentul.

„Quinian de la World e aici. Ar vrea să vă vadă."

Markham se ridică.

„Oh ! Doamne... cheamă-l !"

Quinian ne salută vesel și-i dădu o scrisoare sergentului.

„Alt bilet de dragoste... primit azi dimineață."

Heath deschise plicul. Recunoscu hîrtia și caracterele. Citi :

„Humpty Dumpty sus pe zid era,
Humpty Dumpty drept de sus cădea.
Nici caii, nici oamenii regelui nu
Putea-vor să-l facă iar om, de-acu."

Și la sfîrșit, obișnuita, misterioasa semnătură cu majuscule : „Nebunul".

CAPITOLUL XVII

Lumina revelatoare

(Sîmbătă, 16 aprilie, 9,30)

Cînd Heath scăpă de Quinian, copleşindu-l cu promisiuni, în cameră se instală o linişte adîncă. „Nebunul" îşi făcuse din nou datoria lugubră.

Vance făcu turul camerei şi dădu frîu liber discursului :

„„Îţi vine să te spînzuri. Markham, e esenţa însăşi a unui rău inexprimabil... Copiii ăştia ... plini de iluzii... L-au găsit pe Humpty Dumpty, al lor, cu care s-au jucat... îl puteau atinge, strica, suci dar nu-l mai puteau face om... Nu trebuie să mă-duioşez, că se-nmoaie inteligenţa."

Markham luă telefonul, stabili legătura cu inspectorul Moran şi hotărîră ca afacerea Drukker să-i revină lui Heath.

Heath părea că aşteaptă.

„Credeam că aţi pus mai mulţi oameni să supravegheze casele Drukker şi Dillard. I-aţi văzut azi dimineaţă ? întrebă Markham.

— Nu, domnule. M-am gîndit că a fost un simplu accident.

— Ce-a spus medicul legist ?

— Că părea a fi un accident şi că moartea a survenit aseară, la ora 10..."

La rîndul lui, întrebă şi Vance :

„Aţi spus că era fracturat şi craniul, nu numai gîtul ?

— Legistul n-a spus chiar că era fracturat craniul, domnule, ci că Drukker a căzut pe partea din

spate a capului. Cred că va descoperi o fractură, ca şi la Robin şi Sprigg.

— În mod cert. Tehnica asasinului nostru pare să fie simplă şi eficace. Îşi loveşte victimele în cap şi apoi le aranjează după rolul care le-a fost hărăzit. Sigur că Drukker s-a aplecat peste zid şi astfel a fost expus atacului. Era ceaţă, noaptea întunecoasă. A primit o lovitură în cap şi s-a prăbuşit fără zgomot, de pe parapet...

— Ceea ce nu înţeleg este că agentul Guilfoyle, zise înfuriat sergentul, pe care l-am pus să supravegheze casa, nu mi-a raportat că Drukker a lipsit toată noaptea. Nu credeţi, domnule, că ar fi bine să-l audiem ?"

Markham încuviinţă. Heath luă, telefonic, legătura cu el.

După zece minute, Guilfoyle sosi.

„La ce oră a ieşit Drukker aseară ? îl luă în primire sergentul.

— La 8, chiar după ce-a luat masa."

Guilfoyle părea prins cu mîţa-n sac.

„Pe unde a ieşit ?

— Pe uşa din spate. A traversat terenul de tir şi a intrat la Dillard, prin sala armelor.

— Se ducea în vizită ?

— Aşa s-ar fi zis. A stat mult la Dillard.

— Uf ! Şi cînd s-a întors acasă ?

— Nu cred că s-a întors, sergent.

— Aha ! Nu s-a întors ? Replica lui Heath era ironică. Eu credeam că dimpotrivă, după ce şi-a rupt gîtul s-a-ntors şi şi-a petrecut noaptea cu dumneavoastră.

— Staţi... staţi... ascultaţi-mă !" Guilfoyle fierbea. „Am rămas de pază toată noaptea. Şi pentru că nu l-am văzut pe animalul ăla întorcîndu-se...

— Bine. Dacă nu l-ai văzut întorcîndu-se, de ce nu mi-ai telefonat să-mi spui ce se petrece ?

— Mă gîndeam că s-a întors pe poarta de la stradă. Fiţi rezonabil, domnule sergent. Misiunea mea nu era să-l urmăresc pe Drukker, ci să supraveghez casa... Drukker s-a dus la Dillard la ora 8 ; am continuat să supraveghez ferestrele. Spre ora 9 bucătăreasa a urcat în cameră şi a aprins lumina. O jumătate de oră mai tîrziu a stins şi mi-am spus : Se culcă ! Dar spre ora 10 s-a făcut lumină în camera lui Drukker...

— Ce spui ?

— S-a făcut lumină, spre ora 10, în camera lui Drukker. Am văzut o umbră care se mişca. Acum vă întreb : dumneavoastră n-aţi fi crezut că s-a întors cocoşatul pe poarta de la stradă ?

— Poate, zise Heath. Eşti sigur că era ora 10 ?

— Nu m-am uitat la ceas, dar era aproape de ora 10, cred.

— Şi la ce oră s-a stins lumina ?

— Nu s-a stins. A rămas aprinsă toată noaptea..."

Vance îl întrerupse :

„Spune-mi, Guilfoyle, la doamna Drukker era lumină ?

— Ca de obicei. Bătrîna stă mereu cu lumină.

— Era cineva care păzea în faţa casei ? îl întrebă Markham pe Heath.

— După ora şase, nu, domnule. Îl urmăream pe Drukher ziua şi agentul trebuia să se retragă cînd Guilfoyle îşi prelua serviciul în curte."

Se lăsă un moment de linişte. Apoi Vance se adresă lui Guilfoyle :

„La ce distanţă erai, noaptea trecută, de aleea care trece printre pavilioanele cele mari ?

— Aproximativ patruzeci sau cincizeci de picioare.

— Şi între tine şi alee se afla gardul de fier şi ramurile copacilor.

— Da, domnule. Se vede aşa şi aşa dacă asta vreţi să spuneţi.

— S-ar putea ca, venind de la Dillard, cineva să treacă pe poarta asta fără să fie remarcat ?

— Poate, conveni detectivul. Era ceaţă aseară şi maşinile care fac mult zgomot în Drive ar fi putut acoperi foşnetul paşilor."

Cînd sergentul îl abandonă pe Guilfoyle, Vance continuă :

„E o situaţie foarte complicată. Drukker a venit la Dillard la ora 8, iar la 10 era deja căzut de sus, de pe zid, în parc. Şi cum scrisoarea pe care v-a arătat-o Quinian are ora 11 pe ştampila poştei, putem fi siguri că a fost pusă la poştă înainte de comiterea crimei. Prin urmare „Nebunul" a premeditat, din nou, totul. În plus, trebuie să mai admitem un lucru : asasinul cunoştea bine obiceiurile lui Drukker.

— Înţeleg, zise Markkam. Deci ucigaşul ar fi folosit, şi la dus şi la întors, trecerea situată între cele două pavilioane mari....

— Ceea ce mă zăpăceşte cel mai mult, continuă Vance, e lumina asta, toată noaptea aprinsă, în camera lui Drukker. Şi Guilfoyle, care afirmă că a văzut şi o umbră mişcîndu-se..."

Se opri şi rămase cîtva timp pe gînduri.

„Spune-mi, sergent, cînd a fost găsit Drukker, avea cheile asupra lui ?

— Nu ştiu, dar o să aflu. Conţinutul buzunarelor se păstrează pînă la autopsie."

Heath luă telefonul şi făcu legătura cu postul de Poliţie din Strada 61. Trecură mai multe minute, după care trase o înjurătură şi puse receptorul în furcă.

„Nu sînt chei... de nici un fel.“

— Ah !“

Vance trase, adînc, fum în piept.

„Încep să cred că „Nebunul“ a furat cheia lui Drukker şi a făcut o vizită în camera lui, după asasinat.

— La ce i-ar folosit ? întrebă, neîncrezător, Markham.

— Nu ştim. Totuşi, sînt convins că atunci cînd vom şti motivele acestor incredibile crime, vom înţelege şi obiectul vizitei sale... Ştii, Markham, cred că am face bine să ne vedem mai întîi cu doamna Drukker. Poate va vorbi, mai ales că, probabil, încă nu ştie de moartea fiului. Mă tem să nu aibă un atac. Aş fi bucuros să ne însoţească doctorul Barstead. Vrei să-l suni ?“

Markham consimţi şi Vance îi explică, lapidar, doctorului, situaţia.

Plecarăm spre Barstead şi de acolo spre casa Drukker. Doamna Menzel ne deschise. Văzurăm pe faţa ei că ştie de nenorocire. Vance o luă în salon şi o întrebă cu voce scăzută :

„Doamna Drukker a aflat vestea ?

— Nu încă, răspunse ea cu vocea gîfiită. Miss Dillard a venit aici acum o oră, dar i-am spus că stăpîna mea e plecată. Mi-era teamă s-o las să urce...“

Începu să tremure. Vance o apucă uşor de braţ.

„Cred că s-a întîmplat o... Nu ştiu... Nu s-a clintit azi din pat. N-a coborît la prînz...

— Cînd aţi aflat despre accident ?

— Devreme, după ora 8. Mi-a spus vînzătorul de ziare.

— Nu vă temeţi, doctorul a venit cu noi şi se va ocupa de tot.“

Ea ne conduse sus. Vance bătu uşor la uşa doamnei Drukker. Neprimind răspuns, deschise. Camera era goală. Veioza era încă aprinsă şi patul nu era strîns.

Fără o vorbă, Vance coborî în holul spre care duceau cele două uşi. Una era de la cabinetul de lucru al lui Drukker. Fără să ezite, o deschise pe cealaltă. Perdelele erau trase. Lumina pe care Guilfoyle o văzuse noaptea trecută nu era încă stinsă.

Vance se opri în prag şi-l văzu în faţa mea pe Markham făcînd un pas înapoi.

Lîngă patul strîmt zăcea, îmbrăcată, doamna Drukker. Faţa îi era pămîntie, ochii larg deschişi, mîinile crispate pe piept.

Barstead se aplecă asupra ei.

„A murit... de aseară, desigur."

Apoi începu un examen mai amănunţit.

„Ştiţi, explică el, suferea de mult de inimă. Un şoc violent i-a cauzat o sincopă... Da, pot să afirm că a murit cam în acelaşi moment cu fiul ei, spre ora 10. Poate că o injecţie cu adrenalină ar fi salvat-o...

— Moarte naturală ? întrebă Vance.

— Fără îndoială. A murit din cauza unei dilatări a inimii, cauzată de o emoţie foarte puternică. E foarte clar... Cazurile acestea se prezintă mereu la fel."

CAPITOLUL XVIII

Zidul din Parc

(Sîmbătă, 16 aprilie, ora 11)

„Din punct de vedere ştiinţific, zise Vance, cînd medicul plecă, se poate vorbi de moarte naturală după un şoc neprevăzut, dar care e cauza acestui şoc,

asta trebuie să aflăm repede ! Aceste două decese sînt legate unul de altul."

Cedînd unui impuls de moment, el intră în salon, unde Menzel rămăsese în aceeaşi stare de spaimă. Vance îi spuse cu blîndeţe :

„Stăpîna dumneavoastă a sucombat din cauza unei crize cardiace, azi noapte. Şi cred că e mai bine că nu a supravieţuit fiului ei... A murit aseară, spre ora 10. Dormeaţi atunci, doamnă Menzel ?

— N-am închis ochii toată noaptea."

Vocea îi tremura.

„Spuneţi-ne ce aţi auzit ?

— Cineva a fost aici aseară !

— Da, cineva a venit spre ora 10, pe poarta de la stradă. L-aţi văzut intrînd ?

— Nu, dar după ce m-am culcat am auzit voci la domnul Drukker.

— Primea vizite în camera lui la ora 10 ?

— Dar el nu era acasă ! Domnul Drukker avea o voce puternică şi cel care vorbea avea o voce joasă şi gravă." Femeia abia mai putea să vorbească. „Doamna Drukker îi răspundea... or, ea nu se ducea niciodată în camera fiului ei !

— Ziceaţi că uşa de la camera dumneavoastră era închisă ?

— Camera mea e chiar deasupra celei a doamnei Drukker şi eram îngrijorată de tot ce se întîmplă aici, de aceea m-am sculat şi am ascultat din capul scărilor.

— E normal, zise Vance. Ce-şi spuneau ?

— Mai întîi, stăpîna mea gemea, apoi a-nceput să rîdă şi omul s-a supărat. După aceea a rîs şi el, apoi ea a strigat : „Doamne ! Doamne.. şi puţin după aceea mi s-a părut că stăpîna mea recită versuri..

— Le-ați recunoscut ? Le-ați recunoaște ? Erau acestea ? *Humpty Dumpty sus pe zid era, / Humpty Dumpty drept de sus cădea...*

— Doamne, așa e ! Chiar așa !"

O apucă spaima din nou.

„Ați mai auzit ceva, doamnă Menzel ?"

Ea făcu „nu", din cap, cu încetineală.

„Ați auzit pe cineva ieșind din camera domnului Drukker ?

— Cîteva minute mai tîrziu, cineva a deschis ușa și a închis-o cu grijă. Am înțeles că a coborît în hol ; scările scîrțîiau... Apoi poarta de la stradă s-a închis.

— Ce-ați făcut după aceea ?

— Am mai continuat să ascult, apoi m-am culcat, dar n-am putut să dorm...

— S-a terminat totul, acum, doamnă Menzel, îi spuse Vance. Nu mai aveți de ce vă teme. Mergeți în camera dumneavoastră."

Clătinîndu-se, femeia urcă.

„Acum cred, zice Vance, că putem reconstitui scena care a avut loc aseară aici. Asasinul, după ce a luat cheile de la Drukker, a intrat pe ușa dinspre stradă. El știa că doamna Drukker avea camera orientată spre spatele casei și spera să aibă timp să-și îndeplinească misiunea în camera lui Drukker și să plece apoi cum venise. Dar doamna Drukker l-a auzit și crezînd, poate, că era „omulețul", s-a temut pentru fiul ei și a coborît imediat. Recunoscînd intrusul, prin ușa întredeschisă, ea a intrat și i-a cerut explicații. Celălalt i-a spus că Drukker murise și asta explică gemetele ei și rîsul isteric. Dar astea nu erau decît preliminarii... ca să cîștige timp. Voia să scape din situația asta și căuta mijloacele de a o face să moară ! Fiți sigur de asta. Căci ar fi fost

periculos să lase un martor în urmă. Și i-a spus, din moment ce vorbea aprins. Rîdea și el, torturînd-o, dezvăluindu-i adevărul și ea nu mai putu să spună decît : „Oh ! Doamne, Doamne !“ El i-a arătat cum îl împinsese pe Drukker de pe zid... Cînd a văzut că era moartă, a plecat !“

Markham se plimba prin cameră.

„Ce nu pot eu înțelege e motivul pentru care acest om a venit aici după moartea lui Drukker.

— Ar trebui să vorbim cu Arnesson, poate o fi știind el ceva, propuse Vance.

— Da, poate,“ întări Heath. Și adăugă : „Sînt mai multe persoane care ne-ar putea da explicații.“

Markham se opri în fața sergentului.

„Primul lucru e să-i întrebați pe oamenii voștri ce program au acele persoane. Cîți sînt ?“

Sergentul se ridicase, luînd poziția „drepți.“

„Sînt trei, domnule, fără să-l pun la socoteală pe Guilfoyle. Ei așteaptă ordine în locul unde l-au găsit pe Drukker. Vor fi aici *pronto*.“

Ieși și la mai puțin de cinci minute se întoarse cu ei. Markham îl întrebă pe Snitkin.

Iată ce-am aflat.

Pardee ieșise la 6,30 ca să se ducă la Dillard. La 8,30 Belle Dillard, în rochie de seară, se dusese cu taxiul în West End Avenue (Arnesson, care o însoțise pînă la mașină, s-a-ntors după aceea).

La 9,15, profesorul Dillard și Drukker se duseseră împreună în Riverside Drive.

La 9,30, Pardee părăsise casa Dillard și apoi se îndreptase spre oraș prin Drive.

Puțin după ora 10, Dillard se întorsese singur acasă.

La 10,20, Pardee se-ntorcea și el.

Belle Dillard se întorsese la 12,30 într-o limuzină, cu niște prieteni.

Hennessy a fost și el interogat. Răspunsurile lui confirmară spusele lui Snitkin.

Veni și rîndul lui Emery. Își petrecuse după amiaza la Manhattan Chess Club, pînă la ora 4 și venise la Dillard la ora 6,30, de unde a ieșit la 9,30. De acolo se dusese prin Drive spre Yacht Club.

„A luat-o pe aleea unde a fost ucis Sprigg? întrebă Vance.

— Nu putea altfel, decît dacă mergea de-a lungul lui Drive.

— Pînă unde a mers?

— S-a oprit în locul unde căzuse Sprigg, și întorcîndu-se, a luat-o pe același drum. Cobora încet de-a lungul drumului și fiindcă trecea aproape de zid, s-a trezit față-n față cu profesorul și cu cocoșatul, care discutau, așezați pe parapet...

— Spui că s-au întîlnit cu ei chiar în locul în care s-a produs accidentul?"

Markham asculta atent.

„Da, domnule. Pardee s-a oprit cu ei și bineînțeles că eu nu am mers mai departe. În trecere, l-am auzit pe cocoșat spunînd: „De ce nu te mai antrenezi la șah, astă seară?" Prezența lui Pardee părea să-l contrarieze. Mi-am continuat plimbarea pînă în Strada 74, unde m-am ascuns sub copaci...

— Puteai să-i vezi pe Drukker și pe Pardee din locul acela?

— Nu, era ceață deasă. Îmi închipuiam că Pardee avea să se-ntoarcă, încît am așteptat.

— Cît era ceasul?

— Zece fără un sfert, domnule.

— Mai erau și alți oameni care se plimbau la ora aceea ?

— N-am văzut pe nimeni. Și de asta m-am oprit destul de departe. Pardee nu-i prost, își dăduse seama că-l urmăream.

— L-ați văzut mai tîrziu ?

— Calculele mele m-au înșelat aseară. Pardee trebuie să se fi întors pe alt drum, mărturisi el cu o undă de dezamăgire. O jumătate de oră după aceea, l-am văzut trecînd prin fața celor două pavilioane mari, în Strada 75...

— Dar, interveni Vance, dacă ați fost la intrarea în Parc din Strada 74, pînă la 10 și un sfert, l-ați văzut sigur pe profesorul Dillard. S-a-ntors acasă la ora 10.

— Desigur, l-am văzut. Îl așteptam de 20 de minute pe Pardee, cînd a apărut profesorul, mergînd încet, singur, de-a lungul lui Drive și s-a dus acasă. Atunci m-am gîndit că Pardee și cocoșatul încă mai vorbeau. De aceea n-am încercat să verific.

— Atunci, la un sfert de oră după ce l-ai văzut pe profesorul Dillard, l-ai văzut și pe Pardee, revenind din sens opus !

— Așa e, domnule. Și fiindcă așa era consemnul, mi-am reluat postul de observație din Strada 75.

— Îți dai seama, Emery, spuse grav Markham, că Drukker a căzut în timp ce tu așteptai în Strada 74 ?

— Da, domnule. Dar nu mă blamați pentru asta, nu ? Nu-i ușor să supraveghezi pe cineva într-o noapte cețoasă, pe o stradă pustie."

Sergentul îi eliberă pe cei trei detectivi. Era evident nemulțumit de rapoartele lor.

„Lasă, zise Vance, cînd vom afla prin mărturisirile lui Pardee şi ale profesorului ce s-a întîmplat în vreme ce Emery îi supraveghea la adăpostul copacilor din Strada 74, vom putea pune cap la cap fragmente de informaţie foarte interesante."

În timp ce vorbea, Belle Dillard, sosind prin curte, intră în hol.

„Unde-i Lady Mae ? întrebă ea, tulburată... Nu e în cameră..."

Vance se ridică şi-i oferi un scaun.

„Doamna Drukker a murit aseară de o criză cardiacă. Cînd aţi venit, doamna Menzel n-a-ndrăznit să vă lase să urcaţi."

Tînăra, surprinsă, începu să plîngă.

„Poate o fi aflat de teribilul accident al lui Adolphe ?

— Posibil. Dar ce s-a întîmplat aici noaptea trecută nu e deloc clar. Doctorul Barstead crede că doamna Drukker a murit aseară spre ora 10.

— Aproape în acelaşi timp cu Adolphe ? murmură ea. Oh ! e îngrozitor. Pyne mi-a spus de accident, azi dimineaţă, la masă, şi am venit imediat. E ceva ciudat.... Ieri după masă Lady Mae mi-a vorbit despre Adolphe... şi despre zid...

— Chiar ?, spuse Vance, ascunzîndu-şi interesul.

— Cînd m-am dus la tenis, continuă ea, eram cu Lady Mae. Mergeam pe drumul de ţară care duce la terenul de tenis. Am rămas mult timp rezemate de parapet. În jurul lui Adolphe se îngrămădea un grup de copii, cărora el le arăta cum se procedează ca să poată zbura un aeroplan în miniatură. Lady Mae era foarte mîndră şi mi-a spus : „Nu le e teamă de el, Belle, deşi e cocoşat. Îl strigă Humpty Dumpty, ca în cîntecul acela... Cînd te gîndeşti, din cauza mea e aşa !"

Fata se opri și-și duse batista la ochi.

„V-a spus ea că-l strigă copiii astfel ?

— Da, și era atît de ciudat ! Mi-a spus : „Închipuiește-ți, Belle, că-ntr-o zi Adolphe ar cădea de sus de pe zid, ca Humpty Dumpty !“ Apoi a continuat : „Cock Robin n-a fost ucis cu un arc și o săgeată ? Johnny Sprigg n-a fost ucis cu o armă mică, aici chiar, la New York ?“ Și s-a întîmplat așa cum prevăzuse ea !

— Da, s-a întîmplat, spuse Vance, dar trebuie să alungăm orice superstiție și să nu vedem în acest eveniment decît o coincidență.“

Se opri.

„Miss Dillard, întrebă el fără să pară că ar vorbi serios, ați spus asta și altcuiva ?

— Aseară la masă — toată vremea numai la asta m-am gîndit.

— A făcut cineva vreo remarcă ?

— Unchiul meu m-a sfătuit să n-o mai frecventez pe Lady Mae, care are idei morbide. Domnul Pardee era de acord...

— Dar domnul Arnesson ?

— Oh ! Sigur nu ia nimic în serios, niciodată... A-nceput să rîdă și a spus în glumă : „Ar fi mare păcat să zboare Adolphe peste zid înainte de-a fi rezolvat problema cuantelor !“

— Domnul Arnesson e acasă acum ? întrebă Vance. Am vrea să vorbim cu el despre ce-avem de făcut cu cei doi Drukker.

— S-a dus la Universitate azi dimineață, dar se-ntoarce pentru *lunch*. Se va ocupa de tot ce trebuie, sînt sigur. Eram singurii prieteni ai Lady-ei Mae și ai lui Adolphe. În acest timp o s-o pun pe Grete să facă ordine prin casă.

O lasarăm. Ne duserăm să-l interogăm pe profesorul Dillard.

CAPITOLUL XIX

Carnetul roşu

(Sîmbătă, 16 aprilie, prînz)

Profesorul era fără îndoială foarte tulburat, cînd am intrat în bibliotecă. Era întins în şezlong, cu spatele spre fereastră şi avea pe masă, lîngă el, nelipsitul lui porto.

„Te aşteptam, Markham, spuse el. Este inutil să ne ameţim cu vorbe goale. Moartea lui Drukker nu e întîmplătoare. Din clipa în care Pyne mi-a povestit împrejurările căderii lui Drukker, am înţeles că în morţile acestea a fost un plan preconceput.

— Adevărat, zise Markham. Mai mult, a murit şi doamna Drukker, aseară, cam în acelaşi timp cu fiul ei.

— Mai bine că nu i-a supravieţuit, răspunse profesorul. Ce pot să fac pentru dumneavoastră? Drukker a venit aici după masă, spre ora 8. Pardee stătuse cu noi la masă, iar Drukker a părut afectat că îl vede. Arnesson se distra să-l enerveze. Dar ştiind că Drukker dorea să discute ceva cu mine, l-am invitat în Parc...

— Aţi stat mult? spuse Markham.

— Nu. S-a ivit un incident neplăcut. Ne-am îndepărtat spre aleea pentru cai, unde a fost ucis bietul băiat. Nu trecuse nici jumătate de oră de cînd eram acolo, aplecaţi peste parapet, cînd a apă-

rut Pardee și s-a oprit la noi. Dar Drukker era atît de usturător în reflecțiile lui, încît Pardee ne părăsi repede. I-am propus lui Drukker să amînăm discuția pentru mai tîrziu. În plus, ceața deasă îi provoca usturimi în picioare. El s-a încăpățînat să mai rămînă.

— I-ați spus și lui Arnesson ?

— Nu l-am văzut pe Sigurd, cînd m-am întors. M-am gîndit că se culcase.

— Puteți să-mi spuneți, întrebă Markham, unde e cheia de la poarta dinspre alee ?

— Habar n-am, domnule. Dacă-mi aduc bine aminte, era agățată într-un cui, lîngă ușa de la sala armelor."

De la profesor am mers direct la Pardee. Se purta rece, chiar cu ostilitate.

„Știți, domnule Pardee, făcu Markham, că Drukker a căzut de pe zidul din Parc, aseară pe la 10, imediat după plecarea dumneavoastră ?

— Am aflat. Mare nenorocire. I-ați spus asta și profesorului Dillard ? Era cu Drukker.

— Da, de la el venim, interveni Vance. Ne-a spus că erați certați.

— Drukker era supărat, nu știu de ce, că m-a găsit la Dillard...

— Ați rămas mult timp la Dillard, după aceea ?

— Nu, vreun sfert de oră. Arnesson voia să se culce și am plecat. Înainte de a intra în casă, am trecut prin aleea de cai și i-am găsit pe Dillard și Drukker vorbind lîngă zid. Ca să nu par nepoliticos, m-am oprit o clipă. Dar fiindcă Drukker a făcut mai multe remarci neplăcute, iritate, m-am întors prin Strada 79, am traversat Drive și am intrat în casă.

— N-ați mai hoinărit puțin la întoarcere?

— M-am așezat la intrarea din Strada 79, să fumez."

Vreo jumătate de oră, Markham și Vance îl interogară pe Pardee, fără să scoată nimic de la el.

Mergînd spre ieșire, Arnesson veni spre noi dinspre poarta casei Dillard.

„Am aflat vestea cea tristă. Vin de la Universitate și mi-a spus profesorul că sînteți la Pardee. Știți ceva?"

Și, fără să aștepte răspunsul nostru:

„Asta-i alt cîntec din *Mama Gîscă*. Dintr-o dată, dispare toată familia Drukker... Ați dat de vreun fir?

— Ariadna nu ne-a acordat încă favorurile ei", răspunse Vance.

„Mai întîi ne ducem la casa familiei Drukker, spuse el, sînt mult lucruri de rezolvat. Sper că vă veți ocupa de afacerile familiei Drukker și de pregătirile ce trebuiesc făcute pentru funeralii."

Arnesson făcu o grimasă.

„Refuz să mă ocup de funeralii. Spectacol obscen. Dar Belle și cu mine, o să ne ocupăm de toate celelalte. Lady Mae a lăsat probabil un testament. Trebuie să-l găsim."

Vance se opri aproape de ușa de la subsol a casei Dillard, intră în sala armelor și ne ajunse din urmă, după ce căută ceva deasupra tocului ușii.

„Cheia de la alee nu e aici... A propos, cunoașteți cheia asta, domnule Arnesson?

— Vorbiți de cheia de la poarta de lemn?... Habar n-am. Nu trec niciodată pe acolo, nici eu, nici altcineva."

Intrarăm la familia Drukker prin curte. Belle Dillard și doamna Menzel erau în bucătărie.

„Hallo, Belle! zise Arnesson, salutînd. Mergi acasă, preiau eu comanda, nu-i o treabă pentru tine!"

Și o conduse pînă la ușă.

Ea șovăi, privindu-l pe Vance.

„Domnul Arnesson are dreptate, făcu el. Vom aranja totul. Dar, vă rog, două cuvinte. Dintotdeauna ați ținut cheia de la alee în sala armelor?

— Da, dintotdeauna. De ce? Nu mai e acolo?"

Ironic, Arnesson spuse:

„A plecat!... A dispărut!... Ce tragedie!"

După plecarea lui Belle, i se adresă lui Vance:

„Ce amestec are aici o biată cheie ruginită?

— Poate că nici unul, răspunse Vance. Haideți în salon, e mai bine."

Și după ce se așeză:

„Ne-ați face plăcere dacă ne-ați spune ce știți despre evenimentele din noaptea trecută."

Arnesson își luă pipa.

„Noaptea trecută, deci?... Bine. Pardee a venit la masă. Apoi Drukker, tot sub imperiul obsesiei cu cuantele lui, a venit să discute cu profesorul. Dar prezența lui Pardee îl enerva. S-a arătat irascibil, prost crescut... Profesorul a restabilit calmul, luîndu-l pe Drukker la plimbare. Pardee a mai rămas 15 minute și eu m-am dus să mă culc."

Își aprinse pipa.

„Povestea asta patetică este explicația morții sărmanului Drukker?

— Deloc, răspunse Vance, dar nu e lipsită de interes. L-ați auzit pe profesor cînd s-a întors?

— Da! cînd își tîrăște picioarul cu gută, cînd bocănește cu bastonul și zdrăngăne balustrada, sprijinindu-se de ea, nu te poți înșela asupra prezenței lui. Și aseară a făcut mai mult zgomot decît de obicei.

— Ce concluzie ați tras din toate astea? întrebă Vance, după un scurt răstimp.

— Îmi scapă detaliile. Profesorul nu era chiar în apele lui. Drukker a căzut de sus, de pe zid ca Humpty Dumpty, spre ora zece, și a fost găsit dimineață. Dar care a fost cauza șocului care a provocat moartea Lady-ei Mae? Cine sau ce i l-a provocat? Și cum?

— Asasinul a luat cheia lui Drukker și a venit aici imediat după crimă. Doamna Drukker l-a surprins în camera fiului ei. A urmat o scenă pe care a auzit-o bucătăreasa, din capul scărilor, și atunci doamna Drukker a sucombat ca urmare a unei dilatări a inimii.

— Scutindu-l astfel pe gentleman să o ucidă?

— E destul de clar, fu de acord Vance. Nu și motivul vizitei asasinului."

Arnesson continua să fumeze:

„De neînțeles, murmură el în sfîrșit. Drukker nu are nici obiecte prețioase, nici diamante... Băiat de treabă... nu din ăia care intră în afaceri îndoielnice... Nici un motiv pentru a-i răscoli cineva camera."

Vance părea neatent.

„Ce era cu teoria aceea la care lucra Drukker?

— Ah! O afacere grasă!" și Arnesson se însuflețea. „Era pe cale de a concilia teoria Einstein-Bohr... Ar fi revoluționat fizica... Ar fi devenit

ilustru... Păcat că a dispărut înainte de a fi rezolvat problema.

— Știți unde-și punea Drukker notele ?

— Avea un caiet făcut din foi volante, numerotate și clasate... Metodic și grijuliu în toate.

— Știți cum era caietul ?

— Sigur ! Mi l-a arătat de multe ori. Coperta roșie, foile mici și galbene, două sau trei foi mai mici și pe copertă numele lui, cu litere aurite...

— Unde ar putea fi caietul acum ?

— Într-un loc sau două, într-un sertar din cabinet sau în dulăpiorul din cameră.

— Ce-ar fi să mergeți să-l căutați ?"

Arnesson păru să ezite, dar reveni :

„Bună idee... E un document prea pretențios ca fie lăsat la întîmplare."

Și urcă.

Markham făcea turul camerei. Heath era neliniștit. Așteptam.

Arnesson reveni în mai puțin de zece minute, arătîndu-ne, dezolat, mîinile goale.

„Am căutat peste tot ! Imposibil de găsit !"

Se prăbuși într-un fotoliu și-și reaprinse pipa.

„Nu pot să-nțeleg... L-o fi ascuns ?

— Poate !", murmură Vance.

CAPITOLUL XX.

Némésis

SIMBĂTĂ, 16 APRILIE, ORA 13

Orologiul arăta ora 1, așa încît Markham, Vance și eu ne duserăm la Stuyvesant Club. Heath rămase acasă la Drukker, spre a continua procedura.

Markham, care avea o întîlnire cu șeful Poliției, ne lăsă singuri și, ca să treacă timpul, Vance mă duse la o audiție muzicală. Era deja noapte, cînd ne-am văzut toți trei, la ceai.

„Mă simt terminat! zise Vance. Toate crimele astea sînt atît de abil executate, încît nu reușesc să le înțeleg. Și nu-mi place deloc treaba asta!"

Oftînd, își sorbea ceaiul.

Deveni deodată serios.

„Markham, avem de a face cu crime model. Fără nici un fir care să ne ajute. Totuși, simt că se va desena ceva. Cheia enigmei există, pe legea mea! Să o luăm în ordine. Mai întîi a fost ucis Robin. Apoi Sprigg. Doamna Drukker era speriată de „Nebun". Apoi Drukker este împins de pe zid. Iată patru episoade distincte. Trei dintre ele au fost elaborate atent. Numai unul, cel cu așezarea „Nebunului" la ușa doamnei Drukker a fost făcut la întîmplare.

— Explică-te! zise Markham.

— Oh!, dragul meu! Cel care a adus „Nebunul" de negru a vrut să se pună la adăpost de orice bănuieli. Se văzuse amenințat de pericol și încerca să-l elimine. Amintește-ți faptele. Drukker părăsise sala armelor înaintea morții lui Robin și se așezase pe scărița de flori. Mai tîrziu a zărit pe cineva care vorbea de Robin. S-a-ntors acasă și atunci trupul lui Robin a fost transportat pe terenul de tir, iar doamna Drukker l-a văzut și a strigat. În felul acesta, asasinul înțelegea că ea era un martor periculos. Și atunci s-a hotărît să se ducă în camera ei, la miezul nopții, să-i lase piesa de șah ca semnătură și avertisment. Nu-și închipuia că biata femeie îl bănuia pe fiul ei.

— Dar de ce Drukker n-a spus cine era cu Robin în sala armelor ?

— El n-o credea pe acea persoană capabilă de o asemenea mîrşăvie. Şi cred că el însuşi a spus acest lucru acelei persoane şi s-a condamnat singur la moarte.

— Şi dacă ceea ce spui e adevărat, la ce ne poate fi de folos ?

— La episodul care ne era pregătit dinainte. Cînd un act secret este improvizat, rămîn întotdeauna detalii care scapă. Asasinul a ales ora la care toţi actorii erau în culise — ca să spunem aşa. Dar vizita aceea nocturnă, ah, e cu totul altceva. Nu se putea prevedea totùl, căci timpul presa... Drukker şi Dillard erau singuri, acolo, la ora aceea. Or, Drukker este eliminat acum. Atunci ?

— Ţi-aş atrage atenţia, zise Markham, că nu am controlat alibiurile celorlalţi.

— Hai, bătrîne, nu e încă ora şase. Şi tocmai avem nevoie de Arnesson.

— Ce mai e ?

— Sugestia ta, răspunse Vance, luîndu-l de braţ. Vom verifica alibiul lui Pardee."

După o jumătate de oră, stăteam jos, împreună cu Arnesson.

Vance îi întinse o foaie din carnet.

„Fiţi bun şi uitaţi-vă puţin, domnule Arnesson. E o copie a partidei de şah Pardee-Rubinstein. Mi se pare ciudat ce s-a întîmplat la reluarea partidei."

Arnesson luă hîrtia şi o studie cu ironia lui obişnuită.

„Ah ! este Waterloo-ul lui Pardee ?

— Ce-i asta, Markham ? interveni profesorul Dillard, sperî să pui mîna pe criminal cu ajutorul unei partide de şah ?

— Domnul Vance crede că ar putea ajunge la un rezultat...

— Ce glumă bună !"

Profesorul îşî mai puse un pahar de porto şi, luîndu-şi o carte, se cufundă în lectură.

Arnesson părea absorbit de studiul lui.

„Aici e ceva special. Timpii nu concordă. Ia să vedem... După foaia asta, Albul, adică Pardee, jucase pînă la momentul amînării o oră şi patruzeci de minute, iar Negrul, adică Rubinstein, o oră şi cincizeci şi opt de minute. Bun, 30 de mutări. Foarte bine. Dar timpii, la sfîrşitul jocului, cînd Pardee a abandonat, dau rezultate diferite : Albul nu a jucat decît 45 de minute, iar Negrul o oră şi 35 de minute."

Vance aprobă.

„Jocul, zise el, după ora 11, a durat două ore şi 19 minute şi s-a terminat la ora 1 şi 19 minute dimineaţa. Şi mutările lui Rubinstein din tot acest timp au cerut 49 minute mai mult decît cele ale lui Pardee. Înţelegeţi ce s-a întîmplat ?"

Arnesson îşi muşcă buzele şi privi hîrtia clipind din ochi.

„Nu-i clar. Dar ia staţi... Să stabilim poziţia la care se afla partida în momentul amînării şi s-o jucăm. Vreţi ? Ne-aţi spune părerea despre evoluţia jocului.

— Bună idee", răspunse Arnesson.

Apoi goli cutia pe tabla de şah.

„Acum, să vedem... Oh !, lipseşte „Nebunul" negru. Unde să fie ?"

Îi aruncă lui Vance o privire piezișă.

„Nu contează.“

El aranjă piesele, apoi se așeză și studie tabla de șah.

„Poziția lui Pardee nu mi se pare defavorabilă, zise Vance.

— Nici mie. E puțin ciudată.“

După cîteva clipe, Arnesson consultă din nou hîrtia.

„Să continuăm și vom vedea ce nu merge.“

După vreo șase mutări :

„Ah ! combinația lui Rubinstein era puternică ! Deștept tip !

— E posibil, nu-i așa, ca aplicarea acestei combinații să explice diferența de timpi între Negru și Alb ?

— Fără îndoială, și Rubinstein trebuie să fi fost în formă de n-a făcut diferența mai mare. Pentru a pregăti această combinație i-au trebuit 45 de minute.

— La ce oră credeți că a folosit Rubinstein aceste 45 de minute ?

— Păi... jocul a început la ora 11 ; șase mutări înainte de începutul combinației... Oh ! era sigur între 11,30 și 12,30... Da, cam așa. În total 36 de mutări. Apoi la a 44-a, Rubinstein a mutat pionul ca să dea „șah“ la „Nebun“ și atunci Pardee a abandonat... Da, combinația a fost făcută între 11,30 și 12,30.“

Vance privi piesele de pe tabla de șah. Erau acum în poziția în care le lăsase Pardee.

„De curiozitate, zise el calm, am dus jocul, noaptea trecută, pînă la final. Vreți să mergem pînă la capăt ?“

Arnesson studie poziția amănunțit timp de cîteva minute, apoi întoarse capul încet și ridică ochii spre Vance. Avea un surîs sardonic.

„Gata... Doamne ! ce situație ! Cinci mutări ale Negrului ca să cîștige. E o finală fără precedent. Nu-mi amintesc ceva asemănător. Ultima mutare ar fi „Nebunul" contra „Turei". Cu alte cuvinte, Pardee era învins de „Nebunul" Negru. Incredibil."

Profesorul Dillard puse cartea alături.

„Ce e ? întrebă el, apropiindu-se. Pardee a fost învins de „Nebun" ?

Se uită la Vance plin de admirație :

„Domnule, aveați motive serioase să investigați partida asta de șah..."

Se uita la tablă cu o expresie plină de tristețe. Markham era pradă celei mai mari uimiri.

„Ziceți că e neobișnuit să faci șah-mat numai cu un „Nebun" ? îl întrebă el pe Arnesson.

— Nu s-a mai întîmplat... E o poziție aproape unică. Și să i se întîmple tocmai lui Pardee, e de neînțeles !"

Izbucni într-un hohot de rîs batjocoritor.

„Asta mă face să mă gîndesc la Fatumul antic. Închipuiți-vă că „Nebunul" Negru a fost timp de 20 de ani oaia neagră a lui Pardee... „Nebunul" Negru este simbolul necazurilor lui. Și acum, în momentul în care era să-l învingă pe marele Rubinstein, iată că vine „Nebunul" și îl aruncă iar în întuneric."

Am plecat puțin după aceea.

„Nu mă mir, Vance, observă Markham, că Pardee s-a crispat ieri cînd i-am spus că „Nebunul" Negru își făcuse de cap la miezul nopții. A crezut că-l insulți.

— Poate..."

Vance privea în gol.

„Ciudat cum „Nebunul" ăsta a fost pentru el un coşmar, ani de zile.

— E greu să ţi-l închipui pe Pardee în rolul răzbunătorului", obiectă Markham.

Şi după cîteva minute :

„Ce vreţi să spuneţi, cînd vorbiţi despre diferenţa de timpi între jocurile lor ?

— Într-o partidă de acest tip, nici un jucător nu rămîne „la tablă" cît timp adversarul lui este ocupat să calculeze mutările."

Vance îşi aprinse tacticos o ţigară.

„Markham, calculele pe care le-a făcut Arnesson arată faptul că Pardee putuse să dispună de trei sferturi de oră cam pe la miezul nopţii."

CAPITOLUL XXI

Crimele şi matematica

(Sîmbătă, 16 aprilie, ora 8,30)

„Nu văd cum ar putea să ne ajute descoperirea acestei fisuri în alibiul lui Pardee, zise Markham. Ba, dimpotrivă, nu face decît să complice lucrurile, deja încurcate.

— Aşa e, răspunse Vance. E o crimă de matematician."

În timpul investigaţiilor, nimeni nu pronunţase numele posibilului asasin. Totuşi, în sinea noastră, ştiam că vinovatul e printre cei cu care discutam.

„O crimă de matematician ? articulă Markham.

— Criminalul nostru are bun simţ, susţinu Vance, iar actele lui nu sînt lipsite de logică... Ca să înţelegem aceste crime, să luăm în calcul mai întîi satisfacţia, cîştigul matematicianului. Căci toate speculaţiile tind să scoată la iveală insignifianţa planetei noastre şi a vieţilor noastre. Care este cîmpul de investigaţie al matematicianului? Pe de o parte, măsurarea spaţiului infinit, în termeni de ani-lumină şi pe de alta măsurarea electronului care este atît de infinit de mic, încît a fost obligat să inventeze unitatea lui Rutherford, o milionime de micron. Mai e de mirare, după toate acestea, că acei ce se ocupă cu studierea unor mărimi atît de prodigios disproporţionate ajung uneori să piardă noţiunea valorilor terestre?"

Vance făcu un gest larg şi vag.

„Nu sînt oare în toate acestea suficiente argumente pentru dezaxarea spiritului unui om? Şi ce înseamnă pentru un asemenea spirit viaţa unui om sau existenţa însăşi?

— Dar crimele sînt premeditate, deliberate! obiectă Markham.

— La persoanele anormale, al căror timp este consacrat în întregime concentrării mintale intense, subconştientul este apt să producă manifestări violente."

Vrance se opri şi trase de mai multe ori din ţigară.

„Markham, aşa e, aceste asasinate fantastice, incredibile, au fost montate de un matematician ca ieşire dintr-o viaţă de speculaţii abstracte. Ele îi îndeplinesc toate exigenţele, sînt clare şi precise, admirabil executate. Şi fără a pune la socoteală înalta lor precizie imaginativă, totul le recomandă ca fiind opera unei inteligenţe dezaxate.

— Dar cum îți explici umorul lor macabru ? întrebă Markham.

— Umorul este o detentă. În aceste crime à la *Mama Gîscă* îl avem pe matematicianul care reacționează prin acte frivole spre a-și echilibra ființa."

Markham reflectă îndelung. În fine, făcu o mișcare :

„Înțeleg, zise, cum aceste crime ar putea fi puse pe seama unei persoane oarecare, pe care o cunoaștem, dar rămîn de explicat scrisorile către presă.

— Umorul trebuie să se răspîndească, argumentă Vance. Necesitatea de a te etala...

— Dar „Nebunul" ?

— Ah ! iată-ne într-un punct nevralgic. Cred că motivul existenței acestei groaznice orgii de umor rezidă în această semnătură secretă."

Markham se întoarse încet.

„Șahistul și astronomul sînt incluși în teoria ta ?

— Da, răspunse Vance. Jocul de șah a devenit o afacere de matematici abstracte... și astronomul, mai mult decît fizicianul speculativ, poate avea impresia foarte vie a insignifianței planetei și vieților noastre."

Rămaserăm mult timp pe gînduri. Într-un tîrziu, Markham întrebă :

„De ce să fi luat Pardee, în seara aceea, piesa de șah a lui Arnesson, în loc s-o ia pe cea de la Club ?

— Nu piesa era esențială, cred. Și-apoi, toate bănuielile din lume nu v-ar autoriza să întreprindeți ceva împotriva lui. Chiar dacă am cunoaște

asasinul, tot n-am putea... Îți spun, Markham, avem de-a face cu un creier extrem de viclean. Singura noastră speranță este să creăm o dovadă...

— Mîine dimineață, declară Markham, îl voi trimite pe Heath să controleze alibiul lui Pardee. La prînz, vom avea la lucru 20 de oameni. Vor chestiona pe fiecare, vom merge din casă în casă. Dacă vom putea găsi pe cineva care l-a văzut într-adevăr pe Pardee în vecinătatea casei Drukker spre miezul nopții, vom avea atunci dovada...

— Așa e, aprobă Vance. Va fi punctul de plecare. Da, dați ordine lui Heath și oamenilor lui să înceapă treaba."

Sergentul nu mai avu cum să verifice alibiul. Înainte de ora 9, a doua zi dimineață, Markham sună la ușa lui Vance și-l anunță că Pardee se sinucisese.

CAPITOLUL XXII

Castelul de cărți

(Duminică, 14 aprilie, ora 9)

Uluitoarea veste a morții lui Pardee produse asupra lui Vance un efect extrem de curios. El îl privi o clipă pe Markham, de parcă nu-i venea să creadă. Apoi îl cuprinse o neliniște febrilă.

„Pe legea mea ! strigă el. Asta-i nemaipomenit... Cine ți-a spus ?

— Profesorul Dillard m-a sunat la telefon acum o jumătate de oră. S-a sinucis în sala armelor, acasă la profesor deci, noaptea trecută. Pyne

l-a găsit. L-am informat pe sergentul Heath, înainte de a veni aici..."

Vance nu răspunse. Își bău cafeaua distrat, apoi se ridică și-și luă bastonul și pălăria.

„Sinucis... murmură el coborînd scările. Da, așa o fi. Dar cum ai spus și tu, sfîrșitul nu e prea îmbucurător..."

Merserăm la Dillard, unde ne primi Pyne. După noi apăru și Heath.

Profesorul Dillard ne conduse în sala armelor. Storurile erau trase, lampa electrică aprinsă și ferestrele închise.

„Nu m-am atins de nimic", se grăbi profesorul.

Markham se apropie de masa de răchită din mijloc. Corpul lui Pardee era prăbușit pe un scaun, cu fața spre terenul de tir. Capul și umerii aplecați pe masă, mîna dreaptă atîrnînd pe lîngă corp, degetele crispate țineau încă în mînă pistolul automat. Pe tîmpla dreaptă se vedea o rană oribilă, de unde se prelinsese mult sînge.

Dar altceva ne atrase atenția. Revistele și ziarele care acopereau de obicei masa, fuseseră puse cu grijă alături și pe locul rămas liber, chiar în fața cadavrului, se ridica un minunat castel de cărți. Construcția ar fi încîntat orice copil. Îmi amintii atunci de vorbele lui Vance din ajun, despre distracțiile copilărești ale spiritelor științifice.

„Hic jacet John Pardee, murmură el plin de respect. Și iată casa pe care Jack a făcut-o"... o casă din cărți de joc..."

Se apropie ca să-l vadă mai detaliat, dar se lovi de masă și delicatul edificiu se surpă.

Markham se-ntoarse spre Heath:

„L-aţi informat pe medicul legist ?

— Sigur. (Sergentul părea hipnotizat). Şi Burke va veni, de va fi nevoie de el.“

Se duse spre fereastră, trase storurile, lăsînd să intre soarele. Apoi se-ntoarse spre cadavru. Îngenunchie lîngă el.

„S-ar zice că e pistolul de calibrul 38 care era în sertar, observă el.

— Fără îndoială“, răspunse Vance.

Heath se ridică şi ducîndu-se spre dulapul cu scule, inspectă sertarul.

„Chiar aşa. După vizita doctorului, o s-o-ntreb pe Miss Dillard dacă îl cunoaşte.“

Chiar atunci, în halat, Arnesson năvăli precipitat.

„Pe toate vrăjitoarele ! strigă el, mi-a spus Pyne... (Se apropie de masă şi-l privi pe Pardee). Sinucis, nu ? De ce nu s-a dus la el acasă pentru asta ? E o treabă de şahist ! (Se uită la Markham). Sper că n-o să avem necazuri. Şi-aşa s-a vorbit destul de noi. Cînd îl luaţi de aici ? Nu vreau să-l vadă Belle.

— După ce-l examinează medicul, îi spuse Markham sec. Şi n-are rost s-o chemăm pe Miss Dillard.

— Perfect.“

Arnesson nu se mişca. Încet, îşi reluă aerul obişnuit.

„À propos, era pe masă un castel de cărţi, cînd am intrat...

— Ah ! Chiar mă întrebam ce-i cu ele.. Un castel de cărţi, nu ? Ce copilărie ! Ştiţi de ce ?

— Deloc. „Casa pe care Jack a făcut-o“ ar putea explica multe lucruri...

— Înțeleg. (Arnesson căscă ochii mari). Să te amuzi cu jocuri de copii pînă la sfîrșit... ba chiar pînă la sfîrșitul tău ! Ciudată idee."

Și urcă în cameră.

Profesorul se uitase la Arnesson cu ochi paterni. Se-ntoarse spre Markham..

„Lui Sigurd nu-i place să-și arate emoțiile. Nu-i luați în serios purtările extravagante."

Înainte ca Markham să fi putut răspunde, Pyne îl introduse pe detectivul Burke. Vance profită de această ocazie pentru a-l chestiona pe majordom.

„Cum ați intrat în sala armelor azi dimineață ?

— În Oficiu era aer închis, domnule, și am deschis ușa din dosul scării, ca să se aerisească, domnule. Atunci am văzut storurile trase..."

— De obicei nu sînt trase ?

— Nu, domnule, în camera asta nu !

— Dar ferestrele ?

— Le las întotdeauna întredeschise noaptea.

— Azi noapte au fost deschise ?

— Da, domnule.

— Foarte bine. Și după ce ai deschis ușa, azi dimineață ?

— Mă duceam să sting lumina, cînd l-am văzut pe bietul domn cu capul pe masă. L-am informat imediat pe profesor.

— Beedle știe ceva ?

— I-am spus după ce ați venit dumneavoastră.

— La ce oră ați urcat, tu și Beedle, aseară ?

— La zece, domnule."

După plecarea lui Pyne, urcarăm cu profesorul în bibliotecă. Doar Burke rămase în sala armelor.

„Îmi pare rău, dar nu prea am ce să vă spun, zise profesorul. Pardee a venit aseară, după cină, pretextînd că are ceva de vorbit cu Arnesson, dar,

în realitate, cred că voia s-o vadă pe Belle. Însă ea s-a scuzat și a plecat devreme. Pardee a rămas pînă după ora 11. Apoi a ieșit și nu l-am mai văzut...

— Dar, zise Vance, dacă Pardee a venit s-o vadă pe nepoata dumneavoastră, cum vă explicați că și-a prelungit vizita atît de tîrziu ?

— Nu-mi explic. (Bătrînul era perplex). Mi-a dat impresia că era cu mintea tulbure și bucuros să se afle în compania cuiva. Pînă la urmă i-am spus, un pic cam brutal, poate, că pare obosit. A-nțeles și s-a grăbit să plece.

— Unde era domnul Arnesson, aseară ?

— Sigurd a rămas să stea de vorbă cu noi vreo oră, după ce-a plecat Belle. Își petrecuse după-amiaza făcînd ordine în casa familiei Drukker.

— Cît era ceasul ?

— 10,30 aproximativ.

— Și spuneți, continuă Vance, că domnul Pardee vi s-a părut obosit ?

— Nu era chiar oboseală. (Profesorul își fuma pipa, destul de mohorît). Părea descurajat, aproape melancolic.

— Vi s-a părut că era înfricoșat ?

— Nu, absolut deloc, mai degrabă era cuprins de o tristețe adîncă.

— La plecare l-ați însoțit pe hol... adică ați observat încotro a luat-o ?

— Nu. Mi-a spus bună-seara și am crezut că iese.

— V-ați dus în cameră imediat după aceea ?

— După zece minute. Aveam de aranjat niște hîrtii."

Vance reflecta. Markham reluă :

„Presupun că e inutil să vă întreb dacă ați auzit, noaptea trecută vreun zgomot care să semene cu o împușcătură ?

— Totul era liniștit în casă. Și, în orice caz, n-aș fi auzit nimic. Sînt două rînduri de scări, holul de jos, un coridor și în plus uși grele, fără să mai vorbesc de pereții foarte groși.

— Și nimeni, interveni Vance, chiar și din stradă, n-ar fi putut auzi, ferestrele fiind închise cu grijă....“

Profesorul făcu un semn cu capul și-l privi fix.

„Exact. Văd că ați observat. Nu înțeleg de ce Pardee a închis ferestrele.

— Niciodată nu s-au găsit explicații satisfăcătoare pentru ciudățeniile crimelor, făcu Vance, care adăugă după o scurtă liniște : despre ce ați vorbit cu domnul Pardee ?

— Despre mai nimic. Eram oarecum absorbit de lectura unui articol al lui Lilliken din Physics Review și am încercat să-l captivez și pe el. Dar, cum v-am spus, se gîndea alurea și și-a petrecut cea mai mare parte a timpului în fața tablei de șah.

— Ah ! Chiar așa ? E foarte interesant.“

Vance întoarse capul spre tabla cu pricina. Mai erau pe ea încă vreo cîteva piese. Se ridică și se apropie de măsuță, apoi se întoarse și se reașeză.

„Foarte curios, spuse aprinzîndu-și o țigară. Piesele sînt așezate exact ca în momentul abandonării partidei cu Rubinstein.“

Profesorul privi de asemenea tabla de șah și păru surprins.

Cîteva clipe mai tîrziu, Burke ne anunță sosirea doctorului. Lăsîndu-l singur pe profesor, coborîrăm în sala armelor.

„Cînd se vor termina toate astea ? făcu mormăind medicul. Asasinate, morți subite, sinucideri ! Mai bine mi-aș lua o slujbă la un abator.

— O să se termine în curînd !“ răspunse Vance.

Doctorul desprinse revolverul din mîinile încleștate ale cadavrului :

„Sergent, ăsta-i pentru muzeul vostru.“

Heath puse revolverul în buzunar.

„Cînd s-a produs moartea, doctore ?

— Pe la miezul nopții. Poate mai devreme, poate mai tîrziu... Alte întrebări ?“

Heath scrîșni din dinți.

„Chiar credeți că s-a sinucis ?“

Doremus îl privi lung.

„Dar cum altcumva ? Arma era în mîna lui. Gaura din tîmplă are dimensiunea glontelui. Poziția corpului e firească. Nu sînteți sigur ?“

Markham răspunse :

„Dimpotrivă, doctore. Noi hotărîsem deja că a fost o sinucidere.

— Deci asta e ! O sinucidere. Totuși, să-l examinez încă o dată... Ajută-mă, sergent.“

Cînd Heath se duse să-l ajute la ridicarea trupului lui Pardee și la așezarea lui pe divan, noi merserăm în salon, unde apăru și Arnesson.

„Care e verdictul ? întrebă el, lăsîndu-se într-un fotoliu. Sper că nu vă îndoiți că omul s-a sinucis.

— Ce-i cu întrebarea asta, domnule Arnesson ? întrebă Vance.

— E un fel de-a spune. Se-ntîmplă lucruri atît de ciudate pe aici !

— Oh ! E adevărat ! (Vance încerca să fie convingător). Nu, doctorul nu are nici o îndoială în privința asta. Ați avut impresia aseară că lui Pardee îi trecea prin cap să se sinucidă ?“

Arnesson reflectă.

„E greu de spus. În general nu era un om vesel.... La urma urmelor, nu știu. Totuși, din moment ce spuneți că nu există nici o îndoială, e clar.

— Perfect. Și acum cum situați povestea asta în ecuația dumneavoastră ?

— Ecuația mea s-a prăbușit. Inutil să mă las furat de speculații nesfîrșite. Ceea ce nu pot să înțeleg e de ce a ales sala armelor.

— Aici era un revolver gata pregătit, observă Vance. Și asta îmi aduce aminte de ceva. Sergentul Heath ar vrea ca Miss Dillard să identifice revolverul. E doar o formalitate.

— Simplu. Unde-i ?"

Heath i-l dădu și Arnesson se oferi să-l arate lui Belle, dar Vance îl opri :

„Întrebați-o pe Miss Dillard dacă de obicei erau cărți de joc în sala armelor ?"

Arnesson reveni repede și confirmă că revolverul era chiar cel din dulap și că nu numai că erau cărți de joc în sala armelor, dar și că Pardee cunoștea acest lucru.

Apoi veni doctorul Doremus care întări că Pardee se sinucisese.

„Pe această bază îmi voi face raportul, continuă el. Nu văd alte perspective."

Markham făcu un gest de satisfacție.

„Nu discutăm concluziile dumneavoastră, doctore. În fapt, sinuciderea concordă cu ceea ce știm deja ; și ea închide perfect seria „Nebunului".

Seara, la Club, Markham, Vance și cu mine eram în fumoar. Heath venise și plecase. Fusese pregătit un comunicat pentru presă : relata circumstanțele sinuciderii lui Pardee și anunța sfîrșitul afacerii cu „Nebunul". Vance aproape că nu

scosese o vorbă toată ziua. Ba chiar refuzase să colaboreze la raportul oficial. Acum se revanșa, exprimîndu-și neliniștile :

„E simplu, Markham, e prea simplu. Totul pare logic, dar nu mă pot mulțumi cu așa ceva. Nu mi-l pot imagina pe „Nebun“ încheindu-și astfel cariera...“

Markham părea încurcat.

„Nu am argumente hotărîtoare ca să contrazic, oftă Vance, dar gîndul nu-mi dă pace. Moartea lui Pardee e un lucru lipsit de imaginație, chiar dacă acoperă un evantai de întîmplări ciudate.

— De unde știi că el nu-și epuizase fantezia și jocurile, iar sinuciderea și-o pregătise pentru final ? Nu e neverosimil...

— E adevărat, dar, dacă sinuciderea s-ar putea explica, motivele crimelor rămîn încă foarte confuze.

— Pardee o iubea pe Belle Dillard, observă Markham, știind că Robin îi făcea curte. Mai mult, era foarte gelos pe Drukker.

— Dar Sprigg ?

— Despre el ne lipsesc, în adevăr, datele...“

Vance dădu din cap.

„Nu putem clasifica crimele după motive. Toate își au rațiunea de a fi în aceeași sursă.“

Markham devenea nerăbdător.

„Și dacă sinuciderea lui Pardee n-ar avea nici o legătură cu crimele, am terminat-o și la propriu și la figurat !

— Da, da ! Am terminat-o. Totuși insist să cred că moartea lui Pardee se leagă incontestabil de celelalte crime... Aș vrea să știu de ce castelul acela de cărți a căzut așa de ușor cînd am atins masa....

— Ah...

— ...și de ce n-a căzut cînd capul și umerii lui Pardee s-au prăbușit pe masă după împușcătură...

— Asta n-are nici o importanță, obiectă Markham. Prima zguduitură doar le-o fi clintit... Stai! Vrei să spui că a construit cineva castelul de cărți după moartea lui Pardee?

— Doar îmi las curiozitatea juvenilă să hălăduiască. Înțelegi?"

CAPITOLUL XXIII

O descoperire uimitoare

(Luni, 25 aprilie, ora 8,30)

Trecură opt zile. Funeraliile lui Drukker avuseseră loc în căsuța din strada 76 și asistară la ea numai familia Dillard și Arnesson, plus cîteva persoane de la Universitate, care ținuseră să-și dovedească admirația față de savant.

Vance și cu mine eram la casa mortuară în momentul ceremoniei, cînd veni o fetiță care adusese un buchet de flori, culese de ea, și-l rugă pe Arnesson să i le dea lui Drukker. Mă așteptam de la el la un răspuns batjocoritor, dar am fost surprins să-l aud spunînd aproape pe un ton tandru:

„O să i le dau imediat, Madeleine. Și doamna Drukker îți va fi recunoscătoare pentru că ți-ai amintit de el."

Și întorcîndu-se spre noi:

„Era marea prietenă a lui Drukker. Ciudat om. Nu se ducea niciodată la teatru, detesta călătoriile,

singura lui distracție fiind să-i distreze pe cei mici."

Menționez acest episod pentru că, în ciuda insignifianței lui, avea să fie inelul principal în lanțul dovezilor pe care le căutam cu înfrigurare și care avea să rezolve enigma crimelor „Nebunului".

Moartea lui Pardee crease o situație aproape unică în analele crimei. Raportul lui *District Attorney* se hotărîse la vinovăția probabilă a lui Pardee. Într-adevăr, Markham era prea onest ca să afirme un fapt în privința căruia n-ar fi avut dovezi absolute și lăsă să se întrevadă, pentru calmarea opiniei publice, că afacerea era clasată.

Manhattan Chess Club a fost în mod sigur locul unde s-a vorbit cel mai puțin despre această afacere, iar membrii lui avură delicatețea să asiste aproape toți la funeraliile lui Pardee.

Primul act al lui Markham, după decesul lui Pardee, a fost să-l pună pe Sperling în libertate și să retragă gardienii care păzeau casa Dillard. Vance nu aproba această măsură, dar raportul doctorului fusese atît de concludent încît Markham nu avu încotro. Cu atît mai mult cu cît el era convins că moartea lui Pardee pusese capăt, o dată pentru totdeauna necesităților de investigație. De aceea, probabil că se distra în fața îndoielilor lui Vance.

Toată săptămîna care urmă descoperirii corpului lui Pardee, Vance nu mai fu același om. Își pierduse miraculosul echilibru. Înțelegeam că era în așteptare de noi evenimente.

A doua zi după funeraliile lui Drukker, Vance se duse la Arnesson și, vineri seara, îl însoți la *Fantomele* lui Ibsen.

În cursul serii, Arnesson îi împărtăși planul său de a se căsători cu Belle, în iunie. El află că și

doamna Drukker îi lăsase, prin testament, toată averea.

Cît despre mine, dacă aș fi putut ghici ce avea să se întîmple în săptămîna aceea, cred că mi-ar fi cedat nervii ; căci afacerea „Nebunul“ nu se încheiase.

Luni, 25 aprilie trebuia să luăm masa cu Markham la Bankers Club și apoi să mergem la reprezentația cu *Maeștrii cîntăreți*. Dar în seara aceea n-am asistat la triumful lui Walther. Am observat tulburarea lui Markham și abia ne așezasem în restaurantul de la Club că-mi și spuse că primise, în cursul după amiezii, un telefon de la profesorul Dillard.

„Vrea să mă vadă chiar în seara asta, spuse el, și cum eu ezitam să răspund, a insistat. Mi-a spus că Arnesson va lipsi toată seara și n-am mai avea așa o ocazie decît atunci cînd, poate, va fi prea tîrziu. Dar n-a vrut să explice nimic și mă așteaptă la cină.“

Vance ascultase cu cel mai viu interes.

„Sigur, Markham. Mă așteptam la convocarea asta. Probabil că adevărul va ieși la iveală.

— Care adevăr ?

Despre vinovăția lui Pardee.“

La ora 8,30 eram la poarta lui Dillard și Pyne ne conduse direct în bibliotecă.

Profesorul ne salută cu o rezervă calculată.

„Vă mulțumesc, domnule Markham, zise el fără să se ridice. Luați loc și serviți o țigară. Trebuie să vă vorbesc... Nu știu cum să încep. Toată săptămîna m-am luptat cu ideile. Am profitat de absența lui Sigurd ca să vă rog să veniți aici.

— La ce vă referiți ? întrebă Markham.

— La nimic clar. Totul e vag, dar insistent. Pe Belle am trimis-o, pentru cîtva timp, la niște prieteni... Principalul e că în ultima vreme mi s-au accentuat niște îndoieli. Aș vrea să știu dacă poliția este convinsă că această afacere teribilă s-a încheiat. Dacă aș fi sigur, asta m-ar ajuta să scap de îndoielile care mă hărțuiesc zi și noapte.

— Și dacă v-aș spune că nu sînt convins ?"

Neliniștea se citea în ochii profesorului. Scoase un suspin adînc.

„Ceea ce-i mai greu, spuse el, e să-ți știi datoria. Poate am greșit, chemîndu-vă ?"

Deși vorbele au fost obscure, Markham îi răspunse cu simpatie :

„Înțeleg că succesiunea atît de apropiată a acestor tragedii a creat o atmosferă propice îndoielilor. Dar nu trebuie să vă faceți probleme.

— Sper să aveți dreptate, murmură profesorul. (Dar nu era liniștit). Închipuiți-vă, Markham... reluă el. (Dar nu continuă). Da, sper să aveți dreptate...

— Spuneți-mi, profesore Dillard, interveni Vance, dacă s-a întîmplat ceva, oricît de neînsemnat, care a dat naștere incertitudinilor dumneavoastră !

— Nu, nimic ! Am tatonat doar niște posibilități. Logica pură e bună în principiu.

— „Așa e", zise Vance.

Markham se ridică să plece, dar profesorul îl opri.

„Sigurd trebuie să se întoarcă, îi va face plăcere să vă vadă... A propos, domnule Vance, Sigurd mi-a spus că ați fost împreună la *Fantome*, săptămîna trecută. Vă place Ibsen ?

— Am citit mult Ibsen. Incontestabil e un geniu, dar nu are forma estetică sau profunzimea filozofică a lui Goethe, de exemplu.

— N-o să vă înțelegeți niciodată în privința asta cu Sigurd."

Markham se scuză că nu poate să mai stea și, după cîteva minute, coboram pe West End Avenue.

„Te rog să observi, dragul meu, zise Vance, că modestul tău colaborator nu e singurul care are îndoieli asupra dorinței lui Pardee de a muri. Și trebuie să-ți spun că nu l-ai convins deloc pe profesor.

— Îi înțeleg foarte bine starea de spirit, răspunse Markham. Prea multe crime au zdruncinat casa aia.

— Asta nu e o explicație. Bătrînului gentleman îi e teamă. Și știe ceva ce nu vrea să ne spună.

— N-am chiar impresia asta.

— Oh! Markham! Dragul meu Markham! Chiar n-ai ascultat mica lui poveste, întretăiată de ezitări? Ai fi zis că voia să ne sugereze ideile lui fără să se compromită. De asta ținea atît de mult să te vadă în lipsa lui Arnesson."

Deodată, Vance se opri din mers. Ochii i se măriseră.

„Vai! dragul meu! De asta mi-a vorbit despre Ibsen... Pe legea mea! Ce idiot am fost! (Se uita la Markham scrîșnind din dinți). Adevărul, în sfîrșit! Și nici tu, nici eu, nici poliția nu l-a descoperit, ci un dramaturg norvegian, mort de 20 de ani. În Ibsen e cheia misterului."

Markham crezu c-a-nnebunit. Dar nici n-avu timp să spună ceva, că Vance chemase deja un taxi.

„Cînd ajungem acasă, o să-ți arăt ce vreau să-ți spun. E incredibil, dar adevărat. Și ar fi trebuit să ghicesc de mult...

— Dacă ar fi vară, zise Markham, aș crede că te-a bătut soarele în cap.

— De la început am știut că sînt trei vinovați probabili. Fiecare dintre ei, era, psihologic, capabil să ucidă, cu condiția ca declanșarea emoțiilor lui să-i fi distrus echilibrul moral. Deci nu trebuia să așteptăm decît semnul care să dea consistență bănuielilor. Drukker era unul dintre ei, dar a fost ucis. Mai rămîneau doi și Pardee s-a sinucis, cel puțin după toate aparențele. Recunosc că această moarte putea naște bănuiala că el e vinovatul. Dar eu tot am în cap o îndoială care mă chinuie. Moartea lui nu e o dovadă, și castelul de cărți m-a pus pe gînduri. Am așteptat deci și am supravegheat a treia posibilitate. Acum știu că Pardee era nevinovat și că nu s-a sinucis. El a fost ucis ca Robin, ca Sprigg, ca Drukker. Moartea lui e o altă glumă macabră. Și cred că asasinul tocmai își rîde de noi.

— Dar cum de-ai ajuns la concluzii atît de fantastice ?

— Nu mai e vorba de raționamente. Am în sfîrșit o explicație a acestor crime și știu semnificația semnăturii „Nebunul". O să-ți arăt dovada imediat."

Cînd ajunserăm în apartamentul lui, ne conduse în bibliotecă.

„Am avut tot timpul dovada la degetul cel mic."

A luat, de pe etajera unde erau plasate piesele de teatru, al II-lea volum al operelor lui Henrik Ibsen. Și, după ce a găsit piesa intitulată *Pretenders*. a pus, deschisă, cartea pe masă.

„Iată rolurile piesei favorite a lui Arnesson", zise el.

Intrigat, Markham luă volumul, în timp ce eu priveam peste umărul lui. Printre numeroasele roluri, citii, „Nicholas Arnesson, Bishop of Oslo.[1]. Dar nu citirăm mai mult. Ochii îmi erau aţintiţi pe acest nume. Şi mi-am amintit... Episcopul Arnesson era numele unuia dintre personajele cele mai hidoase din toată literatura. Era reprezentat ca un monstru cinic care prefăcea în bufonerii oribile tot ce era bun şi sănătos în existenţa umană.

CAPITOLUL XXIV

Act final

(Marţi, 26 aprilie ora 9)

Cu această stupefiantă revelaţie, afacerea „Nebunul" intră în ultima şi cea mai teribilă fază. Heath fusese informat amănunţit asupra descoperirii făcute de Vance. Ne hotărîrăm să ne adunăm în consiliul de război, chiar a doua zi, la biroul lui *District Attorney*.

Cînd ne-am despărţit în ajun, Markham era mai tulburat şi mai nehotărît ca niciodată.

„Nu ştiu ce să fac, zicea el. N-aveam nici o dovadă împotriva acestui om. Dar poate vom găsi posibilitatea de a acţiona. Nu sînt partizanul tor-

[1]. Bishop of oslo, Episcop de oslo. Bishop în engleză, desemnează şi piesa de şah pe care aici o numeşte „Nebunul" (n.a.).

turii, totuşi recunosc că dacă aş avea dreptul să folosesc chingile şi întrebarea..."

Vance şi cu mine eram la biroul lui puţin după ora 9. Swacker ne rugă să aşteptăm. Markham, explică el, e ocupat. Şi noi nici nu ne aşezarăm bine că şi intră Heath, tot pus pe fapte mari.

„Treaba voastră, domnule Vance, proclamă el, precis aveţi cheia situaţiei. Dar ce ne va aduce ea nou? Nu prea văd. Noi nu putem aresta un om numai fiindcă numele lui figurează într-o carte.

— Dar poate că vom putea, într-un fel sau altul, să o facem cu forţa, răspunse Vance şi, în orice caz ştim la ce să ne aşteptăm."

Peste zece minute, Swacker ne introduse la Markham.

„Iertaţi-mă că v-am făcut să aşteptaţi. Eram cu un oaspete neaşteptat. (Vocea suna încrîncenat). Alte neplăceri... şi ce-i mai curios e că a apărut un caz întîmplat în aceeaşi parohie din Riverside Park, unde a fost ucis Drukker. Dar nu e de competenţa mea... (El adună cîteva hîrtiuţe). Acum, să revenim la ale noastre.

— Da' ce s-a mai întîmplat în Riverside Park?" întrebă Vance preocupat.

Markham ezita să răspundă.

„Nimic care să ne intereseze. O răpire, după toate aparenţele. Ziarele de dimineaţă oferă o mică informaţie, dacă asta vă interesează...

— Eu nu citesc ziarele."

Vance, deşi părea detaşat, avea o anumită intonaţie a glasului, care îmi atrase atenţia.

„Ce s-a întîmplat?"

Markham părea nerăbdător.

„A dispărut un copil de pe terenul de recreaţie, ieri, după ce vorbise cu un străin. Tatăl lui a venit

să-mi ceară ajutorul. L-am trimis la biroul de persoane dispărute... Ei, eşti mulţumit ?

— Deloc, insistă Vance. Îmi trebuie detalii... Partea aceea din Parc are pentru mine o importanţă capitală."

Markham îl privi printre pleoapele întredeschise.

„Iată cum stau lucrurile... O fetiţă de 5 ani, Madeleine Moffat, se juca într-un grup de copii de vîrsta ei, aseară, pe la 5,30 se urcase pe o movilă de lîngă zid şi cînd, puţin mai tîrziu, guvernanta a venit să o caute, dispăruse. Alte două fetiţe au povestit că văzuseră un bărbat vorbind cu micuţa lor prietenă cu puţin înainte de dispariţia ei. Poliţia a fost alertată şi au început cercetările. Asta-i tot, pentru moment.

— Madeleine !"

Vance repetă numele de mai multe ori.

„Spune, Markham, nu ştii dacă fetiţa îl cunoştea pe Drukker ?

— Ba da ! Taică-su mi-a spus că era mereu invitată la el...

— Dar am văzut-o şi eu pe fetiţa asta !"

Şi Vance se ridică, îşi băgă mîinile în buzunare şi-şi aţinti ochii în parchet.

„O copilă adorabilă, cu bucle de aur. I-a adus un buchet de flori lui Drukker, în dimineaţa înmormîntării... Şi acum a dispărut după ce a vorbit cu un necunoscut !

— Da' ce te-a apucat ?" întrebă Markham surescitat.

Vance parcă nu auzea.

„De ce vi s-a adresat taică-su ?

— L-am cunoscut pe Moffat acum cîţiva ani... Pe vremea aceea avea legături cu administraţia oraşului. E disperat şi se agaţă de orice speranţă. Crimele

recente ale „Nebunului“ l-au neliniştit cumplit... Dar, Vance, nu sîntem aici ca să discutăm despre această dispariţie.“

Vance îşi ridică privirea, fremătînd.

„Taci !... Da, da, asta-i, murmură el. A venit momentul...“

Se repezi spre Markham şi-l apucă de mînă.

„Hai... şi repede ! E ultima noastră şansă !“

Îl luă pe sus, pe Markham, din fotoliu.

„De-o săptămînă mă tem de aşa ceva.“

Markham se desprinse din strînsoare.

„Vance, nu ies de aici pînă nu-mi explici...

— Continuă tragedia, e ultimul ei act. Acum e rîndul „Micuţei Miss Muffet“. Numele nu e chiar identic, dar n-are importanţă. E suficient pentru glumele „Nebunului“. De altfel, va explica în ziare cum stau lucrurile. Precis că el a pus-o pe fetiţă să se cocoaţe pe movilă şi s-a aşezat lîngă ea. Şi acum uite c-a dispărut, a speriat-o...“

Markham făcu cîţiva paşi fără să înţeleagă, iar Heath, dîndu-şi ochii peste cap, se îndreptă spre uşă. Oare credeau ei în interpretarea lui ? Oricum, se lăsară în seama lui Vance. Ne grăbeam spre staţia de metrou, avîndu-l cu noi şi pe detectivul Tracy.

„E-o treabă serioasă, îi explicase Vance, te poţi aştepta la orice.“

Coborîrăm în staţia Franklin Street şi după cîteva minute ne îndreptam spre oraş în maşina lui *District Attorney*. Tot drumul, nimeni n-a deschis gura. Dar, în timp ce parcurgeam străzile din Central Park, Vance ne spuse :

„Poate greşesc, dar trebuie să riscăm. Dacă aşteptăm ziarele, va fi prea tîrziu. Se crede că noi nu ştim nimic şi în asta constă şansa noastră...

— Ce speri să găseşti ?", întrebă Markham cu o voce nesigură.

Vance dădu din cap :

„Nu ştiu, dar va fi ceva diabolic."

Maşina opri în faţa casei Dillard, iar Vance sări repede treptele. Uşa se deschise imediat ce sună.

„Unde e domnul Arnesson ?, îl întrebă pe Pyne.

— La Universitate, domnule, răspunse bătrînul servitor, speriat. Dar va fi aici la ora prînzului.

— Atunci du-ne la profesorul Dillard !

— Îmi pare rău, domnule, dar şi profesorul e plecat.

— Înseamnă că eşti singur ?

— Da, domnule. Beedle e la piaţă.

— Cu atît mai bine !"

Vance îl împinse pe servitor spre scările din fund :

„O să percheziţionăm casa ! Sergent, vii cu mine ?"

Cu ce ardoare se agita !

„Da, răspunse sergentul, nu vă las singur !"

Începurăm cu subsolul. Trecurăm totul în revistă. Pyne, speriat, ţinînd în mînă legătura de chei, ne deschise toate uşile. Sergentul cotrobăia zelos, fără să ştie prea bine ce anume, iar Markham îl urma fără prea multă convingere.

În sfîrşit, ajunşi la etajul patru, dădurăm de o uşă pentru care Pyne nu avea cheie.

„Unde dă uşa asta ? întrebă Vance.

— Într-o cămăruţă din pod, domnule."

Vance forţă uşa, printr-o izbitură, dar nu cedă.

„Ţi-ai pierdut minţile ?, strigă Markham. Încalci legea...

— Legea ! Noi avem parte de un monstru care-şi bate joc de Lege ! Risc totul ! Sergent, deblochează uşa asta !"

Izbindu-se cu umerii cît putu, Heath făcu uşa ţăndări.

Îl urmarăm pe Vance. Podul era întunecos. Ridicarăm storurile. Ne aflam într-o cămăruţă ticsită cu tot felul de lucruri. Aerul — irespirabil. O pînză groasă de praf acoperea totul.

Vance era descumpănit. Se uită totuşi prin toate ungherele şi pînă la urmă depistă o valiză. O deschise şi scoase din ea o maşină de scris „Corona", în al cărei car se afla o hîrtie pe care scria :

Miss Muffet cea mititică
S-a urcat pe o movilică...

Din nu ştim ce motiv, dactilograful se oprise aici.

„Asta-i noua scrisoare pentru Presă !", exclamă Vance, scoţînd din valiză alte hîrtii şi plicuri legate cu şnur.

Sub maşina de scris descoperi şi caietul cu coperţi roşii.

„Ia te uită ! Calculele lui Drukker despre teoria cuantelor !"

Îşi continua, liniştit, cercetările. Se apropie de o masă cu toaletă, aşezată lîngă peretele opus ferestrei. Aşa cum stătea aplecat, îl văzurăm deodată sărind brusc. Descoperise o mască de gaze asemănătoare celor folosite de chimişti.

„Feriţi-vă, prieteni !" strigă el, acoperindu-şi nasul şi gura.

După toaletă era un mic dulap săpat în zid. Îl deschise şi-l închise repede la loc. Apoi făcu un gest care însemna : nu mai e nimic, putem pleca.

Şi, lăsîndu-l pe Tracy să supravegheze podul, coborîrăm în salon.

„Poate că ai dreptate, mărturisi Markham. Totuşi, nu-mi place modul cum ai procedat. Dacă n-am fi găsit maşina de scris ?

— Nu te teme, zise Vance, care privea pe fereastră spre terenul de tir. Nu căutam nici maşina, nici caietul... Lucrurile au luat o întorsătură urită... Logica mea n-a dat rezultate.. Am ajuns prea tîrziu, şopti el.

— N-am pretenţia că ştiu ce tot îndrugi, remarcă Markham, dar, în sfîrşit, mi-ai dat o dovadă, cît de cît. Acum o să-l pot aresta pe Arnesson...

— Da, da, desigur, dar eu nu mă gîndeam nici la Arnesson, nici la vinovat, nici la triumful lui *District Attorney*, eu speram...“

Se opri.

„Markham ! N-am ajuns prea tîrziu ! Nu mă gîndisem prea bine...“

Începu să alerge pe coridor :

„Acasă la Drukker trebuie să căutăm ! Repede !“

Îl urmarăm. Trecurăm ca vîntul pe poarta de fier a casei Drukker. Din fericire, nimic nu era încuiat şi n-am fost mirat să constat că uşa de la bucătărie era deschisă.

„Stai, strigă Vance, oprindu-se în holul mic. E inutil să răscolim prin toată casa. Locul cel mai verosimil e undeva prin centrul locuinţei, eventual într-un cabinet, de unde nu se aude nimic...“

Urcă în grabă scările. Ajunserăm la etajul trei. La una din uşi, cheia era în broască. Vance apăsă pe clanţă şi o deschise. Înăuntru era întuneric.

„Repede, sergent, lanterna !“

Cînd se aprinse lumina, Markham scoase un strigăt de uimire, iar Heath fluieră instinctiv. În faţa noastră zăcea fetiţa care-i dusese flori lui Humpty Dumpty în dimineaţa înmormîntării.

Vance se aplecă şi-i ascultă bătăile inimii. Apoi o luă în braţe cu duioşie.

„Biată Miss Muffet !“ şopti el.

Se opri în holul de la parter.

„Deschide uşa, sergent !“

Heath ascultă şi Vance coborî în stradă.

„Mergeţi toţi la Dillard şi aşteptaţi-mă !“ zise el.

Şi, strîngînd copilul în braţe, traversă Strada 76 şi se opri în faţa unei case unde văzu o plăcuţă cu numele unui doctor.

CAPITOLUL XXV

Căderea cortinei

(Marţi, 26 aprilie, ora 11)

Nici douăzeci de minute nu trecură şi Vance ne ajunse din urmă. Eram în salonul domnului Dillard.

„O să-şi revină, ne anunţă el aşezîndu-se şi aprinzîndu-şi o ţigară. Leşinase de spaimă şi era sufocată. Avea încheieturile mîinilor pline de vînătăi, probabil rezultatul rezistenţei în faţa brutei care-o aruncase în camera aceea, unde o încuiase. N-a ucis-o, într-adevăr, aşa e cîntecul, doar a terorizat-o. Dar lipsa aerului ar fi terminat-o.“

Markham îl privea admirativ.

„Îmi pare rău c-am încercat să te opresc, spuse el simplu. Ai făcut bine că ai folosit forţa ; şi dumneata, sergent.“

Heath era încurcat.

„Da ! e grozav, domnule."

Markham continua să-l privească pe Vance.

„Te așteptai să găsești copilul în viață ?

— Da, dar sub influența vreunui narcotic. Uciderea nu era în planul farselor „Nebunului"."

Markham se uită la ceas, apoi se ridică, hotărît :

„E inutil să așteptăm venirea lui Arnesson. Cu cît îl arestăm mai repede, cu atît mai bine."

Dar Vance îl opri să-i ordone lui Heath arestarea lui Arnesson.

„Nu te grăbi, Markham ; n-ai dovezi. Situația încă e delicată. Să fim precauți, dacă nu vrem să ratăm totul.

— Recunosc că descoperirea mașinii de scris și a caietului roșu nu e concludentă, răspunse Markham, dar identificarea copilului...

— Vai ! dragul meu ! Ce importanță ar da un tribunal dispoziției unei fetițe de 5 ani, fără o dovadă serioasă ? Cu ce l-ar implica asta pe Arnesson ? Ar fi condamnat la cîțiva ani de detenție, pentru răpire. Asta n-ar pune capăt ororilor... **Nu te grăbi."**

Markham se așeză, dezumflat. Înțelegea.

Vance începu să se plimbe prin cameră.

„El nu știe faptul că am descoperit fetița... Profesorul Dillard ar putea să ne ajute..."

Se opri.

„Da ! E singura noastră cale. Trebuie să-l chestionăm pe Arnesson în prezența profesorului și vom obține ceva... Dillard va face tot posibilul să ne ajute...

— Crezi că știe mai multe ?

—Sînt sigur. Cînd va afla de episodul „Micuței Miss Muffet", e imposibil să nu-l sensibilizeze.

— E riscant, zise Markham, pesimist. Putem totuşi să încercăm. În orice caz, îl voi aresta pe Arnesson înainte de a pleca de aici."

Peste numai cîteva clipe sosi profesorul Dillard. Ne privi, vrînd să ne citească pe faţă cauza prezenţei noastre.

„Probabil v-aţi mai gîndit la ce mi-aţi spus aseară ? întrebă el.

— Nu numai la asta, zise Markham, dar domnul Vance a aflat ceea ce ne preocupa. Întorcîndu-se acasă, mi-a arătat piesa *Pretenders*.

— Aha !"

Exclamaţia exprima uşurarea.

„M-am gîndit mult la piesa asta..."

Ridică ochii neliniştiţi.

„Şi ce-aţi aflat ?"

Vance răspunse :

„Domnule profesor, sîntem în posesia adevărului. Acum îl aşteptăm pe domnul Arnesson... Dar cred că ar fi bine să vorbim mai întîi cu dumneavoastră."

Bătrînul era nehotărît. Intrînd în bibliotecă, se opri lîngă bufet şi-şi turnă un pahar de porto. Apoi, întorcîndu-se brusc spre Markham :

„Iertaţi-mă. Sînt puţin tulburat. Povestiţi-mi, domnule Vance, fără menajamente."

Vance îşi aprinse o ţigară.

„Permiteţi-mi mai întîi să vă pun o întrebare : „Unde era domnul Arnesson aseară între 5 şi 6 după-masă ?"

—Nu ştiu. (Ezita să răspundă). Şi-a luat ceaiul în bibliotecă, dar a ieşit pe la 4,30 şi nu l-am mai văzut decît la cină."

Vrance îl privi cu simpatie, apoi continuă :

„Am găsit mașina de scris pe care o folosea „Nebunul", într-o valiză veche ascunsă în pod."

Profesorul nu păru surprins.

„Ați putut s-o identificați ?

— Fără îndoială. Ieri, o fetiță pe nume Madelaine Moffat a dispărut. În mașină era o foaie de hîrtie cu însemnul începutului textului cu „Micuța Miss Muffet".

— Oribilă atrocitate ! De n-aș fi așteptat atît să vă avertizez !

— Nu-i nimic, se grăbi să răspundă Vance. Am găsit copilul și acum e în afară de orice pericol.

— Uf ! Ce-ați mai găsit ?

— Caietul lui Drukker, cuprinzînd cercetările lui despre cuante, furat din cameră în seara morții.

— Sînteți sigur ? Poate că dacă n-aș fi sugerat nimic aseară, dacă n-aș fi aruncat sămînța bănuielii...

— Desigur, răspunse Vance. Dar la drept vorbind, n-avem nici o dovadă și domnul Markham se întreabă dacă avem dreptul s-o facem. Tot ce putem spera, după identificarea fetiței, este o condamnare pentru răpire.

— Aha ! Da, copilul va recunoaște..."

Bătrînul avea o atitudine plină de compasiune.

„Dacă domnul Arnesson ar fi convins că acțiunea noastră împotriva lui nu-i lasă nici o speranță, ar putea să aleagă sinuciderea ca singurul mijloc de a scăpa. Ar fi poate unica soluție bună pentru toată lumea."

Markham protestă, dar Vance continuă :

„Sinuciderea nu e condamnabilă în sine. Biblia și istoria antică ne oferă nenumărate exemple : Samson, Caton, Hanibal, Lucrețiu, Cleopatra, Seneca...

— Ah ! Da, legea. În China, condamnatul la moarte poate alege între sinucidere și execuție. Legea e

făcută pentru protecția societății. Și cînd sinuciderea înlesnește această protecție...

— Adevărat, aprobă bătrînul profesor. Suprema justiție poate interveni fără concursul legii..."

În timp ce vorbea, intră Arnesson.

„Admirabil... Încă o conferință !"

Ne privi cu un aer caraghios și se așează lîngă profesor.

„Credeam că totul s-a terminat. Sinuciderea lui Pardee n-a pus punctul final ?

— Am găsit-o pe „Micuța Miss Muffet", domnule Arnesson", zise Vance înnegurat.

Amuzat, Arnesson îl privi.

„E vreo șaradă ? Ce trebuie să răspund ?

— Am găsit-o acasă la Drukker, continuă Vance, închisă în cabinet !

— Sînteți foarte abili, voi, ăștia de la poliție ! Ah ! S-o găsiți așa de repede pe „Miss Muffet" ! Remarcabil ! Și-acum ce-o să faceți ?

— Am găsit și mașina de scris și caietul roșu la lui Drukker."

Arnesson stătea în espectativă.

„Chiar ? Unde erau ?

— Sus, în pod.

— Aha... Totuși, zise Arnesson în glumă, nu cred să aveți dovezi împotriva cuiva...

— Poate c-am putea demonstra de ce asasinul și-a luat numele de **„Nebun" !**

— Ah ! Mai degrabă asta... Și eu m-am gîndit ! Și mai este o serie de dovezi de care n-am vorbit încă. „Micuța Miss Muffet" va putea să identifice persoana care a dus-o la Drukker...

— Exact. Din fericire fetița și-a revenit complet ; am găsit-o cu 24 de ore mai devreme decît a sperat „Nebunul"..." .

Arnesson tăcea. Își contempla mîinile, crispate nervos.

„Și dacă totuși vă înșelați ?, zise el în sfîrșit.

— Vă mărturisesc, domnule Arnesson, articulă apăsat Vance, că știm cine e vinovatul.

— Vai, da' chiar mă-ngroziți ! Dacă, din întîmplare, aș fi eu „Nebunul", m-aș da bătut... Totuși, e sigur că „Nebunul" a pus piesa de șah la ușa doamnei Drukker la miezul nopții, ori eu în seara aceea m-am întors cu Belle abia la 12,30...

— Cel puțin așa ați declarat. Mi-amintesc că v-ați uitat la ceas. Spuneți-mi, cît era ceasul ?

— Era exact... 12,30 !

— Sînteți un bun chimist, domnule Arnesson, nu ?

— Dintre cei mai buni. Am toate diplomele în chimie. Și ce-i cu asta ?

— Răscolind prin pod, azi dimineață, am găsit în zid un dulăpior în care era hidrocianură distilată. Era și o mască și tot ce trebuie pentru astfel de operații. Mai mult, am simțit un miros puternic de migdale amare.

— O adevărată comoară, laboratorul unui doctor Faust modern... La ce e bună cianura asta ?

— Simplă precauție. În caz de alertă, „Nebunul" dispărea. Totul era pregătit pentru marea călătorie !"

Arnesson dădu din cap.

„Excelentă idee a avut..."

Profesorul se întoarse cu privirea plină de tristețe spre omul căruia atîția ani îi ținuse loc de tată :

„Mulți oameni, Sigurd, și-au justificat sinuciderea..."

Arnesson îi tăie vorba cu un rîs cinic.

„Ei hai ! Sinuciderea n-are nevoie de justificare... Cel ce se omoară, îndeplinește un act stimabil ; aproape că merită să trăiască fiindcă a făcut-o."

Această discuție îl neliniștea pe Markham, iar Heath se foia pe scaun. Nu vedeam cum ar fi făcut Vance vreun progres, în ciuda eforturilor sale. Dar nu părea nerăbdător, ba chiar mulțumit.

Sfîrșitul veni totuși repede. Urmă un răstimp după spusa profesorului, apoi Arnesson vorbi :

„Spuneți că știți cine e „Nebunul", domnule Vance ?... Dacă e așa, la ce bun toată vorbăria ?

— Dar nu ne grăbește nimeni, iar acest porto e excelent !

— Porto ? Ah ! Da."

Vance scoase brusc un strigăt de surpriză. Se ridicase pe jumătate de pe scaun și se aplecase, cu mîinile sprijinite de marginea mesei, cu ochii ațintiți spre polița căminului.

„Pe legea mea ! Încă nu l-am văzut ! Extraordinar !"

Gestul era așa de neașteptat, încît toți ne-am întors privirea spre el.

„O gravură de Cellini ! strigă el. *Nimfa de la Fontainebleau !* Berenson îmi spusese că a fost distrusă în secolul al XVII-lea. Am văzut originalul la Luvru..."

Markham roși de furie. Părea, într-adevăr incredibil ca Vance să se fi lăsat distras de un obiect de artă în momente atît de tragice și decisive.

Profesorul nu era mai puțin indignat.

„Ați ales un moment ciudat, domnule, ca să vă lăsați cuprins de entuziasm pentru o operă de artă".

Vance păru încurcat. Se așeză și, evitîndu-ne privirile, începu să se joace cu monoclul.

„Aveți dreptate, domnule, scuzele mele..."

Şi, ca şi cum ar fi vrut să-şi ascundă zăpăceala, îşi duse paharul la buze ; eram cu toţii foarte jenaţi şi într-o mişcare de imitaţie, ridicarăm toţi paharele.

Vance, după ce privi rapid pe masă, se duse spre fereastră unde se postă întocîndu-ne spatele. Eram atît de surprins, încît mă uitai la el, foarte intrigat. Şi aproape instantaneu, simţii cum masa era violent aruncată spre mine, în timp ce paharele se răsturnau şi se spărgeau.

Dintr-un salt, am fost în picioare, şi abia am avut timp să văd un corp prăbuşindu-se pe scaunul din faţa mea. O linişte apăsătoare, plină de groază, urmă vacarmului. Eram împietriţi.

„Doamne !"

Această exclamaţie a lui Arnesson rupse vraja.

Markham se repezi şi se aplecă asupra corpului profesorului Dillard.

„Chemaţi un doctor, domnule Arnesson !"

Vance se întoarse încet şi veni să se aşeze cu un aer obosit:

„Nu e nimic de făcut, zise el oftînd. Şi-a pregătit o moarte promptă şi fără dureri : efectul cianurii este instantaneu. Domnilor, afacerea „Nebunul" s-a încheiat !"

Markham îl privea fără să priceapă.

„Oh ! am presimţit adevărul morţii lui Pardee, răspunse Vance. Dar abia aseară s-a făcut lumină, cînd profesorul a aruncat vina asupra lui Arnesson.

— Cum ? zise acesta abandonînd telefonul.

— Da, accentuă Vance. Dumneavoastră trebuia să fiţi sacrificat. Aţi fost ales de la început drept victimă. Aseară a insinuat că dumneavoastră sînteţi vinovatul."

Arnesson nu păru atît de surprins, cum am fi crezut.

„Știam că mă ura. Era foarte gelos pe legătura mea cu Belle. De luni de zile mi-am dat seama. Am făcut toată munca pentru lucrarea lui cea nouă și mă ura pentru onorurile mele academice. Bănuiam că e în spatele acestor înscenări, dar nu-mi închipuiam că vrea să mă trimită pe scaunul electric."

Vance se ridică și întinse mîna lui Arnesson.

„Nu riscați nimic. Și vă prezint scuzele mele pentru felul cum v-am tratat puțin mai înainte. Era o simplă manevră tactică, înțelegeți ?"

Arnesson rise înăbușit.

„Nu vă scuzați. Știam că nu pe mine mă vizați. Cînd ați început să mă bombardați cu întrebări, am înțeles de ce. Dar nu știam unde voiați să ajungeți. Mă străduiam din răsputeri să țin pasul. Sper că nu v-am încurcat prea mult !"

CAPITOLUL XXVI

Heath voia să știe

(Marți, 26 aprilie, ora 4 d.m.)

O oră mai tîrziu, cînd părăsirăm casa Dillard, credeam că afacerea „Nebunul" era în întregime clasată. Pentru public, într-adevăr, era. Dar ne aștepta o altă revelație, care avea să ne procure o surpriză senzațională.

Heath veni să ne-ntîlnească în biroul lui *District Attorney*, unde mai aveam cîteva chestiuni delicate de pus la punct. Vance fu rugat să facă rezumatul întregii probleme.

„Arnesson şi-a spus deja părerea despre aceste crime de maniac, începu el. Profesorul ştia că situaţia lui în lumea ştiinţifică era în declin. Îşi pierduse din forţă şi acuitate, iar lucrările lui nu se puteau lipsi de colaborarea lui Arnesson. De aici cauza urii faţă de fiul adoptiv, la care se adăuga un fel de ciudată gelozie...

— Înţeleg foarte bine aceste motive, dar ele nu explică prea clar crimele, spuse Markham.

— Natura avea nevoie de o ieşire, de o defulare. Aceste crime aveau o ştiinţă a detaliului, o coerenţă, încît de la început am pus totul pe seama unui matematician. Dificultatea de a numi criminalul venea din faptul că în toată această poveste au fost antrenaţi matematicieni. Singurul pe care-l ştiam nevinovat era Arnesson, care şi-a păstrat tot timpul, prin spiritul lui ludic, echilibrul...

— Toate par rezonabile, zise Markham, dar de unde s-o fi inspirat Dillard ?

— Motivul luat din *Mama Gîscă* i-a fost probabil sugerat de Arnesson, pe care l-a auzit zicînd în glumă lui Robin să n-aibă încredere în săgeata lui Sperling. A aşteptat momentul şi ocazia s-a ivit. Robin era singur în sala armelor, el l-a lovit în cap pe la spate, i-a străpuns inima cu o săgeată şi l-a transportat pe terenul de tir. Apoi, după ce a spălat pata de sînge, a distrus cîrpa, a pus la poştă o scrisoare şi aşta în cutia lui de scrisori, a urcat în bibliotecă şi ţi-a telefonat. Pyne nu văzuse nimic. Crima reuşise.

— În orice caz, remarcă Heath, aţi ghicit că Robin n-a fost ucis cu o săgeată.

— Da, examinînd starea săgeții, am concluzionat că Robin fusese ucis în sala armelor. Nu știam atunci că profesorul e vinovat.

— Ce armă a folosit ? întrebă Markham.

— Probabil bastonul. Ai observat, desigur, măciulia enormă, de aur, care e o armă redutabilă ; și cred că exagera violența crizelor lui de gută, ca să ne atragă simpatia și să se îndepărteze de bănuieli.

— Și cum explicați asasinarea lui Sprigg ?

— Tot poveștile din *Mama Gîscă* i-au dat ideea. În ziua pe care a ales-o, s-a sculat, la apelul lui Pyne, la 7,30 și s-a dus în Park.

— Dar formula Riemann-Christoffel ?

— O știa de la Arnesson, care vorbise cu Sprigg despre ea și a așezat-o sub corp ca să îndrepte atenția spre Arnesson... Iată-ne ajunși și la vizita nocturnă la Drukker. Era cerută de strigătele doamnei Drukker. Profesorul bănuia că doamna îl văzuse transportînd corpul lui Robin și voia s-o facă să tacă, speriind-o. Folosirea piesei de șah i-a fost fără îndoială sugerată de partida jucată de Pardee în prezența lui Drukker. Ne-a spus și nouă că Arnesson era prezent, tocmai pentru cazul în care piesa de șah ar fi căzut în mîinile noastre.

— Credeți că a vrut să ne facă să-l bănuim pe Pardee ?

— Oh ! nu. A fost într-adevăr surprins cînd discuția despre meciul Pardee-Rubinstein i-a relevat faptul că „Nebunul" fusese punctul vulnerabil în jocul lui Pardee..."

Vance își scutură scrumul țigării.

„Doamna Drukker însăși a fost cauza asasinării fiului ei. Ea și-a exprimat teama față de Belle, Dil-

lard. Deci, după cină, s-a dus în pod să-şi scrie scrisoarea. Apoi, în cursul serii, i-a propus cocoşatului o plimbare şi, cînd l-a văzut pe Pardee, trecînd pe aleea pentru cai, a-nţeles că Arnesson era singur. De aceea, după plecarea lui Pardee, l-a lovit pe Drukker şi l-a aruncat de sus, de pe zid. La întoarcere, a intrat la Drukker şi i-a furat caietul roşu.

— Ce nu pot eu să-nţeleg, întrerupse Heath, este motivul pentru care bătrînul l-a ucis pe Pardee. Asta putea să lase bănuiala că Pardee fiind vinovat şi temîndu-se să nu fie descoperit, s-ar fi sinucis.

— Aecastă sinucidere, sergent, este gluma cea mai fantastică a profesorului. A fost un intermezzo, în timpul căruia conspiraţia pentru distrugerea lui Arnesson s-a putut dezvolta cu mult mai multă uşurinţă. Această moarte deturna pentru moment bănuielile noastre, astfel că noi am lăsat pe agenţii însărcinaţi cu paza locului să plece. Profesorul l-a însoţit pe Pardee în sala armelor şi, după ce a coborît storurile, i-a arătat o revistă. Şi, în timp ce citea, i-a pus ţeava revolverului la tîmplă şi l-a ucis. Şi admiraţi umorul ăsta diabolic, care-l făcuse să construiască acel castel de cărţi de joc!... Iar cît priveşte această grotescă regizare, ea nu reprezenta decît faţada. Episodul „Micuţei Muffet" trebuia să fie deznodămîntul bine făcut, care să arunce bănuielile asupra lui Arnesson! El văzuse fetiţa care aduse flori pentru Drukker. *Mama Gîscă* s-a constituit din nou în sursă de inspiraţie. Precis i-a spus fetei că o cheamă Humpty Dumpty şi copila l-a urmat. Combinaţia ar fi reuşit dacă micuţa ar fi fost găsită moartă.

— A crezut că o să răscolim în camera din pod?

— O, da, dar nu înainte de mîine. Voia să facă să dispară tot.

— Ai explicat, zise Markham, că ai fost convins de vinovăția lui Dillard aseară, cînd ți-ai amintit de rolul lui Bishop Arnesson.

— Da. Atunci am înțeles că profesorul încerca să ne convingă de vina lui Arnesson.

— Atunci de ce n-ai spus?

— Dragul meu Markham, ce puteam să fac mai mult decît atît? Mai întîi că nu m-ai fi crezut. Apoi era esențial ca profesorul să fie convins că îl bănuiam pe Arnesson."

Observasem că de o jumătate de oră sergentul ardea de nerăbdare să-l întrebe ceva pe Vance. Dar nu se hotăra. În sfîrșit, s-a decis și a pus această întrebare cutremurătoare:

„Domnule Vance, aș vrea să știu de ce, atunci cînd ne-ați arătat gravura, ați schimbat paharul profesorului cu acela al lui Arnesson?

— Ar fi trebuit să-mi închipui că nu-ți scapă nimic, sergent... Planul meu era să arăt profesorului că împărtășeam părerea lui despre vinovăția lui Arnesson. L-am lăsat să înțeleagă că n-am dovezi... Știind că avea la el cianură, am adus vorba despre sinucidere. A căzut în capcană și a încercat să-l otrăvească pe Arnesson, să ne facă să credem că s-a sinucis. Cînd i-a dat paharul cu vin a luat dintr-un flacon cîteva picături de cianură și le-a strecurat în el. Îl văzusem și aș fi putut să-l arestez pe loc. Asta, adăugați la identificarea de către fetiță, i-ar fi adus condamnarea, dar, în ultima clipă, cînd a umplut din nou paharele, am luat o hotărîre simplă...

— Ne-ați atras atenția și ați schimbat paharele!
— Te-ai substituit legii !
— Am făcut-o, eram obligat... N-am simțit nici un scrupul ajutînd un monstru ca Dillard să treacă Dincolo.
— Dar ăsta-i asasinat! strigă Markham, scandalizat.
— Oh, fără îndoială, răspunse Vance rîzînd. Da, firește... O să mă arestezi?"

„Sinuciderea" profesorului Dillard puse capăt faimoasei afaceri „Nebunul" și reabilită în același timp memoria lui Pardee. În anul următor, Arnesson și Belle Dillard și-au celebrat uniunea în intimitate și au plecat în Norvegia, unde s-au stabilit. Arnesson a obținut catedră la Universitatea din Oslo și, doi ani mai tîrziu, a fost răsplătit cu premiul Nobel pentru lucrările lui despre fizica particulară. O casă magnifică se ridică azi pe locul casei Dillard; și, pe fațada ei, au fost puse două medalioane de ceramică, amintind de țintele de tir cu arcul. M-am întrebat de multe ori dacă arhitectul alesese în mod deliberat acest motiv decorativ.

NICOLAE MANOLESCU

Cărțile au suflet

Sub tipar ● Sub tipar

CĂRȚILE AU SUFLET de Nicolae Manolescu reunește o serie de eseuri scrise înainte și după 22 decembrie 1989, într-o carte inteligentă, accesibilă și de o înaltă ținută artistică. Autorul, cunoscut mai ales prin sintezele despre evoluția romanului românesc, prin *Istoria literaturii* și prin foiletonul critic susținut vreme de 30 de ani în *Contemporanul* și *România literară*, afirmat în ultimul timp în arena politică, se dezvăluie în ipostaza de cititor îndrăgostit de bibliotecă, împătimit al cărții, dar și în aceea de delicat și discret memorialist. Paginile de eseu, sînt dublate de un jurnal al vieții autorului, a cărui caldă umanitate se relevă printre rîndurile de auster rafinament. Întîlnirea cu acest Nicolae Manolescu e o surpriză pe care Editura *Canova* o pune la dispoziția cititorilor.

Sub tipar ● Sub tipar

NICOLAE BREBAN

Animale bolnave

Sub tipar ● Sub tipar

Nicolae Breban, cel mai important romancier român în viață, a cedat toate drepturile de editare a romanelor apărute pînă acum, într-o serie de *Opere*, Editurii „CANOVA". Seria nu debutează cu romanul de debut, FRANCISCA, ci, la cererea autorului, cu romanul ANIMALE BOLNAVE, care a avut la vremea apariției, tirajul cel mai mic și care nu a fost niciodată reeditat.

Coborît din psihologia abisală dostoievskiană, Nicolae Breban își poate afla abia acum publicul pe care îl merită, ANIMALE BOLNAVE fiind romanul unei crime bizare, cu motivații în subconștientul personajului, la rîndul lui victimă a sfîșierii între complexul sexual și ridicarea, prin căință, la credință.

Ca și în celelalte romane ale lui Nicolae Breban, și aici presiunea politică se simte subteran, ea intitulează conștiințele, nivelează personalitățile, însîngerează și frustrează. Opera lui Nicolae Breban figurează acum în programa școlară obligatorie.

Sub tipar ● Sub tipar

ROBERT MUSIL

Rătăcirile elevului Torless

— roman —

Sub tipar ● Sub tipar

Robert Musil este unul dintre cei mai importanți prozatori ai secolului XX. Rătăcirile elevului Torless, o carte de mare succes în epocă, apare abia astăzi în limba română. Comparabilă cu cele mai bune opere în proză care abordează tema adolescenței, romanul lui Musil interesează cele mai largi pături de cititori : pe cei în cauză în primul rînd, adică pe toți tinerii, dar și pe cei care se ocupă de educarea lor, părinți sau profesori. Departe de a fi o carte cu caracter pedagogic, romanul lui Musil surprinde prin finețea analizei unor stări sufletești provocate de o criză de senzualism specifică vîrstei, privită cu îndrăzneală, fără prejudecăți și tabuuri. Prin deschiderile pe care le provoacă în schimbarea modului de a concepe personajul, Robert Musil anunță, de pe acum, marele său roman, *Omul fără însușiri*, între Torless și Ulrich, eroul din ultima sa carte, legăturile fiind evidente.

Sub tipar ● Sub tipar

CEZAR PETRESCU

Scrisori către Georgeta

— roman inedit —

Sub tipar ● Sub tipar

Romanul inedit, „Scrisori către Georgetta", de marele scriitor Cezar Petrescu, va reprezenta, sîntem siguri, pentru toate categoriile de cititori, nu numai o surpriză editorială de rezonanță, ci și o reală desfătare spirituală lecturînd un text de mare profunzime privind sufletul omenesc prin prisma unui îndrăgostit.

Romanul este în același timp și un document revelator cu privire la societatea românească din perioada 1932—1961, atît din punct de vedere social, politic, dar mai ales cultural.

Ținînd cont și de faptul că la 1 decembrie a.c. se sărbătorește aniversarea a 100 de ani de la nașterea scriitorului, editarea acestui roman epistolar inedit reprezintă și un omagiu închinat autorului atîtor opere de prestigiu, care au încîntat și continuă să încînte cititorii de toate vîrstele.

Sub tipar ● Sub tipar

Lector : Paul Derian
Tehnoredactor : Aurel Andrei

Tiparul executat sub cd. nr. 105
la S.C. „Dosoftei" S.A. Iași
Str. Sf. Lazăr, nr. 49

Lei 155

ISBN 973-955561-3-2